

ความรู้ทางวิชาการ พีชใช้น้ำน้อยที่เหมาะสม ในการเพาะปลูกช่วงฤดูแล้ง

สำนักงานทหารพัฒนา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

เลขที่ ๘ หมู่ ๓ ถ.นาวงประชาพัฒนา แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

คำนำ

หนังสือ “ความรู้ทางวิชาการพืชใช้น้ำน้อยที่เหมาะสมในการเพาะปลูกช่วงฤดูแล้ง” เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการและประยุกต์ใช้จริงในเชิงปฏิบัติ สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ภัยแล้งในปัจจุบัน โดยให้เกษตรกรปลูกพืชอายุสั้นใช้น้ำน้อย ในห้วงภัยแล้ง คือ สภาพที่ขาดแคลนปริมาณน้ำฝน อย่างผิดปกติ จนไม่เพียงพอต่อความต้องการนานเกินกว่า ๒ สัปดาห์ขึ้นไป และเกิดครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง สืบเนื่องจากปริมาณฝนตกในช่วงต้นปีที่ผ่านมา น้อยกว่าปกติ ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ระหว่างธันวาคม-เมษายน อย่างรุนแรงซึ่งมีผลต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกรโดยตรงเมื่อหมดฤดูทำนาปี จึงจำเป็นต้องให้เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจอายุสั้นที่ใช้น้ำน้อยแทนการทำนาปรังในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ เป็นพืชอายุสั้นใช้น้ำน้อยเพียง ๓๐๐-๔๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ บางชนิดมากกว่า ๕๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ แต่ผลผลิตราคาดี ซึ่งการทำนาข้าวใช้น้ำ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ (๕ เท่าของพืชใช้น้ำน้อย) โดยจำแนกเป็นพืชไร่ ๖ ชนิด พืชผักสวนครัว ๓๐ ชนิด ไม้ดอกไม้ประดับ ๒ ชนิด และพืชสมุนไพร ๑ ชนิด ประกอบด้วยเงื่อนไขการดำเนินงาน ปริมาณการใช้น้ำ วิธีการผลิต ข้อจำกัดและข้อควรระวังในการเพาะปลูก การตลาด การเพิ่มมูลค่าผลผลิต และแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม (ข้อมูลอ้างอิงจาก กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

สุดท้ายนี้ สทพ.นทพ. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “ความรู้ทางวิชาการพืชใช้น้ำน้อยที่เหมาะสมในการเพาะปลูกช่วงฤดูแล้ง” จะเป็นประโยชน์ต่อ นขต.นทพ. เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการสาธิตการปลูกพืชใช้น้ำน้อย ภายในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฯ หรือไปส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่เป้าหมายปลูก และหากท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง สทพ.นทพ.ขอน้อมรับและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สทพ.นทพ.

มี.ค.๕๙

สารบัญ

	หน้า
ความรู้ทางวิชาการพืชที่ใช้น้ำน้อยที่เหมาะสมในการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง	ก
ข้อมูลวิชาการพืชใช้น้ำน้อย	ข
พืชไร่	
๑. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑
๒. ข้าวโพดฝักสด	๔
๓. ถั่วเขียว	๗
๔. ถั่วเหลือง	๙
๕. ถั่วเหลืองฝักสด	๑๑
๖. ถั่วลิสง	๑๓
พืชผัก	
๑. พริก	๑๕
๒. มะเขือ	๑๗
๓. ผักชี	๑๙
๔. ผักกาดหัว	๒๐
๕. บวบ	๒๒
๖. มะระจีน	๒๔
๗. กระเพรา	๒๖
๘. โหระพา	๒๗
๙. กระเจี๊ยบเขียว	๒๘
๑๐. ตะไคร้	๒๙
๑๑. หอมแดง	๓๐
๑๒. ฟักทอง	๓๒
๑๓. แตงกวา	๓๔
๑๔. ผักบุ้งจีนในตะกร้า	๓๖
๑๕. ชะอม	๓๘
๑๖. ถั่วพู	๔๐

	หน้า
๑๗. ถั่วฝักยาว	๔๑
๑๘. กะหล่ำปลี	๔๓
๑๙. กวางตุ้ง	๔๔
๒๐. คื่นช่าย	๔๖
๒๑. กุยช่าย	๔๗
๒๒. ต้นอ่อนทานตะวัน	๔๙
๒๓. ฟัก/แฟง	๕๑
๒๔. แตงโม	๕๓
๒๕. แคนตาลูป/เมล่อน	๕๕
๒๖. แตงไทย	๕๗
๒๗. การเพาะเห็ดถั่ง	๕๙
๒๘. การเพาะเห็ดฟางในตะกร้า	๖๑
๒๙. การเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย	๖๓
๓๐. มันเทศ	๖๕
สมุนไพร	
๑. อัญชัน	๖๗
ไม้ดอกไม้ประดับ	
๑. ดาวเรืองตัดดอก	๗๐
๒. อโกลนีมา	๗๓
บรรณานุกรม	๗๕

ความรู้ทางวิชาการพืชที่ใช้น้ำน้อยที่เหมาะสมในการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง

จากสถานการณ์ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ กรมชลประทานคาดการณ์ว่า ปริมาณน้ำต้นทุนที่กักเก็บไว้ในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำต่างๆ ทั่วประเทศ จะมีไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร รัฐบาลมีความห่วงใยประชาชนที่จะได้รับผลกระทบจากภัยแล้งดังกล่าว จึงได้มีมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ ได้รับทราบรายงานสถานการณ์น้ำ สถานการณ์การปลูกข้าวนาปี ๒๕๕๘ และเห็นชอบกรอบมาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง ปี ๒๕๕๘/๕๙ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีจัดทำมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งร่วมกับกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๘ มาตรการ ดังนี้

- ๑) การส่งเสริมความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อลดรายจ่ายครัวเรือน
- ๒) การชะลอหรือขยายระยะเวลาการชำระหนี้ที่เกษตรกรมีภาระหนี้กับสถาบันการเงิน
- ๓) การจ้างงานสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร
- ๔) การเสนอโครงการตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาผลกระทบภัยแล้ง
- ๕) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ
- ๖) การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน
- ๗) การเสริมสร้างสุขภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ๘) การสนับสนุนอื่นๆ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์คาดการณ์ว่าในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ – เมษายน ๒๕๕๙ จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรัง และเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง เสี่ยงต่อการได้รับความเสียหายจากการขาดแคลนน้ำ จึงกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาอย่างเร่งด่วน ก่อนที่เกษตรกรจะเริ่มปลูกข้าวครั้งที่ ๒ (นาปรัง) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรส่งเสริมการปลูกพืชเพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร ภายใต้โครงการบูรณาการมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี ๒๕๕๘/๕๙

เพื่อเป็นการเตรียมการขับเคลื่อนการดำเนินงานข้างต้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดทำความรู้ทางวิชาการพืชที่ใช้น้ำน้อยที่เหมาะสมในการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้งเพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว

ข้อมูลวิชาการพืชใช้น้ำน้อย

พืชใช้น้ำน้อย หมายถึง พืชที่ใช้น้ำน้อยกว่าข้าว (ข้าวใช้น้ำ ๑,๒๐๐ – ๑,๕๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลิต) เช่น พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ ใช้น้ำประมาณ ๓๐๐ – ๗๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลิต

การพิจารณาชนิดพืชที่ใช้น้ำน้อยและการส่งเสริมการผลิตพืชที่จะลดการปลูกข้าวนาปรังในช่วงวิกฤตภัยแล้งในช่วงวิกฤตภัยแล้งจะต้องคำนึงถึง

๑. เป็นพืชที่สร้างรายได้ สามารถบรรเทาความเดือดร้อนในช่วงภัยแล้ง ซึ่งจะต้องมีตลาดรองรับแน่นอน

๒. เป็นพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ของเกษตรกร และสามารถที่จะเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวในช่วงเวลาที่เกิดวิกฤตภัยแล้ง (พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – เมษายน ๒๕๕๙)

๓. ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด และสินเชื่อ

การจำแนกกลุ่มพืชที่สามารถเพาะปลูกได้ในฤดูแล้ง จำนวน ๓๙ ชนิด ประกอบด้วย พืชไร่ พืชผัก สมุนไพร และไม้ดอกไม้ประดับ **โดยในแต่ละกลุ่มพืชมีชนิดพืชที่แนะนำ ดังนี้**

พืชไร่ จำนวน ๖ ชนิด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดฝักสด ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วเหลืองฝักสด และถั่วลิสง

พืชผัก จำนวน ๓๐ ชนิด ได้แก่ พริก มะเขือ ผักชี ผักกาดหัว บวบ มะระจีน กระเพรา โหระพา กระเจี๊ยบเขียว ตะไคร้ หอมแดง ฟักทอง แตงกวา ผักบุ้งจีนในตะกร้า ชะอม ถั่วพู ถั่วฝักยาว กะหล่ำปลี กวางตุ้ง คะน้า กุยช่าย ต้นอ่อนทานตะวัน ฟัก/แฟง แตงโม แคนตาลูป/เมล่อน แตงไทย การเพาะเห็ดถั่ง การเพาะเห็ดฟางในตะกร้า การเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย และมันเทศ

สมุนไพร จำนวน ๑ ชนิด ได้แก่ อัญชัน

ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน ๒ ชนิด ได้แก่ ดาวเรืองตัดดอก อโกลนีมา

โดยมีรายละเอียดการดูแลรักษา และการตลาดเบื้องต้น

๑. การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๔๕๐ – ๕๐๐ มิลลิเมตร หรือ ๗๒๐ – ๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลผลิต

๓. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๓.๑ ต้องมีตลาดรับรอง

๓.๒ มีแหล่งรับซื้อที่เป็นสหกรณ์และภาคเอกชน

๓.๓ ควรปลูกให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม เพื่อไม่ให้กระทบแล้งในช่วงออกดอก ผสมเกสร

๔. วิธีการผลิต

๔.๑ ช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสม : เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม

๔.๒ การเลือกพื้นที่ : เป็นพื้นที่เขตชลประทาน หรือพื้นที่สามารถให้น้ำได้ตลอดระยะเวลาปลูก

๔.๓ ดินที่เหมาะสม : ควรเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ระบายน้ำได้ดี เช่น ดินร่วน ดินร่วนเหนียว หรือ ดินร่วนทราย ควรหลีกเลี่ยงดินเหนียวจัด และควรให้สำนักงานเกษตรอำเภอตรวจสอบชุดดิน/แผนที่ดินว่ามีความเหมาะสมกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หรือไม่ และดินควรมีค่าความเป็นกรดต่าง (pH) มากกว่า ๕.๕

๔.๔ การเตรียมดิน : ไถดะด้วยผาล ๓ หลังเก็บเกี่ยวข้าว ตากดินไว้ ประมาณ ๕-๗ วัน จึงไถแปรพร้อมคราด ๒-๓ ครั้ง เพื่อย่อยดินและให้ดินเก็บความชื้น ไม่ควรเผาหญ้าหรือฟางข้าวในแปลงนาก่อนปลูกเพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ถ้าแปลงนามีขนาดใหญ่และมีดินเป็นดินเหนียวควรทำร่องน้ำระหว่างแปลงเพื่อสะดวกต่อการส่งน้ำเข้าและระบายน้ำออกจากแปลง ความกว้างของร่องน้ำประมาณ ๐.๗๕-๑ เมตร

๔.๕ การเตรียมพันธุ์ : ควรใช้พันธุ์ลูกผสมเดี่ยวเนื่องจากมีลักษณะทางการเกษตรสม่ำเสมอ ได้แก่ ขนาดฝัก ความสูงฝัก ความสูงต้น อายุวันออกดอก ต้นเตี้ย รากแข็งแรง ทนทานต่อการหักล้ม ตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยได้ดี และให้ผลผลิตสูง พันธุ์ของทางราชการที่แนะนำ ได้แก่ พันธุ์นครสวรรค์ ๓ ของกรมวิชาการเกษตร พันธุ์สุวรรณ ๔๔๕๒ ของศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติ รวมทั้งพันธุ์ที่ผลิตโดยภาคเอกชน

๔.๖ การปลูก : ควรปลูกในขณะที่ดินมีความชื้น ไม่แฉะเกินไป ระยะปลูกที่เหมาะสม คือ ระยะระหว่างแถว ๗๐-๗๕ เซนติเมตร ระหว่างหลุม ๒๐ เซนติเมตร จำนวน ๑ เมล็ดต่อหลุม อัตราเมล็ดพันธุ์ ๒.๕-๓ กิโลกรัมต่อไร่ จะได้จำนวน ๑๐,๖๖๖ - ๑๑,๔๒๘ ต้นต่อไร่ และควรปลูกซ่อมให้แล้วเสร็จภายใน ๗-๑๐ วัน

๔.๗ การใส่ปุ๋ย :

- ปุ๋ยรองพื้นใส่พร้อมปลูก สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ , ๑๖-๑๖-๘ , ๑๖-๘-๘ , ๒๐-๑๐-๕ อัตราตามค่าวิเคราะห์ดิน

- ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๑ ใส่เมื่อข้าวโพดอายุ ๓ สัปดาห์หลังปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ (ยูเรีย) อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมกับบดยาฆ่าหญ้าพ่นโคนและให้น้ำไปตามร่อง

- ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวโพดอายุ ๗-๘ สัปดาห์หลังปลูก เป็นระยะเริ่มออกไหม และช่อดอกตัวผู้ ซึ่งต้องการความชื้นและธาตุอาหารอย่างเพียงพอ ให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ (ยูเรีย) อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างร่องหลังจากให้น้ำแล้ว

๔.๘ การให้น้ำ : ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้องการน้ำตลอดฤดูปลูกประมาณ ๔๕๐-๕๐๐ มิลลิเมตร หรือ ๗๒๐-๘๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ การให้น้ำครั้งแรกควรให้เมื่อข้าวโพดอายุ ๓ สัปดาห์ หลังจากใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๑ การให้น้ำครั้งต่อไปให้สังเกตจากความชื้นของผิวดิน หรืออาการเหี่ยวชั่วคราวของใบข้าวโพดในช่วงเวลาบ่าย วิธีการให้น้ำโดยปล่อยไปตามร่อง หากเป็นสภาพดินเหนียวไม่ควรให้น้ำแบบปล่อยท่วมแปลง เพราะจะทำให้ดินอัดตัวกันแน่นยิ่งขึ้น

๔.๙ การเก็บเกี่ยว : ควรเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวโพดแก่จัดและแห้งสนิท อายุ ๑๑๐-๑๒๐ วัน ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ หรือสังเกตจากใบและลำต้นเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนหรือสีฟางข้าวทั้งแปลง และควรตาก ๑-๒ แดด ก่อนกะเทาะเมล็ดจำหน่าย

๔.๑๐ วิธีการเก็บเกี่ยว : ใช้แรงงานคน หรือใช้เครื่องจักร

๕. ข้อจำกัดของการปลูกข้าวโพดสัตว์หลังนา

๕.๑ หลีกเลี้ยงดินเหนียวจัด

๕.๒ หลีกเลี้ยงดินกรดถึงกรดจัด (pH ต่ำกว่า ๕.๐)

๕.๓ หลีกเลี้ยงพื้นที่ต่ำและที่น้ำท่วมขัง

๕.๔ หลีกเลี้ยงการปลูกล่าช้ากว่าเดือนธันวาคม

๖. ข้อควรระวังการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา

หนู : จะระบาดรุนแรงในช่วงฤดูแล้งมักเข้ากัดกินทำลายลำต้นและฝักข้าวโพด เนื่องจากไม่มีพืชอาหารชนิดอื่น ดังนั้นเกษตรกรควรร่วมกันกำจัดหนูในพื้นที่พร้อมๆกันเป็นบริเวณกว้างก่อนการปลูกข้าวโพด วิธีการป้องกันกำจัดโดยกำจัดวัชพืชบนคันนา หรือใช้วิธีกลร่วมกับการใช้สารพิษ ซึ่งคอฟอสเฟต ซึ่งออกฤทธิ์เร็ว สลับกับโฟลคูมาเฟน เหยื่อพิษสำเร็จรูปประเภทออกฤทธิ์ช้า

๗. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา

ที่	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
๑.	ต้นทุนรวมต่อไร่	๔,๕๑๑.๒๑	ผลผลิตต่อไร่ (กก.) ๗๓๕ กก./ไร่
	- ต้นทุนผันแปร ๓,๔๓๑.๖๙ บาท		ราคาขาย (บาท/กก.) ๘.๙๓ บาท
	- ต้นทุนคงที่ ๘๒๕.๗๘ บาท		รายได้ (บาท/ไร่) ๖,๕๖๓.๕๕ บาท
๒.	ต้นทุนรวมต่อตัน	๖,๑๓๘	ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ๒,๐๕๒.๓๔ บาท
๓.	ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	๖.๑๔	
๔.	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๗๓๕	
๕.	ราคาขาย (บาท/กก.)	๘.๙๓	
๖.	รายได้ (บาท/ไร่)	๖,๕๖๓.๕๕	
๗.	ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	๒,๐๕๒.๓๔	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๗. การตลาด

เกษตรกรที่ผลิตส่งโรงงานผลิตอาหารสัตว์

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

ร้อยละ ๙๐ ใช้ข้าวโพดเป็นส่วนผสมของอาหารสัตว์

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชไร่อุตสาหกรรม สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐-๖๑๒๔ โทรสาร ๐ ๒๙๔๐ ๖๑๐๐

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. ข้าวโพดหวาน

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๔๕๐ – ๕๐๐ มิลลิเมตร หรือ ๗๒๐ – ๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลผลิต

๓. อายุการเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๗๕ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องมีแหล่งน้ำไว้ใช้เพาะปลูกทั้งปี

๔.๓ ต้องปลูกอย่างน้อย ๕ ไร่ขึ้นไป

๔.๔ ต้องมีแรงงานในครัวเรือน

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ ช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสม : ปลูกได้ตลอดปี ช่วงปลูกที่ให้ผลผลิตสูง

- ฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-มกราคม

- ต้นฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม

๕.๒ การเลือกพื้นที่ : เป็นพื้นที่เขตชลประทาน หรือพื้นที่สามารถให้น้ำได้ตลอดระยะเวลาปลูก

๕.๓ ดินที่เหมาะสม : ควรเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ระบายน้ำได้ดี เช่น ดินร่วน ดินร่วนเหนียว

ปนทราย ดินควรมีค่าความเป็นกรดต่าง (pH) ระหว่าง ๕.๕-๖.๘

๕.๔ การเตรียมดิน : ไถดะด้วยพล ๓ ตากดินไว้ ประมาณ ๕-๗ วัน จึงไถแปรด้วยพล ๗ แล้วกร่องปลูกสูง

๒๕-๓๐ เซนติเมตร

๕.๕ การเตรียมพันธุ์ : ควรใช้พันธุ์ลูกผสมเนื่องจากมีลักษณะทางการเกษตรสม่ำเสมอ ได้แก่ ขนาดฝัก ความสูง ฝัก ความสูงต้น อายุวันออกดอก ต้นเตี้ย รากแข็งแรง ทนทานต่อการหักล้ม ตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยได้ดี และให้ผลผลิตสูง พันธุ์ของทางราชการที่แนะนำ ได้แก่ พันธุ์อินทรี ๒ ของศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติ รวมทั้งพันธุ์ที่ผลิตโดยภาคเอกชน

๕.๖ การปลูก : ควรปลูกในขณะที่ดินมีความชื้น ไม่แฉะเกินไป จำนวนต้นที่เหมาะสมสำหรับบริโภค ฝักสด ประมาณ ๘,๕๐๐ ต้นต่อไร่ หากปลูกเพื่ออุตสาหกรรมแปรรูปประมาณ ๘,๕๐๐-๑๑,๐๐๐ ต้นต่อไร่ ขึ้นอยู่กับ ลักษณะประจำพันธุ์และความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปลูกแถวเดียว

- ปลูกแถวเดียวให้มีระยะระหว่างร่อง ๗๕ เซนติเมตร ระยะระหว่างหลุม ๒๕ เซนติเมตร

- ปลูกแถวคู่ให้มีระยะระหว่างร่อง ๑๒๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างหลุม ๒๕- ๓๐ เซนติเมตร

โดยปลูกแบบสลับฟันปลา อัตราเมล็ดพันธุ์ ๑-๑.๕ กิโลกรัมต่อไร่

- ให้น้ำทันทีหลังปลูก

๕.๗ การใส่ปุ๋ย :

- ปุ๋ยรองพื้น ในดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย การใส่พร้อมปลูกให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หากเป็น ร่วนปนทราย ให้ใส่สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๕-๕๐ กิโลกรัมต่อไร่

- ครั้งที่ ๑ เมื่ออายุ ๒๐ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างแถว แล้วพรวนดินกลบ

- ครั้งที่ ๒ เมื่ออายุ ๔๕ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างร่องหลังจากให้น้ำแล้ว

๕.๘ การให้น้ำ : ควรให้ทันทีหลังปลูก การให้น้ำสามารถให้ได้ทั้งแบบตามร่อง หรือแบบพ่นฝอย

- การให้น้ำแบบฝอย ควรให้ทุก ๗-๑๐ วัน ตลอดฤดูปลูก

- การให้น้ำตามร่องครั้งแรกเมื่อข้าวโพดอายุ ๓ สัปดาห์ หลังจากใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ และพรวนดินพูนโคน การให้น้ำครั้งต่อไปให้สังเกตจากความชื้นของผิวดิน หรืออาการเหี่ยวชั่วคราวของใบข้าวโพดในช่วงเวลาบ่าย วิธีการให้น้ำโดยปล่อยไปตามร่อง หากเป็นสภาพดินเหนียวไม่ควรให้น้ำแบบปล่อยท่วมแปลง เพราะจะทำให้ดินอัดตัวกันแน่นยิ่งขึ้น

- หากขาดน้ำในช่วงออกดอกหรือผสมเกสรจะทำให้ผลผลิตลดลง ขาดคุณภาพ และควรหยุดให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยว ๒-๓ วัน

๕.๙ การเก็บเกี่ยว : ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม

- ๑๘-๒๐ วันหลังข้าวโพดออกไหม ๕๐ เปอร์เซ็นต์

- สีของไหมเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม

- เมื่อใช้มือบีบที่ปลายฝักจะยุบตัวง่าย

- เมื่อฉีกเปลือกข้าวโพดออก เมล็ดจะมีสีเหลืองอ่อน หากใช้เล็บบดที่เมล็ดปลายฝักจะมีน้ำมันไหล

ออกมา แสดงว่าอีกสองวันสามารถเก็บเกี่ยวได้

๕.๑๐ วิธีการเก็บเกี่ยว : ใช้แรงงานคน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนข้าวโพดหวาน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
<u>ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่</u> - ค่าเตรียมดิน - (ไถ ๕๐๐ ชั่วโมง ๔๐๐) - ค่าเมล็ดพันธุ์ ๑ กก./ไร่ - ค่าปลูก - ค่าปุ๋ยเคมี - ครั้งที่ ๑ (๘๖๐ บาท) - ครั้งที่ ๒ (๘๖๐๐ บาท) - ค่าสูบน้ำ - ค่าสารเคมี (คุมวัชพืช ๑๕๐ บาท , กำจัดวัชพืช ๑๕๐ บาท) - ค่าพ่นสารเคมี - ค่าเก็บเกี่ยว (๔๐๐ บาท/ตัน) - รวม			
		๘๐๐	
		๗๕๐	
		๒๕๐	
		๑,๗๒๐	
		๒๐๐	
		๓๐๐	
		๑๐๐	
		๑,๐๐๐	
		<u>๕,๒๒๐</u>	
			- ผลผลิต ๒,๒๐๐ กก./ไร่ x ราคาขาย ๔.๕ บาท/กก. - ราคาต้นข้าวโพดที่ขายได้ 300 บาท/ไร่ รวมรายได้ประมาณ ๑๐,๔๒๐ บาท/ไร่ - กำไรสุทธิ ๕,๒๐๐ บาท หมายเหตุ : ๑. เป็นราคาที่เกษตรกรขายส่งโรงงาน ๒. หากขายตลาดบริโภคฝักสดราคาขายจะสูงกว่านี้ และราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร :

๗. การตลาด

เกษตรกรที่ผลิตส่งโรงงานจะดำเนินการในรูปเกษตรพันธะสัญญา

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

- ฝึกที่ไม่สมบูรณ์ และไม่ได้ขนาดสามารถรูปเป็นนํ้านมข้าวโพด

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชไร่อุตสาหกรรม สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐-๖๑๒๔ โทรสาร ๐ ๒๙๔๐ ๖๑๐๐

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. ถั่วเขียวผิวนมัน

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๓๕๐-๔๐๐ ลบ./ไร่/ฤดูกาลผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๖๐-๘๕ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินการ

- ๔.๑ สามารถปลูกได้ตลอดปี
- ๔.๒ ไม่ทนต่อสภาพน้ำท่วมขัง
- ๔.๓ ต้องมีตลาดรองรับ

๕. วิธีการผลิต

๕.๑ การเตรียมดิน ไถพรวนดิน ๑ ครั้ง ตากดิน ๗-๑๐ วัน แล้วพรวนด้วยพาลเจ็ต ๑ ครั้ง

๕.๒ การปลูก มี ๒ แบบ

๑) ปลูกแบบหว่าน ในกรณีที่ดินมีความชื้น หว่านเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว อัตรา ๕-๗ กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากเตรียมดิน จากนั้นพรวนดินกลบทันที เพื่อปิดหน้าดินกั้นการระเหยของน้ำใต้ดิน และในกรณีดินไม่มีความชื้น ควรให้น้ำก่อนแล้วทิ้งไว้จนดินหมาด แล้วจึงไถพรวน และหว่านเมล็ด แล้วพรวนดินกลบ

๒) ปลูกเป็นแถว ใช้เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว อัตรา ๕-๗ กิโลกรัมต่อไร่ หลังเตรียมดินใช้เครื่องปลูก ระยะระหว่างแถว ๕๐ เซนติเมตร จำนวน ๒๐-๒๕ ต้นต่อแถวยาว ๑ เมตร ได้จำนวนต้น ๖๔,๐๐๐-๘๐,๐๐๐ ต้นต่อไร่

๕.๓ การให้น้ำ ให้น้ำทุก ๑๐-๑๔ วัน ห้ามขาดน้ำช่วงปลายระยะออกดอกจนถึงติดฝัก

๕.๔ การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๒๐-๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกแบบเป็นแถวใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้น พร้อมปลูก ปลูกแบบหว่านใส่ปุ๋ยเคมีก่อนออกดอก หรือไม่ควรเกิน ๑๐-๑๔ วันหลังปลูก (กำจัดวัชพืชก่อนหว่านปุ๋ย)

๕.๕ การกำจัดโรคและแมลง กำจัดวัชพืชหลังปลูกทันที ครั้งต่อไปเมื่อถั่วเขียวอายุ ๑๔ และ ๒๘ วัน สำรวจโรคและแมลงในแปลง เมื่อมีการทำลายของโรคและแมลงให้ป้องกันกำจัดโดยการฉีดพ่นสารเคมีอัตราที่ใช้ตามคำแนะนำในฉลาก

๕.๖ การเก็บเกี่ยว ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับพันธุ์ที่ปลูก โดยทั่วไปจะเก็บเกี่ยว ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อถั่วเขียวมีฝักสุกแก่ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ และครั้งที่ ๒ หลังเก็บเกี่ยวครั้งแรกประมาณ ๑๔ วัน วิธีการเก็บเกี่ยว ใช้มือปัดฝักแก่ที่เปลี่ยนเป็นสีดำ หรือใช้เครื่องเกี่ยวขนาดที่ปรับใช้สำหรับเก็บเกี่ยวถั่วเขียวทั้งต้น

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิตต่อไร่		ผลตอบแทน
- ค่าไถ ๒ ครั้ง x ๒๕๐ บาท	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท	ผลผลิต ๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ค่าเมล็ดพันธุ์ ๕ กิโลกรัม x ๔๐ บาท	เป็นเงิน ๒๐๐ บาท	ราคาข้าวเปลือก
- ค่าปุ๋ยเคมี ๒๐๐ กรัม	เป็นเงิน ๒๐ บาท	จำหน่าย ๓๕ บาทต่อกิโลกรัม
- ค่าปุ๋ยเคมี ๒๕ กิโลกรัม x ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท	เป็นเงิน ๗,๐๐๐ บาทต่อไร่
- ค่าสารเคมี	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท	หักต้นทุนการผลิต ๓,๖๒๐ บาท
- ค่าแรงงานปลูก/ดูแล/เก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท	
รวมต้นทุนการผลิต	เป็นเงิน ๓,๖๒๐ บาท	คงเหลือรายได้สุทธิ ๓,๓๘๐ บาทต่อไร่

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ หรือสามารถติดต่อขายกับโรงงานแปรรูป ซึ่งจะต้องมีปริมาณผลผลิตไม่น้อยกว่า ๑๖ ตัน

๘. การเพิ่มมูลค่าผลิต

๘.๑ เพาะถั่วงอก

๘.๒ ทำขนม

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชไร่และพืชตระกูลถั่ว สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๐๔๕๓ E-mail : agriman๓๓๓@gmail.com
- สำนักงานเกษตรอำเภอ และ สำนักงานเกษตรจังหวัด ในพื้นที่

๑. ปลุกถั่วเหลือง

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๓๕๐-๔๐๐ ลบ./ไร่/ฤดูกาลผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๗๕-๑๒๐ วัน ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์

๔. เงื่อนไขการดำเนินการ

๔.๑ ฤดูกาลปลูก ในฤดูแล้งปลูกช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนมกราคม ช่วงปลูกหากกระทบอากาศเย็นจะทำให้ต้นพืชชะงักการเจริญเติบโต

๔.๒ ไม่ทนต่อสภาพน้ำท่วมขัง

๔.๓ ดินเหนียวไม่เหมาะสมกับการปลุกถั่วเหลือง

๔.๔ ดินมีการระบายน้ำ และถ่ายเทอากาศดี สามารถอุ้มน้ำได้

๔.๕ ต้องมีตลาดรองรับ

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน ในสภาพนาปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าว มีการเตรียมดิน ๒ แบบ ดังนี้

๑) แบบไม่ไถพรวน โดยตัดตอซังทิ้งเศษฟางไว้ในแปลงนา แล้วขุดร่องน้ำแนบชิดคันนาทุกด้าน และผ่านแปลงนา ร่องกว้าง ๓๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างร่องน้ำประมาณ ๓-๕ เมตร เพื่อสะดวกต่อการให้น้ำและระบายออก หลังจากนั้นปล่อยน้ำให้ท่วมแปลงครึ่งวันแล้วระบายออก ตากดิน ๑-๒ วัน ให้ดินหมาดแล้วจึงปลูก

๒) แบบไถพรวน หลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้วไถดินให้ลึกประมาณ ๑๕-๒๐ เซนติเมตร พร้อมขุดร่องน้ำแนบชิดคันนาทุกด้าน และผ่านแปลงนา ร่องกว้าง ๓๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างร่องน้ำประมาณ ๓-๕ เมตร ตากดินทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์ ปล่อยน้ำให้ท่วมแปลงครึ่งวันแล้วระบายออก ตากดิน ๑-๒ วัน ให้ดินหมาด แล้วจึงไถพรวนก่อนปลูก

การปลุกถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ ต้องระวังในเรื่องการเตรียมดินและการให้น้ำเป็นพิเศษไม่ควรมีน้ำขังและไม่ควรปลูกลึกกว่าปกติ

๕.๒ การปลูก : ใช้เมล็ดพันธุ์ ๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ ก่อนปลูกคลุกด้วยไรโซเบียม อัตรา ๒๐๐ กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ ๑๕ กิโลกรัม การปลูกมี ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑) การเตรียมดินแบบไม่ไถพรวน ปลูกโดยใช้ไม้แหลมหรือเครื่องปลูกทำหลุมกว้าง ๒-๓ เซนติเมตร ลึก ๓-๔ เซนติเมตร หยอดเมล็ดพันธุ์ ๔-๕ เมล็ดต่อหลุม

๒) การเตรียมดินแบบไถพรวน มีวิธีการปลูก ๒ แบบ คือ แบบหว่าน หรือ แบบโรยเป็นแถว ระยะระหว่างแถว ๕๐ เซนติเมตร จำนวน ๒๐-๒๕ ต้น ต่อแถวยาว ๑ เมตร (๖๔,๐๐๐-๘๐,๐๐๐ ต้นต่อไร่)

๕.๓ การให้น้ำ ในสภาพนาให้น้ำทุก ๗-๑๕ วัน ห้ามขาดน้ำช่วงอายุ ๖๐ วัน หลังปลูก

๕.๔ การใส่ปุ๋ย ดินร่วนหรือดินเหนียวปนทราย ใส่ปุ๋ย สูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ ดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียว ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา อัตรา ๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ กรณีปลูกแบบหยอดหรือแบบเป็นแถวใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้นพร้อมปลูก ปลูกแบบหว่านใส่ปุ๋ยเคมีก่อนออกดอก หรือไม่ควรเกิน ๑๕-๒๐ วันหลังปลูก (กำจัดวัชพืชก่อนหว่านปุ๋ย)

๕.๕ การกำจัดศัตรูพืช กำจัดวัชพืชเมื่อต้นถั่วอายุ ๑๕-๒๐ วันหรือก่อนถั่วเหลืองออกดอก สำรวจโรคและแมลง ในแปลง เมื่อมีการทำ ลายของโรคและแมลงให้ป้องกันกำจัดโดยการฉีดพ่นสารเคมีอัตราที่ใช้ตามคำแนะนำในฉลาก

๕.๖ การเก็บเกี่ยว ควรเก็บเกี่ยว อายุ ๗๕-๑๒๐ วัน ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ โดยสีเปลือกฝักเปลี่ยนเป็น สีน้ำตาลประมาณ ๙๕ เปอร์เซ็นต์

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา	
- ค่าไถ ๒ ครั้ง x ๒๕๐ บาท	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท	ผลผลิต ๒๗๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ค่าเมล็ดพันธุ์ ๑๕ กิโลกรัม x ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๓๗๕ บาท	ราคาถั่วเหลืองคละ จำหน่าย ๒๐ บาท
- ค่าไรโซเบียม ๒๐๐ กรัม	เป็นเงิน ๒๐ บาท	ต่อกิโลกรัม
- ค่าปุ๋ยเคมี ๒๐ กิโลกรัม x ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท	เป็นเงิน ๕,๔๐๐ บาทต่อไร่
- ค่าสารเคมี	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท	หักต้นทุนการผลิต ๓,๖๙๕ บาทต่อไร่
- ค่าแรงงานปลูก/ดูแล/เก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท	
รวมต้นทุนการผลิต	เป็นเงิน ๓,๖๙๕ บาท	คงเหลือรายได้สุทธิ ๑,๗๐๕ บาทต่อไร่

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ หรือสามารถติดต่อขายกับโรงงานแปรรูป ซึ่งจะต้องมีปริมาณผลผลิตไม่น้อยกว่า ๑๖ ตัน

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ น้ำมันถั่วเหลือง

๘.๒ เต้าเจี้ยว

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชน้ำมันและพืชตระกูลถั่ว สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๐๔๕๓ E-mail : agriman๓๓@gmail.com

๙.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอ และ สำนักงานเกษตรจังหวัด ในพื้นที่

๑. การปลูกถั่วเหลืองฝักสด

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๖๒-๗๕ วัน ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์

๔. เงื่อนไขการดำเนินการ

๔.๑ ฤดูกาลปลูก ในฤดูแล้งปลูกช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนมกราคม ช่วงปลูกหากกระทบอากาศเย็นจะทำให้ต้นพืชชะงักการเจริญเติบโต

๔.๒ ไม่ทนต่อสภาพน้ำท่วมขัง

๔.๓ ดินเหนียวไม่เหมาะสมกับการปลูกถั่วเหลือง

๔.๔ ดินมีการระบายน้ำ และถ่ายเทอากาศดี สามารถอุ้มน้ำได้

๔.๕ การปลูกควรทยอยปลูก เพื่อป้องกันปัญหาการขาดแรงงาน และการตลาด

๔.๖ ต้องมีตลาดรองรับ

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน ไถตะและตากดิน ๕-๗ วัน ใส่ปุ๋ยคอก ๓๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วไถพรวนกลบ จากนั้นยกแปลงกว้าง ๘๐-๑๒๐ เซนติเมตร เว้นร่องกว้าง ๓๐ เซนติเมตร

๕.๒ การปลูก ใช้เมล็ดพันธุ์ ๑๒-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ ก่อนปลูกคลุกด้วยไรโซเบียม อัตรา ๒๐๐ กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ ๑๒ กิโลกรัม และสารป้องกันเชื้อรา (เมตรแลกซิล) อัตรา ๗ กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ ๑ กิโลกรัม โดยคลุกเคล้าเมล็ดพันธุ์ด้วยน้ำเชื่อมเพื่อให้ยึดติดกับเมล็ดพันธุ์ได้ดีขึ้น ปลูกโดยวิธีหยอดหลุมๆ ละ ๓-๔ เมล็ด ลึก ๒-๓ เซนติเมตร ระยะห่าง ๒๐-๒๔ X ๔๐ เซนติเมตร หลังปลูกควรพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดวัชพืชทันที

๕.๓ การให้น้ำ ควรให้น้ำในแปลง ๑ วัน ก่อนทำการปลูก โดยปล่อยน้ำเข้าไปตามร่องทิ้งไว้ครึ่งวันแล้วระบายออก และให้น้ำต่อไปเมื่อถั่วอายุ ๗-๑๐ วัน หลังจากนั้นการให้น้ำให้ดูความชื้นของดิน

๕.๔ การใส่ปุ๋ย : ใส่ปุ๋ยรองกันหลุมก่อนปลูกสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ และหลังปลูกประมาณ ๕๐ วัน สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ

๕.๕ การกำจัดศัตรูพืช สำรวจโรคและแมลงในแปลง เมื่อมีการทำลายของโรคและแมลงให้ป้องกันกำจัดโดยการฉีดพ่นสารเคมีอัตราที่ใช้ตามคำแนะนำในฉลาก ควรใช้ก่อนการเก็บเกี่ยว ๑๕-๒๐ วัน เพื่อป้องกันผลตกค้างของสารเคมี

๕.๖ การเก็บเกี่ยว ควรเก็บเกี่ยวในช่วงที่ฝักเต่งประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ขณะที่ฝักยังมีสีเขียวสด โดยเกี่ยวทั้งต้นแล้วนำไปตัดใบและก้านออกให้เหลือเฉพาะต้นและฝัก แล้วมัดเป็นมัดๆ ละ ๕ กิโลกรัม เพื่อส่งจำหน่าย

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา	
- ค่าไถ ๒ ครั้ง x ๒๕๐ บาท	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท	ผลผลิต ๘๐๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ค่าเมล็ดพันธุ์ ๑๒ กิโลกรัม x ๘๐ บาท	เป็นเงิน ๙๖๐ บาท	ราคาข้าวเปลือกฝักสด จำหน่าย ๒๐ บาท
- ค่าไรโซเบียม ๒๐๐ กรัม	เป็นเงิน ๒๐ บาท	ต่อกิโลกรัม
- ค่าปุ๋ยเคมี ๒๐ กิโลกรัม x ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑๖,๐๐๐ บาทต่อไร่
- ค่าสารเคมี	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท	หักต้นทุนการผลิต ๔,๒๘๐ บาทต่อไร่
- ค่าแรงงานปลูก/ดูแล/เก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท	
รวมต้นทุนการผลิต	เป็นเงิน ๔,๒๘๐ บาท	คงเหลือรายได้สุทธิ ๑๑,๗๒๐ บาทต่อไร่

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ ต้มผัก

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชน้ำมันและพืชตระกูลถั่ว สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๐๔๕๓ E-mail : agriman๓๓@gmail.com

๙.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอ และ สำนักงานเกษตรจังหวัด ในพื้นที่

๑. ปลุกถั่วลิสง

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๖๐๐-๗๐๐ ลบ./ไร่/ฤดูกาลผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๘๕-๑๒๐ วัน ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์

๔. เงื่อนไขการดำเนินการ

๔.๑ ปลุกในฤดูแล้ง เป็นการปลุกหลังการทำนา โดยอาศัยความชื้นที่เหลือในดินควรปลุกให้เร็วที่สุดหลังการทำนา เพราะดินยังมีความชุ่มชื้นเหลืออยู่

๔.๒ ไม่ทนต่อสภาพน้ำท่วมขัง

๔.๓ ดินเหนียวไม่เหมาะสมกับการปลุกถั่วลิสง

๔.๔ ดินมีการระบายน้ำ และถ่ายเทอากาศดี สามารถอุ้มน้ำได้

๔.๕ ต้องมีตลาดรองรับ

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน ไถตะ ๑ ครั้ง ตากดิน ๗-๑๐ วัน จากนั้นไถพรวน ๑ ครั้ง เก็บซากวัชพืช ใส่ปุ๋ยคอก ๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วไถยกร่องปลูกสูง ๒๐-๒๕ เซนติเมตร ความกว้างของสันร่อง ประมาณ ๖๐-๑๐๐ เซนติเมตร

๕.๒ การปลูก ใช้เมล็ดพันธุ์ ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ก่อนปลูกคลุกด้วยไรโซเปียม อัตรา ๒๐๐ กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ ๒๐ กิโลกรัม ปลูกโดยวิธีหยอดหลุมๆ ละ ๒-๓ เมล็ด ลึก ๑๐ เซนติเมตร ระยะห่าง ๕๐ X ๒๐ เซนติเมตร ให้น้ำทันทีหลังปลูก

๕.๓ การให้น้ำ ให้น้ำทุก ๗ วัน ในเดือนแรก หลังจากนั้นทุก ๑๐ วัน ห้ามขาดน้ำช่วงอายุ ๓๐-๖๐ วัน หลังออก

๕.๔ การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ย สูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยรองกันหลุมก่อนปลูก หรือโรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบหลังออก ๑๐-๑๕ วัน

๕.๕ การกำจัดศัตรูพืช กำจัดวัชพืชครั้งที่หนึ่ง ๑๕ วันหลังออก ครั้งที่สอง ๓๐ วันหลังออก สำรวจโรคและแมลง ในแปลง เมื่อมีการทำลายของโรคและแมลงให้ป้องกันกำจัดโดยการฉีดพ่นสารเคมีอัตราที่ใช้ตามคำแนะนำในฉลาก

๕.๖ การเก็บเกี่ยว ควรเก็บเกี่ยว อายุ ๘๕-๑๒๐ วัน ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ โดยสีเปลือกฝักด้านในเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลดำมากกว่า ๖๐ เปอร์เซ็นต์

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิตต่อไร่		ผลตอบแทน
- ค่าไถ ๒ ครั้ง x ๒๕๐ บาท	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท	ผลผลิต ๒๖๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ค่าไถยกร่อง	เป็นเงิน ๒๕๐ บาท	ราคาถั่วลิสงเปลือกแห้งคละ
- ค่าเมล็ดพันธุ์ ๒๐ กิโลกรัม x ๔๐ บาท	เป็นเงิน ๘๐๐ บาท	จำหน่าย ๔๐ บาทต่อกิโลกรัม
- ค่าไรโซเบียม ๒๐๐ กรัม	เป็นเงิน ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๑๐,๔๐๐ บาทต่อไร่
- ค่าปุ๋ยคอก ๑,๐๐๐ กิโลกรัม x ๒ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท	หักค่าต้นทุนการผลิต ๖,๙๒๐ บาท
- ค่าปุ๋ยเคมี ๒๕ กิโลกรัม x ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท	
- ค่าสารเคมี	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท	
- ค่าแรงงานปลูก/ดูแล/เก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท	
รวมต้นทุนการผลิต	เป็นเงิน ๖,๔๗๐ บาท	คงเหลือรายได้สุทธิ ๓,๙๓๐ บาทต่อไร่

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ หรือสามารถติดต่อขายกับโรงงานแปรรูป ซึ่งจะต้องมีปริมาณผลผลิตไม่น้อยกว่า ๑๖ ตัน

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ ถั่วต้ม

๘.๒ ถั่วคั่วทราย

๘.๓ ทำขนม

๘.๔ เนยถั่ว

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชน้ำมันและพืชตระกูลถั่ว สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๐๔๕๓ E-mail: Agriman๓๓๓@gmail.com

๙.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอ และ สำนักงานเกษตรจังหวัด ในพื้นที่

๑. พริก

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๗๐๐ – ๘๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลผลิต

๓. อายุการเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๖๕ วัน จนถึงอายุ ๑๘๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ เนื่องจากในช่วงเดือนธันวาคม - มกราคม จะเป็นฤดูกาลปลูกพริก มีพริกออกสู่ตลาดมาก ราคาพริกจะผันแปรมาก ตามผลผลิตที่ออกสู่ตลาด

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน และจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูปลูก

๔.๔ ต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากพริกเป็นพืชที่มีศัตรูพืชมาก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมแปลงปลูก โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว ๑๐๐ เซนติเมตร ขุดดินให้ลึกประมาณ ๒๕ - ๓๐ เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้ว อัตรา ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (หากดินมีสภาพเป็นกรด ควรใส่ปูนขาว อัตรา ๑๐๐ - ๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่) และใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๐ กิโลกรัม/ไร่ จากนั้นคลุกเคล้าให้ทั่วและย่ำดินให้มีขนาดเล็กลง ยกแปลงสูง ๓๐ เซนติเมตร กว้าง ๑๒๐ เซนติเมตร **คลุมด้วยพลาสติกเงิน-ดำ เจาะรูพลาสติกตามระยะปลูกที่กำหนด หรือใช้ฟางคลุมเพื่อรักษาความชื้นในดินและป้องกันวัชพืช** จากนั้นจึงปลูกพริกได้ (กล้าพริกควรมีอายุประมาณ ๓๐-๔๐ วัน ความสูงประมาณ ๑๐ - ๑๕ เซนติเมตร)

๕.๒ การให้น้ำ หลังปลูกพริกควรให้น้ำทุกวันจนต้นกล้าพริกตั้งตัวได้ประมาณ ๕ - ๖ สัปดาห์ หลังจากนั้นจึงค่อยลดประมาณน้ำลง ซึ่งอาจจะรด ๑ วัน หยุด ๒ วันก็ได้

๕.๓ การให้ปุ๋ย ปุ๋ยที่แนะนำคือ ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๔-๑๔-๒๑ ในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยแบ่งใส่สองครั้ง ครั้งแรกเป็นปุ๋ยรองพื้นพร้อมกับการพรวนกลบดิน ปริมาณ ๕๐ กิโลกรัม/ไร่ ครั้งที่สองหลังปลูกต้นพริกได้ ๓๐ วัน

๕.๔ การเก็บเกี่ยวพริกสดครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ ๖๕ - ๙๐ วัน ผลผลิตในระยะแรกจะน้อยแต่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และลดลงอีกครั้งเมื่อต้นพริกเริ่มแก่ การเก็บเกี่ยวควรเก็บทุกๆ ๗ วันใช้วิธีเด็ดที่ละผล พริกจะให้ผลผลิตนาน ๖ เดือน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ปีที่ ๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		ผลผลิต ๒,๐๐๐ กก./ไร่ x ราคาขาย ๑๕ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท/ไร่ หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ยจากหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด
	- ค่าต้นทุนปุ๋ยพริก ๓,๒๐๐ ต้น x ๑ บาท	๓,๒๐๐.-	
	- ค่าเตรียมดิน	๑,๒๐๐.-	
	- ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต	๕,๐๐๐.-	
	- ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	๓,๐๐๐.-	
	- ค่าสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	๒,๐๐๐.-	
	- พลาสติกคลุมดิน (ถ้ามี)	๑,๕๐๐.-	
	รวม	๑๕,๙๐๐.-	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่/ตลาด Modern Trade และโรงงานแปรรูป

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ การทำพริกแห้ง/พริกป่น

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. มะเขือเปราะ

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๗๐๐ – ๘๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลผลิต

๓. อายุการเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๖๕ - ๙๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน และจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมแปลงปลูก โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น ๘๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว ๑๐๐ เซนติเมตร ไถดินให้ลึกประมาณ ๒๕-๓๐ เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้วอัตรา ๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (หากดินมีสภาพเป็นกรด ควรใส่ปูนขาว อัตรา ๑๐๐ – ๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่) และใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๐ กิโลกรัม/ไร่ จากนั้นคลุกเคล้าให้ทั่ว

๕.๒ การเตรียมกล้า ใส่ดินผสมในถาดเพาะกล้า (ดินที่ร่อนแล้ว ๓ ส่วน ปุ๋ยคอก ๑ ส่วน ทราฮหรือแกลบ ๑ ส่วน) รดน้ำและหยอดเมล็ดลงในถาดหลุม หลุมละ ๑ เมล็ด รดน้ำเช้า-เย็น

๕.๓ การปลูก ขุดหลุมปลูกลึกประมาณ ๑๐ – ๒๐ เซนติเมตร นำกล้ามะเขือเปราะที่มีอายุ ๑๕ วัน หรือมีใบจริงประมาณ ๓ – ๔ ใบ ปลูกตามหลุมที่กำหนดกลบดินและรดน้ำ

๕.๔ การให้น้ำ หลังปลูกมะเขือเปราะควรให้น้ำทุกวัน เช้า – เย็น จนต้นกล้ามะเขือเปราะตั้งตัวได้ หลังจากนั้นจึงค่อยลดปริมาณการให้น้ำลง ซึ่งอาจจะรด ๑ วัน หยุด ๒ วันก็ได้ การให้ปุ๋ยควรให้ปุ๋ยหลังจากย้ายปลูกประมาณ ๗ - ๑๐ วัน ปุ๋ยสูตร ๑๖-๐-๐ อัตรา ๓๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเร่งการเจริญเติบโต หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๘-๒๔-๒๔ ในอัตรา ๕๐ - ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยแบ่งใส่ในช่วงออกดอกติดผล ทุก ๒๐ วัน

๕.๕ การเก็บเกี่ยวผลผลิต เมื่ออายุประมาณ ๖๕ - ๙๐ วัน หรือหลังดอกบาน ๗ - ๑๐ วัน จะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้โดยเก็บผลที่มีขนาดพอเหมาะไม่อ่อนหรือแก่เกินไป โดยการเก็บเกี่ยวผลผลิตต้องให้ขั้วมะเขือติดมากับผลด้วย

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
<u>ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่</u>		ผลผลิต ๒,๕๐๐ กก./ไร่ x ราคาขาย ๑๒ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท/ไร่ หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ยจากหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด
- ค่าต้นพันธุ์มะเขือเปราะ ๒,๐๐๐ ต้น x ๓ บาท	๖,๐๐๐.-	
- ค่าเตรียมดิน	๑,๒๐๐.-	
- ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต	๕,๐๐๐.-	
- ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	๓,๐๐๐.-	
- ค่าสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	๒,๐๐๐.-	
- ค่าถุงหรือวัสดุที่บรรจุผลผลิต	๕๐๐.-	
รวม	๑๗,๗๐๐.-	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาด Modern Trade ได้

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

-

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๕.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. ผักชี

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๓๕๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยว เมื่ออายุประมาณ ๔๐-๔๕ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน โดยขุดหรือไถพลิกดินลึกประมาณ ๑๕-๒๐ เซนติเมตร ตากดินไว้ ๕-๗ วัน เพื่อกำจัดเชื้อโรคแมลงและวัชพืชต่างๆ แล้วพรวนย่อยดินให้แตกเป็นก้อนเล็ก ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ๒,๐๐๐ กก./ไร่ คลุกเคล้าให้เข้ากับดินและปรับหน้าดินให้เสมอ จากนั้นเตรียมเมล็ดพันธุ์ โดยการนำผลมาบดให้แตกเป็นสองซีก นำไปแช่น้ำประมาณ ๒-๓ ชั่วโมง แล้วนำขึ้นมาผึ่งลมให้แห้ง เคล้ากับทรายหรือขี้เถ้าทิ้งไว้จนเมล็ดเริ่มงอกจึงนำไปหว่านในแปลง **ก่อนหว่านเมล็ดต้องรดน้ำให้ทั่วแปลง** แล้วจึงนำเมล็ดที่เตรียมไว้มาหว่านลงบนแปลงปลูกที่เตรียมไว้ กลบด้วยดินละเอียดบางๆ แล้ว**คลุมด้วยฟางหรือหญ้าแห้งอีกชั้น** เพื่อป้องกันต้นอ่อนจากแสงแดดและรักษาความชื้นของผิวดิน หรือจะปลูกโดยใช้วิธีโรยเป็นแถวบนแปลง ให้แต่ละแถวห่างกัน ๒๐-๓๐ เซนติเมตร แล้วทำการถอนแยกให้เหลือระยะระหว่างต้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร หลังจากหว่านเสร็จแล้วต้องรดน้ำให้ชุ่มอีกครั้ง อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๕-๖ กก.ต่อไร่

๕.๒ การให้น้ำ ผักชีเป็นผักที่ต้องการน้ำมากแต่ไม่ชอบน้ำขัง ดังนั้น ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอวันละ ๒ ครั้งเช้าและเย็น

๕.๓ การใส่ปุ๋ย ควรใส่ปุ๋ยคอก รองพื้นตอนเตรียมดินก่อนปลูก เมื่อผักชีแตกใบแล้วถ้าจะเร่งให้งามเร็วก็ใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต (๒๑-๐-๐) ประมาณ ๑๕-๓๐ กรัม ผสมน้ำ ๑ ปี๊บ ฉีดพ่นในแปลงให้ทั่ว หรือใช้ปุ๋ยสูตร ๒๕-๗-๗ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่ สำหรับวัชพืชที่ขึ้นในระยะแรกควรรีบกำจัดโดยเร็ว โดยใช้มือถอน

๕.๔ การเก็บเกี่ยว ผักชีจะเริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ ๔๐-๔๕ วัน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน(บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา	
ปีที่๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		ผลผลิตผักชี ๑,๓๐๐-๑,๕๐๐* กก./X ราคาขาย ๓๐** บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๔๒,๐๐๐ บาท
	-ค่าเมล็ดพันธุ์	๗๕๐	
	-ค่าเตรียมดิน	๑,๒๐๐	
	-ค่าปัจจัยการผลิต		
	๑)ปุ๋ยเคมี	๙๘๐	
	๒)ปุ๋ยคอก	๑,๐๐๐	
	๓)สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑,๐๐๐	
	รวม	๔,๙๓๐	* ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษา ** ราคาโดยเฉลี่ยหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๑. กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๒. สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด

๑ ผักกาดหัว

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๓๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๔๕-๖๐ วัน โดยให้รีบเก็บเกี่ยวเมื่อครบอายุ เนื่องจากหากเกินอายุจะทำให้คุณภาพของหัวลดลง

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ เนื่องจากในช่วง มกราคม จะเป็นฤดูกาลเก็บผลผลิต

มีผักกาดหัวออกสู่ตลาดมาก ราคาจะผันแปรตามผลผลิตที่ออกสู่ตลาด

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๔.๔ ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากเมื่อมีสภาพอุณหภูมิสูงขึ้นศัตรูพืชจะมาก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน โดยขุดหรือไถพลิกดินลึกประมาณ ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ตากดินไว้ ๗-๑๔ วัน เพื่อกำจัดเชื้อโรคแมลงและวัชพืชต่างๆ แล้วพรวนย่อยดินให้ละเอียด ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ๒,๐๐๐ กก./ไร่ หว่านปูนขาว ๑๐๐-๓๐๐ กก./ไร่ คลุกเคล้าให้เข้ากับดินแล้วยกแปลงให้สูง ๓๐ เซนติเมตร วิธีปลูกมี ๒ แบบ คือ ๑.วิธีหยอดเมล็ด ระยะปลูก ๒๕X๓๐ เซนติเมตร หลุมละ ๓ เมล็ด กลบดินหนา ๐.๕ เซนติเมตร **รดน้ำให้ชุ่ม คลุมหน้าดินด้วยฟางแห้ง** เมื่อต้นกล้างอกใบจริง ๒-๓ ใบ ให้ถอนแยกเหลือหลุมละ ๑ ต้น ๒. วิธีหว่าน หว่านให้ทั่วแปลงอย่างสม่ำเสมอ **รดน้ำให้ชุ่ม คลุมด้วยฟางแห้ง** เมื่อต้นกล้างอกใบจริง ๒-๓ ใบ ให้ถอนแยกต้นห่างตามระยะ ๒๕X๓๐ เซนติเมตร อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๒-๓ กก.ต่อไร่

๕.๒ การให้น้ำ **ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอวันละ ๒ ครั้ง เช้าและเย็น** ในระยะใกล้เก็บเกี่ยว ๗-๑๐ วัน ควรหยุดการให้น้ำ เพราะจะทำให้หัวผักกาดแตกเป็นรอย

๕.๓ การใส่ปุ๋ย ควรใส่ปุ๋ยคอกรองพื้นตอนเตรียมดินก่อนปลูก สูตรปุ๋ยที่เหมาะสมคือ ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ในอัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่ ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกครึ่งหนึ่งใส่เป็นปุ๋ยรองพื้น แล้วพรวนดินกลบ ที่เหลือใส่เมื่อกล้าอายุ ๒๐-๒๕ วัน โดยใส่แบบโรยข้างแล้วพรวนดินกลบ และอาจใส่ปุ๋ยยูเรีย หรือแอมโมเนียมไนเตรท อัตรา ๑๐ กก./ไร่

๕.๔ การเก็บเกี่ยว ผักกาดหัวมีอายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๔๕-๖๐ วัน โดยให้รีบเก็บเกี่ยวเมื่อครบอายุทันที เนื่องจากหากเกินอายุจะทำให้คุณภาพของหัวลดลง

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน(บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา	
ปีที่๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		ผลผลิตผักซี ๔,๐๐๐-๖,๐๐๐* กก.X ราคาขาย ๘** บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท
	-ค่าเมล็ดพันธุ์	๑,๔๐๐	
	-ค่าเตรียมดิน	๑,๒๐๐	
	-ค่าปัจจัยการผลิต		
	๑)ปุ๋ยเคมี	๑,๗๖๐	* ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษา
	๒)ปุ๋ยคอก	๑,๐๐๐	** ราคาโดยเฉลี่ยหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้
	๓)สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑,๕๐๐	ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด
	รวม	๖,๘๖๐	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

การทำห้วผักกาดดองเค็ม/หวาน

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๑. กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๒. สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด

๑. บวบเหลี่ยม

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๕๔๒-๕๕๒ ลูกบาศก์เมตร/ไร่/รอบการผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๕๐-๙๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ๑) ต้องมีตลาดรองรับ
- ๒) ต้องใช้แรงงานภายในครัวเรือน
- ๓) ต้องมีน้ำอย่างเพียงพอตลอดฤดูกาลผลิต

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน บวบเหลี่ยมเป็นผักที่มีระบบรากลึกในระดับปานกลาง อุณหภูมิที่เหมาะสมประมาณ ๒๐-๓๐ องศาเซลเซียส ต้องการแสงแดดเต็มที่ตลอดทั้งวัน ความชื้นในดินต้องมีความสม่ำเสมอตลอดฤดูกาลปลูก การเตรียมดิน ไถดินให้ลึกประมาณ ๒๕-๓๐ เซนติเมตร แล้วไถย่อยดิน ตากดินประมาณ ๗-๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยคอกประมาณ ๑-๒ ตัน/ไร่ การปลูก โดยทั่วไปนั้นจะนิยมปลูกแบบยกร่อง โดยทำการยกร่องให้สูง ๒๕-๓๐ เซนติเมตร และกว้าง ๑.๕ เมตร บนร่องจะปลูกได้ ๒ แถว ระยะปลูก ๗๕-๑๐๐ X ๗๕-๑๐๐ เซนติเมตร ขุดหลุมปลูกร่องพื้นด้วยปุ๋ยคอกผสมปุ๋ยเคมีผสมสูตร ๕-๑๐-๕ อัตรา ๑๕-๒๐ กิโลกรัม/ไร่ หยอดเมล็ด ๒-๓ เมล็ด/หลุม ลึก ๒-๔ เซนติเมตร กลบด้วยดินผสมปุ๋ยคอกเก่า รดน้ำให้ชุ่ม ถอนแยกหลังปลูกประมาณ ๑๕ วัน ถอนต้นที่อ่อนแอออกให้เหลือ ๒ ต้น/หลุม หลังถอนแยกคลุมด้วยฟางเพื่อควบคุมความชื้นและลดการสูญเสียน้ำ หลังปลูกประมาณ ๒๐ วัน การทำค้าง ให้ทำค้างหรือร้านเพื่อให้บวบเกาะขึ้นไปให้สูง สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การตีไม้เป็นร้าน ให้บวบเลื้อยขึ้นเจริญอยู่ด้านบนร้าน เพื่อผลที่เกิดขึ้นจะได้ห้อยลง ผลบวบตรงและสะดวกในตอนที่ทำการเก็บเกี่ยว หรือปักไม้ค้ำ ใช้ไม้รวกยาวประมาณ ๒-๒.๕ เมตร ปักแต่ละหลุมของบวบ แล้วเอนปลายเข้าหากัน ผูกมัดไว้ด้านบนปลาย แล้วใช้ไม้พาดทางขวางแต่ละช่วงห่างกัน ๔๐-๕๐ เซนติเมตร หรือใช้ค้ำไม้เป็นหลัก และใช้เชือกในล่อนผูกเป็นระดับ ๒ ระดับ สูงจากพื้นดินประมาณ ๖๐ และ ๑๔๐ เซนติเมตร ก็ได้

๕.๒ การปฏิบัติดูแลรักษา ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาที่ทำการปลูก ระวังอย่าให้ขาดน้ำในช่วงที่ออกดอกและติดผล ระบบการให้น้ำแบบเข้าร่องจะให้ผลดีที่สุด เพราะทำให้บวบไม่เปียกน้ำที่ใบ หากให้น้ำระบบฝอยเมื่อใบเปียก จะทำให้มีโอกาสเกิดโรคที่ใบและลำต้นได้มาก หลังจากการถอนแยกควรพรวนดิน และกำจัดวัชพืชในคราวเดียวกัน การให้ปุ๋ย หลังถอนแยกใส่ปุ๋ยไนโตรเจน อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/ไร่ เมื่ออายุ ๒๐-๓๐ วัน ใส่ปุ๋ยผสมสูตร ๕-๑๐-๕ ในอัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยโรยข้างแถวแล้วจึงพรวนกลบลงในดินพร้อมทั้งรดน้ำตาม

๕.๓ การเก็บเกี่ยวผลผลิต อายุของการเก็บเกี่ยวอยู่ที่ประมาณ ๔๐-๖๐ วัน หลังจากทำการหยอดเมล็ดพันธุ์ นิยมเก็บผลที่อ่อน เนื้อของผลอ่อนนุ่ม ในระยะนี้บวบเหลี่ยมจะมีขนาดยาวประมาณ ๒๒-๓๓ เซนติเมตร ต้องเก็บก่อนผลเริ่มแข็ง อย่าให้มีบวบแก่ติดกับต้นมากนัก เพราะจะทำให้บวบชืดหลังมีขนาดเล็ก

๖ ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ปีที่	ต้นทุนการผลิต/ปัจจัยการผลิต	ราคา (บาท)	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		
๑	- ค่าพันธุ์	๑,๒๐๐	ผลผลิตเฉลี่ยทั้งปี ๑,๕๕๐ กก./ไร่ ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ ๑๕ บาท/กก. รายได้โดยประมาณ ๒๓,๒๕๐ บาท
	- ค่าเตรียมดิน	๘๐๐	
	- ค่าจ้าง	๒,๐๐๐	
	- ค่าปัจจัยการผลิต		หมายเหตุ: ถ้าใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้เองต้นทุนด้านพันธุ์ปลูกจะลดลง ส่วนพันธุ์ถูกผสมต้นทุนด้านพันธุ์จะสูงแต่ผลผลิตจะสูงและมีความสม่ำเสมอว่าพันธุ์ที่เกษตรกรเก็บไว้เพื่อปลูกเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปฏิบัติดูแลรักษาของเกษตรกร
	๑) ปุ๋ยเคมี	๓,๗๕๐	
	๒) ปุ๋ยคอก	๑,๐๐๐	
	๓) ค่าสารเคมี	๓๐๐	
	รวม	๙,๐๕๐	

๗. การตลาด

ควรรวมกลุ่มการผลิตพืชผักให้มีคุณภาพมีความปลอดภัย

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

โดยการเก็บบวบที่มีคุณภาพเหมาะสมต่อการบริโภค และจัดชั้นคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต และหาตลาดภายในท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายผลผลิตที่ตกชั้นคุณภาพ

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม :

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. มะระจีน

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๕๐๐ - ๖๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลผลิต

๓. อายุการเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๔๕ - ๕๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน และจ้างแรงงานในการห่อผล/เก็บเกี่ยวผลผลิต

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมแปลงปลูก โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น ๘๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว ๑๒๐ เซนติเมตร ไถดินให้ลึกประมาณ ๓๐ - ๔๐ เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ ๗ - ๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้ว อัตรา ๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (หากดินมีสภาพเป็นกรด ควรใส่ปูนขาว อัตรา ๑๐๐ - ๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่) และใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๐ กิโลกรัม/ไร่ คลุกเคล้าให้ทั่ว แล้วยกแปลงสูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร

๕.๒ การเตรียมกล้า ใส่ดินผสมในถาดเพาะกล้า (ดินที่ร่อนแล้ว ๓ ส่วน ปุ๋ยคอก ๑ ส่วน ทรายหรือแกลบ ๑ ส่วน) รดน้ำและหยอดเมล็ดลงในถาดหลุม หลุมละ ๑ เมล็ด

๕.๓ การปลูก นำกล้ามะระจีนที่มีอายุ ๑๕ - ๒๐ วัน หรือมีใบจริงประมาณ ๔ - ๕ ใบ ปลูกตามหลุมที่กำหนดกลบดินและรดน้ำ

๕.๔ การทำค้าง สามารถทำได้ ๒ แบบ คือ ๑) แบบปักไม้ค้างยาว ๒-๒.๕ เมตร ทุกหลุม เอนปลายเข้าหากันและมัดไว้ด้วยกันใช้ไม้ค้างหรือเชือกไนลอนผูกขวางระยะ ๔๐ - ๕๐ เซนติเมตร หรือใช้ตาข่ายพลาสติกตาห่างซึ่งแทนด้านบนของค้างใช้ไม้ค้างพาดขวางมัดกันให้แน่น เพื่อป้องกันการโค่นล้ม ๒) แบบปักไม้ค้างผูกเป็นร้านสูงประมาณ ๑.๕ - ๒ เมตร ซึ่งด้วยตาข่ายพลาสติกตาห่างๆ

๕.๕ การให้น้ำ หลังปลูกมะระจีนควรให้น้ำทุกวัน เช้า - เย็น จนต้นกล้ามะระตั้งตัวได้ หลังจากนั้นจึงค่อยลดปริมาณการให้น้ำลง ซึ่งอาจจะรด ๑ วัน หยุด ๒ วันก็ได้ การให้ปุ๋ยควรให้ปุ๋ยหลังจากย้ายปลูกประมาณ ๗-๑๐ วัน ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๓๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเร่งการเจริญเติบโต หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ ในอัตรา ๓๐ - ๕๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยแบ่งใส่ในช่วงออกดอกถึงติดผล และอาจมีการห่อผลมะระจีนเพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช และให้สีของผลมะระที่สวยงาม

๕.๖ การเก็บเกี่ยวผลผลิต เมื่ออายุประมาณ ๔๕ - ๕๐ วัน หยอยเก็บผลผลิตที่ได้ขนาดเหมาะสมทุกวันหรือวันเว้นวัน สามารถเก็บผลผลิตได้ ๑๗ - ๒๐ ครั้ง อายุการเก็บเกี่ยวครั้งสุดท้าย ๘๕ - ๙๐ วัน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
<u>ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่</u>		ผลผลิต ๒,๕๐๐ กก./ไร่ x ราคาขาย ๑๕ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๓๗,๕๐๐ บาท/ไร่ หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ยจากหน้า แปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลง ตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด
- ค่าต้นพันธุ์มะระ	๑,๖๐๐.-	
- ค่าเตรียมดิน	๑,๒๐๐.-	
- ค่าแรงงานในการห่อผล/เก็บเกี่ยวผลผลิต	๓,๐๐๐.-	
- ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	๓,๐๐๐.-	
- ค่าไม้รวกสำหรับทำค้ำ	๒,๐๐๐.-	
- ค่าเชือกไนลอน	๕๐๐.-	
- ค่าตาข่าย	๕๐๐.-	
- ค่าถุงหรือวัสดุที่บรรจุผลผลิต	๕๐๐.-	
รวม	๑๒,๓๐๐.-	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาด Modern Trade ได้

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

-

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. กะเพรา

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยว หลังหยอดเมล็ด ๔๐-๔๕ วัน สามารถเก็บไปได้เรื่อยๆ ทุก ๑๕-๒๐ วัน จนถึง ๑-๒ ปี

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูปลูก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ ใช้กิ่งหรือเมล็ดเพาะเป็นต้นกล้า แล้วย้ายปลูกโดยมีระยะห่างระหว่างต้น ๔๐ เซนติเมตร และระหว่างแถว ๔๐ เซนติเมตร

๕.๒ การให้น้ำ กะเพราเป็นพืชที่ต้องการความชื้นสูงและสม่ำเสมอ ดังนั้นควรมีการรดน้ำทุกวันเช้า-เย็น แต่ระวังอย่าให้มีการท่วมขังของน้ำในแปลง

๕.๓ ควรใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัม/ไร่ ทุกครั้งหลังเก็บเกี่ยว จะทำให้กะเพราแตกกิ่งต้นออก

๕.๔ เมื่ออายุ ๔๐-๔๕ วัน สามารถเก็บเกี่ยวได้ โดยใช้มีดคมๆ เก็บกิ่งก้านที่แก่

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา	
<u>ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่</u>		ผลผลิต ๗,๐๐๐ กก. X ราคาขาย ๑๐ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๗๐,๐๐๐ บาท หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ยจากหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด
- ค่าเมล็ดพันธุ์	๓๐๐	
- ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๐๐๐	
- ค่าปุ๋ยคอก	๓,๐๐๐	
- สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑,๕๐๐	
- ค่าจ้างเหมาบริการทางการเกษตร (รถไถ)	๒,๐๐๐	
- ค่าวัสดุในการหีบห่อ/บรรจุผลผลิต	๘๕๐	
รวม	๘,๖๕๐	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. โหระพา

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยว หลังหยอดเมล็ด ๕๐ วัน สามารถเก็บไปได้เรื่อยๆ ทุก ๑๕-๒๐ วัน จนถึง ๑-๒ ปี

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๒.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๒.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๒.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูปลูก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ ใช้กิ่งชำ หรือใช้เมล็ดเพาะเป็นต้นกล้า แล้วย้ายปลูกโดยมีระยะห่างระหว่างต้น ๒๕ เซนติเมตร และระหว่างแถว ๕๐ เซนติเมตร

๕.๒ การให้น้ำ โหระพาเป็นพืชที่ต้องการความชื้นสูงและสม่ำเสมอ ดังนั้นจึงควรมีการรดน้ำให้ทุกวัน แต่ระวังอย่าปล่อยให้มีการท่วมขังของน้ำในแปลง

๕.๓ การใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๒๐-๑๑-๑๑ อัตรา ๒๕-๓๐ กิโลกรัม/ไร่ ทุกครั้งหลังเก็บเกี่ยว จะทำให้โหระพาแตกกิ่งต้นออกมาอีก

๕.๔ เมื่อมีอายุ ๕๐ วัน สามารถเก็บเกี่ยวได้ โดยใช้มีดคมๆ ตัดกิ่งที่เจริญเติบโตเต็มที่

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา	
<u>ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่</u>		ผลผลิต ๑,๘๗๕ กก. X ราคาขาย ๑๕ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๒๘,๑๒๕ บาท หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ยจากหน้า แปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลง ตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด * ต่อบรรณการผลิตประมาณ ๓ เดือน
- ค่าพันธุ์ (เมล็ดพันธุ์)	๑,๐๐๐	
- ค่าปุ๋ยเคมี	๔,๐๐๐	
- ค่าปุ๋ยคอก	๓,๐๐๐	
- สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑,๕๐๐	
- ค่าจ้างเหมาบริการทางการเกษตร (รถไถ)	๒,๐๐๐	
- ค่าวัสดุในการหีบห่อ/บรรจุผลผลิต	๑,๐๐๐	
รวม	๑๒,๕๐๐	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. กระเจี๊ยบเขียว

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๘๐๐ – ๑,๐๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๔๕ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน เนื่องจากเก็บผลผลิตทุกวัน หากจ้างแรงงานช่วงเก็บเกี่ยวอาจไม่คุ้มกับการลงทุน

๓) ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูปลูก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมแปลงปลูก โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว ๕๐ - ๖๐ เซนติเมตร ขุดหลุมลึกประมาณ ๑๕ เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้วอัตรา ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ ตัน/ไร่ ถ้าดินเป็นกรดสูงควรใช้ปูนขาว ในอัตรา ๑๐๐ - ๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๕.๒ การปลูก ทำการหยอดเมล็ดกระเจี๊ยบเขียวประมาณ ๒-๓ เมล็ด/หลุม ดูแลรักษาหลังจากหยอดเมล็ดโดยให้น้ำทุกวันจน หลังจากที่ดินกระเจี๊ยบเขียวสามารถตั้งตัวได้จึงค่อยลดประมาณการให้น้ำลง ซึ่งอาจจะรด ๑ วัน หยุด ๒ วันก็ได้

๕.๓ การให้ปุ๋ย ปุ๋ยที่แนะนำคือ ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ในอัตรา ๗๕ - ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยแบ่งใส่ทุก ๒๐ วัน

๕.๔ การเก็บเกี่ยวกระเจี๊ยบเขียว ควรเก็บเกี่ยวเวลาเช้าตรู่ โดยใช้มีดหรือกรรไกรตัดกระเจี๊ยบเขียวทีละฝัก วางในภาชนะ อย่าโยน การตัดซ้ำต้องตัดให้ตรง มีก้านติดไม่เกิน ๑ เซนติเมตร และอย่าให้เป็นปากฉลาม ซึ่งจะชืดช่วนหรือทำให้ฝักอื่นเสียหายมาก เมื่ออยู่ในภาชนะบรรจุ ไม่ทิ้งไว้กลางแดด และรีบนำเข้าโรงพักผลผลิต

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ปีที่ ๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		ผลผลิต ๒,๐๐๐ กก./ไร่ x ราคาขาย ๑๒ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๒๔,๐๐๐ บาท/ไร่
	- ค่าเมล็ดพันธุ์	๑,๐๐๐	
	- ค่าเตรียมดิน	๒,๕๐๐	
	- ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต	๖,๐๐๐	
	- ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๙๐๐	
	- ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑,๖๐๐	
	รวม	๑๓,๐๐๐	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และโรงงานแปรรูป

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ การทำกระเจี๊ยบเขียวอบแห้ง

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐ - ๒๙๔๐ ๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ

๑. ตะไคร้

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุการเก็บเกี่ยว เมื่อตะไคร้อายุได้ ๓ เดือนขึ้นไปก็เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้จนถึงอายุ ๖ เดือน ซึ่งอายุการเก็บเกี่ยวระยะนี้เป็นที่ต้องการของตลาดโดยนำไปบริโภคเป็นเครื่องแกง ถ้าอายุต้นเกิน ๖ เดือนที่จะขึ้นปล้อง ตลาดไม่ต้องการ

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ
- ๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน
- ๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูปลูก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดินโดยการไถดินตาก ประมาณ ๗ วัน เพื่อกำจัดวัชพืช โรคและแมลงในดินตามด้วยการไถพรวน เพื่อย่อยดิน ยกทรงทำแบบเดียวกับการปลูกพืชทั่วไป ระยะห่างระหว่างร่อง ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร แล้วนำส่วนของหน่อหรือเหง้าลงปลูกระหว่างข้างร่อง หรือกลางร่อง หลุมละประมาณ ๑-๒ ต้น โดยปักให้เอียง ๔๕ องศา (พื้นที่ ๑ ไร่ จะใช้หน่อหรือเหง้าประมาณ ๖,๔๐๐-๑๒,๘๐๐๐ ต้น)

๕.๒ การให้น้ำ หลังจากปลูกต้นน้ำวันละ ๒-๓ ครั้ง จนถึงตัวได้ จากนั้นรดน้ำ ๕-๗ วัน/ครั้ง

๕.๓ การใส่ปุ๋ย หลังปลูกตะไคร้ประมาณ ๒๐-๕๐ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ และ ๑๖-๒๐-๐ และเมื่อตะไคร้เริ่มมีการแตกกอในช่วงตั้งแต่ ๑๒๐-๑๕๐ วัน ใส่ปุ๋ยสูตรเดิมเดือนละครั้งเพื่อเร่งการเจริญเติบโต ส่วนของเหง้าและใบ

๕.๔ ตะไคร้เริ่มให้ผลผลิตหลังปลูกประมาณ ๙๐ วัน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา	
ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่ - ค่าต้นพันธุ์ * - ค่าเตรียมดิน - ปุ๋ยเคมี รวม	๑,๐๐๐ ๘๐๐ ๗๘๕ ๒,๕๘๕	ผลผลิต ๒,๐๐๐ กก. X ราคาขาย ๔-๖ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ยจากหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด *ซื้อท่อนพันธุ์ครั้งเดียวสามารถใช้ได้ตลอด

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- ๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖
- ๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. หอมแดง

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๕๐๖-๕๑๕ ลูกบาศก์เมตร/ไร่/รอบการผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๙๐-๑๒๐ วัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๑) ต้องมีตลาดรองรับ เนื่องจากหอมแดงเป็นพืชที่มักมีปัญหาเรื่องราคา และผลผลิตจะออกมากในช่วงเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูกาลปกติที่ผลผลิตหอมแดงออกสู่ตลาดจำนวนมากราคาส่งผลผลิตอาจตกต่ำได้ โดยธรรมชาติหอมแดงชอบอากาศเย็นจึงจะเจริญเติบโตได้ดี

๒) ต้องใช้แรงงานภายในครัวเรือน

๓) ต้องมีน้ำอย่างเพียงพอตลอดฤดูกาลผลิต

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน หอมแดงมีระบบรากตื้นชอบดินร่วนซุยมีการระบายน้ำดี ดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกหอมแดง ควรเป็นดินที่ร่วนซุย ระบายน้ำได้ดี ถ้าเป็นดินเหนียวควรไถพรวนก่อนไถพรวน ถ้าเป็นดินร่วนใช้พรวนและยกแปลงเพื่อการให้น้ำและระบายน้ำได้ดีไถพรวนดินแล้วตากดินไว้ ๗-๑๐ วัน ย่อยดินให้เป็นก้อนเล็กแต่ไม่ควรละเอียดมากจะทำให้ดินแน่น ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ประมาณ ๑-๒ ตัน คลุกเคล้าให้เข้ากัน เก็บเศษวัชพืชหรือรากพืชออกจากแปลง รองพื้นก่อนปลูกด้วยปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๐-๓๐ กิโลกรัม/ไร่ เตรียมแปลงกว้าง ๑-๑.๕ เมตร ความสูงแปลง ๒๐ เซนติเมตร ความยาวแปลงตามความสะดวกในการปฏิบัติงาน ใช้ระยะปลูก ๑๕-๒๐ เซนติเมตร

หัวพันธุ์ ควรเตรียมไว้ล่วงหน้าประมาณ ๒ เดือน เนื่องจากจะมีระยะพักตัว นำหัวพันธุ์มาตัดรากและใบส่วนที่แห้งออก หากมียอดอ่อนงอกมาใหม่ให้ตัดออกประมาณ ๑ ใน ๑๐ เพื่อเร่งให้มีการงอกเร็วขึ้นหลักปลูก อัตราหัวพันธุ์ที่ใช้ ๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ควรจุ่มหรือฉีดพ่นด้วยสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราในอัตราตามคำแนะนำในฉลากสารเคมีผึ่งลมให้แห้งก่อนนำไปปลูก

การปลูก ก่อนปลูกควรรดน้ำแปลงปลูกล่วงหน้าเพื่อให้ดินนุ่มอ่อนตัว นำหัวพันธุ์ปลูกลงในแปลงโดยเอาส่วนโคนที่มีปมรากปักลงไปในดินให้ลึกประมาณครึ่งหัว ระวังอย่ากดแรงจนหัวพันธุ์จะทำให้เน่าหรืองอกช้า หลังปลูกเสร็จคลุมแปลงด้วยฟางข้าวหรือหญ้าแห้งพอประมาณเพื่อรักษาความชื้นและคุมวัชพืช รดน้ำให้ชุ่ม หอมแดงจะงอกออกมาภายใน ๗-๑๐ วัน หากหัวไหนไม่งอกให้รีบปลูกซ่อมทันที

๕.๒ การปฏิบัติดูแลรักษา ช่วงแรกควรให้น้ำเข้า-เย็น เมื่อปลูกติดดีแล้วควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ หากอากาศแห้งต้องให้น้ำบ่อยขึ้นโดยเฉพาะช่วงฤดูแล้ง หลังปลูก ๑๔ วัน ควรหว่านปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่ และช่วงอายุ ๓๕-๔๐ วัน หว่านด้วยปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่ แล้วให้น้ำ หลังหว่านปุ๋ย หากมีวัชพืชขึ้นให้ถอนออก

๕.๓ การเก็บเกี่ยวผลผลิต อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๗๐-๑๑๐ วัน โดยสังเกตจากสีใบจะเขียวจางลง ใบล่าง ออก ปลายใบเหลือง แอนและล้มมากขึ้น บริเวณกาบใบส่วนโคนจนถึงหัวจะอ่อนนิ่ม สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ หลังเก็บเกี่ยวนำมาผึ่งในที่ร่มให้ใบแห้งจากนั้นคัดขนาดและทำความสะอาด มัดเป็นจุกนำไปแขวนในที่ร่มที่มีลม ผ่าน จำหน่ายผลผลิตได้

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ปีที่	ต้นทุนการผลิต/ปัจจัยการผลิต	ราคา (บาท)	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		
๑	- ค่าพันธุ์ (๒๐๐ กก./ไร่ X ๒๘ บาท)	๕,๖๐๐	ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๐๐๐ กก./ไร่ ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ ๑๙.๕๒ บาท/กก. รายได้โดยประมาณ ๓๙,๐๔๐ บาท หมายเหตุ: รายได้ขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติดูแลรักษา ของเกษตรกร ปริมาณผลผลิตและราคาตลาดใน ขณะนั้น
	- ค่าเตรียมดิน	๘๐๐	
	- ค่าปัจจัยการผลิต		
	๑) ปุ๋ยเคมี	๑,๖๐๐	
	๒) ปุ๋ยคอก	๑,๐๐๐	
	๓) ค่าสารเคมี	๓๐๐	
รวม		๙,๓๐๐	

๗. การตลาด

ควรรวมกลุ่มการผลิตพืชผักให้มีคุณภาพมีความปลอดภัย และสามารถเก็บผลผลิตที่มีคุณภาพในสภาพโรงเรือนที่เหมาะสมเพื่อรอการจำหน่ายได้

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

โดยการเก็บหอมแดงที่แก่จัด ผึ่งให้แห้งและจัดชั้นคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม :

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. พักทอง

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ ๘๐ วัน จนถึงอายุ ๑๒๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ควรใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ มีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๔.๔ ไม่ควรปลูกในพื้นที่ที่มีน้ำขังและชื้นแฉะ และไม่ควรให้น้ำช่วงเย็นจะทำให้เกิดโรคทางใบได้ง่าย

๔.๕ ควรปลูกในพื้นที่โล่งแจ้งได้รับแสงแดดตลอดทั้งวัน

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ เกษตรกรควรเลือกพันธุ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาด อาจเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่ทนต่อสภาพแวดล้อม หรือพันธุ์ลูกผสมที่ให้ผลผลิตสูง มีเมล็ดพันธุ์จำหน่ายในท้องตลาด

๕.๒ การปลูก ใถดินลึกประมาณ ๒๕-๓๐ ซม. ตากดินทิ้งไว้ ๕-๗ วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักประมาณ ๑-๒ ตัน/ไร่ แล้วไถพรวนดินให้ร่วนซุยขึ้นเป็นแปลงใหญ่ให้มีร่องระบายน้ำทั้ง พันธุ์ที่มีลำต้นเลื้อยและให้ผลใหญ่ ใช้เนื้อที่ปลูกมาก โดยใช้ระยะปลูก ๓x๓ เมตร พันธุ์ที่มีทรงต้นพุ่ม ให้ผลขนาดเล็ก ใช้ระยะปลูก ๗๕x๑๕๐ ซม. (พันธุ์เบา) รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกใช้วิธีหยอดหลุมปลูกหลุมละ ๒-๓ เมล็ด ลึกประมาณ ๓-๕ ซม. แล้วกลบหลุม นำฟางข้าวแห้งคลุมให้ทั่วแปลง เมื่องอกมีใบจริง ๒-๓ ใบ ถอนแยกให้เหลือต้นที่สมบูรณ์แข็งแรง หลุมละ ๒ ต้น และรดน้ำทุกวัน ตามความเหมาะสมกับสภาพดิน

๕.๓ การดูแลรักษา เมื่อต้นกล้าเจริญจนไม่มีใบจริง ๔ ใบ ช่วงนี้ให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ ละลายน้ำแล้วใช้รอบรด ต้นพักทอง เมื่อพักทองเริ่มออกดอก ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตรใกล้เคียงกัน โรยรอบๆ ต้นแล้วกลบ อัตรา ๘๐-๑๐๐ กก./ไร่ และรดน้ำตาม เกษตรกรควรทำการตัดดอก โดยปลิดกลีบดอกตัวผู้ออกแล้วนำไปเคาะให้ละอองเกสรตกลงบนดอกตัวเมียเพื่อช่วยการผสม และใส่ปุ๋ยอีกครั้งเมื่อพักทองเริ่มติดผลอ่อน โดยใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๘๐-๑๐๐ กก./ไร่ หากพันธุ์ที่ปลูกเป็นพันธุ์หนักจะต้องใส่ปุ๋ยมากกว่าพันธุ์เบา และงดการให้น้ำ ก่อนเก็บเกี่ยว ๑๕ วัน

๕.๔ อายุเก็บเกี่ยว ๘๐-๑๒๐ วัน และผลผลิต ๓-๕ ตัน ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์และการปฏิบัติดูแลรักษา

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต(บาท)	ราคา (บาท)	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์	๖๔๐	ผลผลิตประมาณ ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ กก./ไร่
๒. ค่าปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๑,๐๐๐ กก.	๓,๐๐๐	ราคาขาย กก.ละ ๘ บาท
๓. ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕	๒,๑๐๐	รวมรายได้ประมาณ ๒๔,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ บาท/ไร่
๔. ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑	๒,๒๐๐	รายได้สุทธิ ๑๒,๐๖๐-๒๘,๐๖๐ บาท
๕. ค่าฟางข้าวคลุมแปลง	๕๐๐	
๖. ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑,๐๐๐	
๗. ปุ๋ยทางใบ	๕๐๐	
๘. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๒,๐๐๐	หมายเหตุ
รวมค่าใช้จ่าย/ไร่	๑๑,๙๔๐	- ไม่มีค่าแรงงานเนื่องจากใช้แรงงานในครัวเรือน

๗. การตลาด สามารถจำหน่ายในพื้นที่ ตลาดสด ตลาดค้าส่ง และร่วมกลุ่มแปรรูปผลผลิต

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ ฟักทองอบกรอบ

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร. ๐ ๒๙๔๐๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. แดงกวา

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๒๕ - ๓๐ วัน เก็บเกี่ยวผลผลิตได้นาน ๓๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ควรใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ มีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๔.๔ ไม่ควรปลูกในพื้นที่ที่มีน้ำขังและชื้นแฉะ และไม่ควรให้น้ำช่วงเย็นจะทำให้เกิดโรคทางใบได้ง่าย

๔.๕ ควรปลูกในพื้นที่โล่งแจ้งได้รับแสงแดดตลอดทั้งวัน

๔.๖ ข้อควรระวังหากอากาศร้อนจัดในช่วงออกดอกอาจพบปัญหาการร่วงทำให้ผลผลิตลดลง และถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๐ องศาเซลเซียส แดงกวาจะมีอาการชะงักการเจริญเติบโตได้

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ เกษตรกรควรปลูกแดงกวาพันธุ์ผลสั้น อายุการเก็บเกี่ยวสั้น และเป็นพันธุ์สำหรับการบริโภคสดที่ตลาดมีความต้องการสูง มีเมล็ดพันธุ์จำหน่ายในท้องตลาดหลากหลายพันธุ์

๕.๒ การปลูก เตรียมแปลงขนาด ๑ เมตร ระยะปลูก ระหว่างหลุม ๔๐-๕๐ ซม. ระหว่างแถว ๘๐-๙๐ ซม. จำนวน ๒ แถว รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ประมาณปลายช้อนชา คลุกดินให้เข้ากันแล้วหยอดเมล็ดพันธุ์ ๒-๓ เมล็ดต่อหลุม เมื่องอกถอนแยกให้เหลือต้นที่แข็งแรง ๑-๒ ต้น/หลุม

๕.๓ การดูแลรักษา ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอโดยดูตามสภาพพื้นดินแต่อย่าให้แฉะจนเกินไป เมื่อปลูกได้อายุ ๗-๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑/๔ ช้อนชา/หลุม แล้วทำค้าง และอายุ ๓๐ วัน หรือเริ่มออกดอกให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑/๒ ช้อนชา/หลุม

๕.๔ การเก็บเกี่ยว แดงกวา อายุ ๒๕ - ๓๐ วัน จะเริ่มออกดอกและให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง เก็บเกี่ยวผลผลิตได้นาน ๓๐ วัน ผลผลิต ๔,๐๐๐-๖,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่ มีระยะเวลาการผลิตประมาณ ๓ เดือน/รุ่น

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต	ราคา	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
- ค่าไถพรวนดิน	๔๐๐	ผลผลิตประมาณ ๔,๐๐๐ กก./ไร่/รุ่น
- ค่าเมล็ดพันธุ์แดงกวา จำนวน ๑ กระป๋อง (ขนาด ๕๐๐ กรัม)	๖๘๐	ราคาหน้าฟาร์ม กก.ละ ๕ บาท
- ค่าปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๑,๐๐๐ กก.	๓,๐๐๐	ผลตอบแทน ๒๐,๐๐๐ บาท/รุ่น
- ค่าปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๑ กระสอบ	๑,๑๐๐	
- ค่าตาข่ายทำค้าง จำนวน ๑๕ ม้วน	๑,๓๕๐	หมายเหตุ
- ฮอร์โมนและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	๑,๕๐๐	* ต้นทุนผันแปร วัสดุที่ใช้สามารถใช้ได้
- ถุงพลาสติกใส่ผลผลิตแดงกวา	๕๐๐	ถึง ๕ ปี ใน ๑ ปี สามารถปลูกได้
- ค่าเครื่องสูบน้ำ จำนวน ๑ เครื่อง	๘,๐๐๐ *	ประมาณ ๓ ครั้ง รวมจำนวน ๑๕ ครั้ง
- ค่าระบบน้ำ (ท่อ พีวีซี)	๗,๐๐๐ *	ดังนั้น ต้นทุนคงที่เฉลี่ย/รุ่น คือ ๑,๑๓๔
- ถังน้ำยา ๑ ถัง	๒,๐๐๐ *	บาท
รวมต้นทุนผันแปร	๘,๕๓๐	- ในรุ่นถัดไปไม่มีค่าใช้จ่ายต้นทุนคงที่
รวมต้นทุนคงที่ * (จ่ายครั้งแรกเพียงครั้งเดียว)	๑๗,๐๐๐	- ไม่มีค่าแรงงานเนื่องจากใช้แรงงานใน
รวมต้นทุนที่ต้องลงทุนครั้งแรกรวมทั้งสิ้น	๒๕,๕๓๐	ครัวเรือน

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

-

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร. ๐ ๒๙๔๐๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๙.๓ เกษตรกรต้นแบบ นายวินัย น้อยแก้ว บ้านเลขที่ ๓๘/๔ ม.๔ ต.นาทวี อ.นาทวี จ.สงขลา โทรศัพท์ ๐๘๗-๖๓๑๙๐๔๒,

๐๘๙-๒๙๖๓๑๙๕

๙.๔ เกษตรกรต้นแบบ นายพิทยาเยาวนิตย์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สนง.เกษตรอำเภอนาทวี จ.สงขลา

โทร ๐๘๑-๙๕๗๖๒๓๕

๑. ผักบั้งจีนในตะกร้า (ปลูกแบบไฮโดรฯ รากแช่น้ำนิ่ง เกาะมะพร้าว)

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๕๐ลิตร/ตะกร้า/รอบการผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๒๕ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล ปริมาณน้ำต้องมีเพียงพอตลอดอายุผัก คุณภาพของน้ำต้องสะอาด

๕. วิธีการผลิต

๕.๑ อุปกรณ์

๑. ตะกร้ามีรูแบบโปร่งๆ ขนาด ๒๕x๕๒x๘.๕ cm.

๒. กระบะ ขนาดที่ซ้อนตะกร้าลงไปได้

๓. มะพร้าวสับ

๔. ปุ๋ยน้ำไฮโดรฯ A+B ค่า

๕. กระบะใหญ่ มีความลึก ขนาด ๓๔.๒x๕๔.๔x๑๕.๕ cm.

๖. เมล็ดผักบั้ง

๕.๒ การปลูกและดูแล

๑. นำตะกร้า มาวางซ้อนกับกระบะ

๒. นำมะพร้าวสับ ล้างน้ำให้สะอาดก่อนใส่ในตะกร้า โดยให้มีความสูงประมาณ ๓/๔ นิ้ว

๓. ใส่ น้ำสะอาด ให้ความสูงของน้ำเสมอมะพร้าวสับ

๔. โรยเมล็ดผักบั้งให้ทั่วๆ นำฝาหรือภาชนะมาปิดด้านบน เพื่อป้องกันสัตว์ทำลาย และให้วางในที่ร่ม

ไม่ต้องตากแดด

๕. ทิ้งไว้ ๒ วัน รากจะออก ดูระดับน้ำ ถาลดลงให้เติมให้สูงเท่าเก่า ถ้าเมล็ดงอกแล้วไม่ต้องปิดฝา สังเกตระดับน้ำ ประมาณวันที่ ๕ ให้เติมปุ๋ยน้ำ A+B ด้วยความสูงของระดับน้ำเดิม และนำไปไว้กลางแจ้งรับแสงแดด (ช่วงฤดูฝนอาจทำหลังคากันน้ำฝนไว้ ป้องกันปุ๋ยน้ำเจือจาง)

๖. ครบ ๑๔ วัน เปลี่ยนเป็นกระบะใบใหญ่ เพื่อให้รากยาวได้สะดวก เติมปุ๋ยน้ำ A+B ให้ระดับน้ำเสมอมะพร้าวสับ

๗. พอครบ ๓ สัปดาห์หรือ ๒๑ วัน ต้นจะยาวประมาณ ๑๐-๑๒ นิ้ว ให้ถายน้ำปุ๋ยออก และใส่น้ำสะอาดไว้ ๓-๕ วัน เพื่อล้างปุ๋ยตกค้างออก และตัดได้ทันที

๕.๓ การเก็บเกี่ยว

ตัดเหนือโคนต้น ประมาณ ๑.๕-๒.๐ นิ้ว ให้เหลือตาเล็กๆไว้ เพื่อสามารถเก็บตัดได้อีกรอบ หลังจากตัดให้นำกระบะไปแช่น้ำปุ๋ยเหมือนเดิม ต้นจะเจริญเติบโตสามารถเก็บผลผลิตได้อีก

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน(บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา	
ครั้งที่ ๑	-ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่ -ค่าเมล็ดพันธุ์ -ตะกร้ามีรูแบบโปร่งๆขนาด ๒๕x๕๒x๘.๕ cm. (๑๐ ใบx๓๕ บาท) -กระบะ ขนาดที่ซ้อนตะกร้าลงไปได้ (๑๐ ใบ X ๖๐ บาท) -มะพร้าวสับ (๕ ถัง X๑๐ บาท) -ปุ๋ยน้ำไฮโดร A+B -กระบะใหญ่ ๓๔.๒x๕๔.๔x๑๕.๕ cm. (๑๐ ใบ X๑๐๐ บาท) รวม	๑๐๐ ๓๕๐ ๖๐๐ ๕๐ ๑๕๐ ๑,๐๐๐ ๒,๒๕๐	เมล็ดผักบุ้ง ๑ กก. ได้ผลผลิตประมาณ ๒๐๐* กก. ราคาขาย ๑๐** บาท/กก. รวมรายได้ ประมาณ ๒,๐๐๐ บาท * ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษา ** ราคาโดยเฉลี่ยหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิต ที่ออกสู่ตลาด
ครั้งต่อไป	-ค่าเมล็ดพันธุ์ -มะพร้าวสับ (๕ ถัง X๑๐ บาท) -น้ำปุ๋ยไฮโดร A+B รวม	๑๐๐ ๕๐ ๑๕๐ ๓๐๐	เมล็ดผักบุ้ง ๑ กก. ได้ผลผลิตประมาณ ๒๐๐ กก. ราคาขาย ๑๐ บาท/กก. รวมรายได้ ประมาณ ๒,๐๐๐ บาท หมายเหตุ ปริมาณผลผลิตและราคา เหมือน ครั้งที่ ๑

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร. ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด

๑. ชะอม

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยว หลังปลูก ๓-๔ เดือน เก็บได้ทุก ๔ วัน ชะอมจัดเป็นไม้ยืนต้น ลงทุนครั้งเดียวสามารถเก็บเกี่ยวได้นาน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูปลูก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การขยายพันธุ์ชะอม โดยการใช้กิ่งปักชำเพราะสะดวกและรวดเร็วกว่าใช้เมล็ด การเลือกกิ่งพันธุ์ชะอมที่จะนำมาขยายพันธุ์จะต้องเป็นกิ่งที่ไม่แก่หรืออ่อนจนเกินไป

๕.๒ การปลูก ขุดหลุมตรงกลางแปลงให้เป็นแถวระยะ ระหว่างแถวและระหว่างต้นประมาณ ๑ x ๑ เมตร แต่ละหลุมลึกประมาณ ๑๐ เซนติเมตร การที่ปลูกตรงกลางแปลงก็เพราะว่าชะอมเป็นไม้พุ่มที่แตกกิ่งก้านสาขารอบต้น เมื่อเจริญเติบโตขึ้นทรงพุ่มก็จะเต็มแปลงพอดี เมื่อเตรียมหลุมเรียบร้อยแล้วนำกิ่งชะอมปักชำลงในหลุมตามแนวนอนขนานไปทางเดียวกัน

๕.๓ การให้น้ำ ในระยะแรกที่เริ่มปลูก ควรให้น้ำวันละ ๑ ครั้งก็เพียงพอแล้วหรือจะรดน้ำในเวลาเช้าหรือเย็นก็ได้ การกำจัดวัชพืชมควรทำปีละ ๒ ครั้ง กลบโคนด้วยหญ้าและใบไม้

๕.๔ การให้ปุ๋ย ในระยะแรกที่ปลูกไม่จำเป็นต้องให้ปุ๋ยเลย จะให้ปุ๋ยเมื่อเริ่มเก็บยอดชะอมแล้ว ปุ๋ยที่ให้คือ ปุ๋ยคอก และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ที่มีธาตุตัวต้นสูง คือ ธาตุไนโตรเจน ซึ่งเป็นธาตุที่บำรุงใบหรือจะใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ก็ได้

๕.๕ การตัดแต่งกิ่งชะอมจะช่วยลดปัญหาการหนาที่บของทรงพุ่ม และยังเป็นการลดที่อยู่อาศัยของโรคและแมลง

๕.๖ ชะอมเป็นพืชที่ให้ผลเร็วนับแต่เริ่มปลูกจนตัดยอดขายได้กินเวลาเพียง 3-4 เดือน วิธีตัดยอดขายจะต้องเหลือ เอาใบรองยอดไว้จะช่วยให้ชะอมแตกยอดใหม่อีก การเก็บชะอมเก็บได้ทุก 4 วัน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา	
<u>ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่</u> - ค่าต้นพันธุ์* (๑ ไร่ ปลูกลงได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ต้น) ราคากิ่งพันธุ์ ๑๐ บาท/ต้น - ค่าปุ๋ยเคมี - ค่าปุ๋ยหมัก/ชีวภาพ - สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช รวม	๑๐,๐๐๐ ๙๐๐ ๘๐๐ ๒,๕๒๕ ๑๔,๒๒๕	ผลผลิต ๑,๔๔๐ กก. X ราคาขาย ๔๐ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๕๗,๖๐๐ บาท/ปี หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ยจากหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด * ต้นพันธุ์ใช้ครั้งเดียว สามารถเก็บเกี่ยวได้นาน

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. ถั่วพู

๒. ปริมาณการใช้น้ำ -

๓. อายุเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๖๐ วัน จนถึงอายุ ๑๒๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ๑) ต้องมีตลาดรองรับ
- ๒) ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน
- ๓) ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูปลูก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๓.๑ การเตรียมแปลงปลูก โดยการไถพรวนดิน ตากดิน ๕ - ๗ วันแล้วจึงไถครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้ว อัตรา ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ ตัน/ไร่ ถ้าดินเป็นกรดสูงควรใช้ปูนขาว ในอัตรา ๑๐๐ - ๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น ๑๐๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว ๑๐๐ เซนติเมตร ขุดหลุมลึกประมาณ ๑๕ เซนติเมตร

๓.๒ การปลูก ทำการหยอดเมล็ดประมาณ ๔ - ๕ เมล็ด/หลุม ดูแลรักษาหลังจากหยอดเมล็ดโดยให้น้ำทุกวันเมื่อถั่วพูมีอายุ ๑๕ วัน จึงปักค้ำให้ถั่วพูเลื้อย รดน้ำ ๑ - ๒ ครั้งต่อวัน

๓.๓ การให้ปุ๋ย ในช่วงแรกใช้ปุ๋ยยูเรีย หลังจาก ๒๐ วันให้ใส่ปุ๋ยสูตรเสมอ ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ในอัตรา ๕๐ กิโลกรัม/ไร่

๓.๔ การเก็บเกี่ยวถั่วพู จะเก็บเกี่ยวได้เมื่อมีอายุประมาณ ๒ เดือน โดยเก็บเกี่ยววันเว้น ๓ วัน นิยมเก็บฝักอ่อน หลังจากนั้นจะเก็บเกี่ยวได้ต่อเนื่อง ประมาณ ๒ เดือน ต้นจะเหี่ยวเฉาลง เกษตรกรสามารถรดน้ำ ใส่ปุ๋ย เหมียงจะเจริญเติบโตและเก็บผลผลิตได้อีกหนึ่งรอบ

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ปีที่ ๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		ผลผลิต ๒,๐๐๐ กก./ไร่ x ราคาขาย ๒๕ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท/ไร่
	- ค่าเมล็ดพันธุ์	๓๒๕	
	- ค่าเตรียมดิน	๒,๔๐๐	
	- ค่าปุ๋ยเคมี	๒,๔๐๐	
	- ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๙๐๐	
	- ค่าอื่นๆ เช่น ไม้ปักค้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๔,๓๐๐	
	รวม	๑๐,๓๒๕	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การเก็บเมล็ดจำหน่าย

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐ - ๒๙๔๐ ๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ

๑. ถั่วฝักยาว

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๔๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลิต

๓. อายุการเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๕๕ - ๖๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน และจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต เนื่องจากต้องเก็บผลผลิตทุกวัน

๔.๓ มีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี

๔.๔ ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากถั่วฝักยาวเป็นพืชที่มีศัตรูพืชมาก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมแปลงปลูก โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น ๔๐ - ๕๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว ๗๐ - ๑๐๐ เซนติเมตร โถดินให้ลึกประมาณ ๒๐ เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ ๗ - ๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้วอัตรา ๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (หากดินมีสภาพเป็นกรด ควรใส่ปูนขาว อัตรา ๑๐๐ - ๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่) และใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๐ กิโลกรัม/ไร่ คลุกเคล้าให้ทั่ว

๕.๒ การปลูกถั่วฝักยาว หยอดเมล็ด จำนวน ๓ เมล็ด/หลุม กลบเมล็ดด้วยแกลบหรือปุ๋ยคอก ๒ - ๓ กำมือ/หลุม หลังจากปลูก ๗ - ๑๕ วัน ถอนต้นที่ไม่สมบูรณ์ทิ้ง ให้เลือกต้นที่สมบูรณ์ไว้ ๒ ต้น/หลุม

๕.๓ การทำค้าง เมื่อถั่วฝักยาวมีอายุประมาณ ๑๕ - ๒๐ วันหลังปลูก หรือมีใบจริง ๔ - ๕ ใบ จะเริ่มทอดยอดหรือเลื้อย การปักไม้ค้างมีหลายแบบอาจเป็นแบบปักตั้งตรงเดี่ยวๆ หรือปักแบบกระโจม (๔ หลุมต่อกระโจม) หรือปักแบบสามเหลี่ยมหน้าจั่ว แต่วิธีที่นิยมคือใช้ไม้รวกปักกึ่งกลางระหว่างหลุมปลูก และใช้เชือกไนลอนขึงระหว่างไม้แต่ละหลุม เพื่อให้ถั่วฝักยาวพันหรือเลื้อยขึ้นไปตามไม้และเส้นเชือกไนลอน โดยในระยะแรกควรมีการจับยอดถั่วฝักยาวมาพันไม้ค้าง

๕.๔ การให้น้ำ หลังการปลูกถั่วฝักยาวควรให้น้ำทุกวัน เช้า - เย็น จนต้นถั่วฝักยาวสามารถตั้งตัวได้ หลังจากนั้นจึงค่อยลดปริมาณการให้น้ำลง ซึ่งอาจจะรด ๑ วัน หยุด ๒ วันก็ได้ การให้ปุ๋ยควรให้ปุ๋ยหลังจากย้ายปลูกประมาณ ๒๐ วัน ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ผสมกับปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๕ กิโลกรัม/ไร่ สำหรับช่วงออกดอกและติดผลใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโต หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ ในอัตรา ๓๐ - ๕๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยแบ่งใส่ ๑๕ วัน/ครั้ง

๕.๕ การเก็บเกี่ยวผลผลิต เมื่ออายุประมาณ ๕๕ - ๖๐ วัน หลังจากหยอดเมล็ด โดยเก็บผลผลิตทุกวัน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		ผลผลิต ๑,๕๐๐ กก./ไร่ x ราคาขาย ๑๐ บาท/กก.
- ค่าเมล็ดพันธุ์	๖๐๐.-	รวมรายได้ประมาณ ๑๕,๐๐๐ บาท/ไร่
- ค่าเตรียมดิน	๑,๒๐๐.-	หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ยจากหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด
- ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต	๒,๐๐๐.-	
- ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	๒,๐๐๐.-	
- ค่าสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	๑,๕๐๐.-	
- ค่าไม้รวกสำหรับทำค้ำ	๑,๕๐๐.-	
- ค่าเชือกไนลอน	๒๐๐.-	
- ค่าถุงหรือวัสดุที่บรรจุผลผลิต	๕๐๐.-	
รวม	๙,๕๐๐.-	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

-

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. กะหล่ำปลี

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๕๒๕ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยว กะหล่ำปลีพันธุ์เบา อายุประมาณ ๕๐-๖๐ วัน พันธุ์หนักประมาณ ๑๒๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ เนื่องจากในช่วง มกราคม จะเป็นฤดูกาลเก็บผลผลิต มีกะหล่ำปลีออกสู่ตลาดมาก ราคาจะผันแปรตามผลผลิตที่ออกสู่ตลาด

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๔.๔ ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากเมื่อมีสภาพอุณหภูมิสูงขึ้นศัตรูพืชจะมาก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน โดยขุดหรือไถพลิกดินลึกประมาณ ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ตากดินไว้ ๗-๑๔ วัน เพื่อกำจัดเชื้อโรค แมลงและวัชพืชต่างๆ แล้วพรวนย่อยดินให้แตกเป็นก้อนเล็ก หว่านปูนขาว ๑๐๐-๓๐๐ กก./ไร่ ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ๒,๐๐๐ กก./ไร่ คลุกเคล้าให้ทั่วแล้วยกแปลงสูง ประมาณ ๓๐ เซนติเมตร การเตรียมกล้า หว่านเมล็ดกะหล่ำปลีให้กระจาย ในแปลงเพาะกล้า หรือเพาะกล้าในถาดเพาะ ย้ายปลูกเมื่อกล้าอายุ ๒๕-๓๐ วัน การถอนกล้าควรมีดินติดรากมาด้วย และ ต้องรีบปลูกทันที ควรกดดินโคนต้นให้แน่น ระยะปลูก ๕๐X๑๐๐ เซนติเมตร หลังปลูกรดน้ำให้ชุ่ม อัตราการใช้เมล็ด พันธุ์ประมาณ ๑๐๐-๑๕๐ กรัมต่อไร่

๕.๒ การให้น้ำ ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอวันละ ๑ ครั้ง หากขาดน้ำกะหล่ำปลีจะเข้าหัวช้า ผลผลิตต่ำ

๕.๓ การใส่ปุ๋ย กะหล่ำปลีเป็นผักที่ต้องการปุ๋ยมาก หลังย้ายปลูก ๗-๑๐ วัน ควรใส่ปุ๋ย ๔๖-๐-๐ อัตรา ๓๐ กก./ไร่ หลังปลูก ๒๐ วัน ควรใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐ กก./ไร่ และหลังปลูก ๔๐ วัน(ก่อนกะหล่ำปลีเข้าหัว) ควรใส่ปุ๋ย ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๔-๑๔-๒๐ อัตรา ๕๐ กก./ไร่ และควรฉีดพ่นที่มีธาตุโบรอนผสมหรือพ่นธาตุโบรอนอย่างเดียวในอัตรา ๑๐-๑๒ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร เป็นครั้งคราว

๕.๔ การเก็บเกี่ยว กะหล่ำปลีพันธุ์เบา อายุประมาณ ๕๐-๖๐ วัน พันธุ์หนักประมาณ ๑๒๐ วัน ควรเก็บหัวที่ห่อแน่น และมีขนาดพอเหมาะ

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน(บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา	
ปีที่๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		ผลผลิตกะหล่ำปลี ๑,๔๐๐-๑,๕๐๐* กก.X
	-ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๘๐	ราคาขาย ๘** บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ
	-ค่าเตรียมดิน	๑,๒๐๐	๑๑,๖๐๐ บาท
	-ค่าปัจจัยการผลิต		
	๑)ปุ๋ยเคมี	๒,๐๐๐	*ผลผลิตประมาณของกะหล่ำปลีพันธุ์เบา
	๒)ปุ๋ยคอก	๑,๐๐๐	**ราคาโดยเฉลี่ย ทั้งนี้ราคาอาจมีการ
	๓)สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๒,๒๕๓	เปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด
	รวม	๖,๙๓๓	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด

๑. กวางตุ้ง

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๓๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยว เมื่ออายุประมาณ ๓๕-๔๕ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน โดยไถตากดินไว้ประมาณ ๗ วัน แล้วไถพรวนอีก ๑-๒ ครั้ง เพื่อกำจัดโรคแมลงและวัชพืช ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่ย่อยสลายดีแล้ว ใส่ในอัตรา ๒ ตัน/ไร่/ปี เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน จากนั้นยกร่องแปลงปลูกกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร เว้นทางเดิน ๓๐ เซนติเมตร ก่อนปลูกควรแช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำอุ่น ๕๐ - ๕๕ องศาเซลเซียส นาน ๑๕-๒๐ นาที การปลูกสามารถปลูกได้ ๒ แบบ ดังนี้

- การปลูกแบบหวานเมล็ด : เหมาะสำหรับพันธุ์ดอก วิธีนี้นิยมใช้ปลูกในแปลงที่ยกร่อง พื้นที่มีการเตรียมอย่างดี และเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา ๒ กิโลกรัม/ไร่ ก่อนหว่านควรผสมกับทราย โดยใช้เมล็ดพันธุ์ ๑ ส่วน ผสมกับทรายสะอาด ๓ ส่วน หว่านให้กระจายทั่วแปลงสม่ำเสมอ แล้วหว่านกลบด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก หนาประมาณ ๑/๒ - ๑ เซนติเมตร หลังจากนั้นคลุมด้วยฟางข้าวบางๆ เพื่อช่วยเก็บรักษาความชุ่มชื้นในดิน เสร็จแล้วรดน้ำให้ชุ่ม หลังจากงอกได้ประมาณ ๒๐ วัน ควรทำการถอนและจัดให้มีระยะระหว่างต้น ๒๐-๒๕ เซนติเมตร

- การปลูกแบบโรยเมล็ดเป็นแถว : เหมาะสำหรับพันธุ์ใบ การปลูกวิธีนี้ หลังจากเตรียมดินทำร่องปลูกลึกประมาณ ๑.๕-๒.๐ เซนติเมตร ให้เป็นแถว โดยให้ระยะระหว่างแถวห่างกัน ๒๐-๒๕ เซนติเมตร นำเมล็ดพันธุ์ผสมกับทรายหรือหยอดเมล็ดเป็นแถวตามร่อง แล้วกลบด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักบางๆ คลุมด้วยฟางข้าวบางๆ รดน้ำให้ชุ่มด้วยสม่ำเสมอ หลังจากปลูกได้ประมาณ ๒๐ วัน หรือต้นกล้ามีใบ ๔-๕ ใบ จึงทำการถอนแยกในแถว โดยพยายามจัดระยะระหว่างต้นให้ห่างกันประมาณ ๒๐-๒๕ เซนติเมตร

๕.๒ การให้น้ำ ผักกวางตุ้งเป็นผักที่ต้องการน้ำมาก และมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ดังนั้นเกษตรกรจะต้องให้น้ำอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ อย่างน้อยวันละ ๑ ครั้ง โดยใช้ระบบพ่นฝอย (Sprinkler) หรือใช้สายยางติดหัวฝักบัว ต้องระวังไม่ให้ผักกาดกวางตุ้งขาดน้ำในระยะเวลาเจริญเติบโต เพราะจะทำให้ชะงักการเจริญเติบโตได้ และควรให้น้ำทันที หลังการปลูกและใส่ปุ๋ยทุกครั้ง

๕.๓ การใส่ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) หรือแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ เป็นการเร่งการเจริญเติบโตทางใบและก้านใบให้เร็วขึ้น หรือใช้ปุ๋ยสูตร ๒๐-๐-๐ หรือสูตรใกล้เคียง ในอัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากใส่ปุ๋ยทุกครั้งควรมีการรดน้ำทันที

๕.๔ การเก็บเกี่ยว อายุการเก็บเกี่ยวของผักกาดกวางตุ้งค่อนข้างเร็ว ประมาณ ๓๕-๔๕ วัน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน(บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา	
ปีที่๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		ผลผลิตกว้างต้ง ๒,๕๐๐* กก.X ราคาขาย ๑๐** บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาท * ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับกรดูแลรักษา ** ราคาโดยเฉลี่ยหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิต ที่ออกสู่ตลาด
	-ค่าเมล็ดพันธุ์	๒๘๐	
	-ค่าเตรียมดิน	๑,๒๐๐	
	-ค่าปัจจัยการผลิต		
	๑)ปุ๋ยเคมี	๑,๙๐๐	
	๒)ปุ๋ยคอก	๑,๐๐๐	
	๓)สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑,๕๖๗	
	รวม	๕,๙๔๗	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร. ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด

๑. ค่ะน้ำ

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๓๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยว เมื่ออายุประมาณ ๕๐-๕๕ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน โดยขุดดินให้ลึกประมาณ ๑๐-๑๕ เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวดีประมาณ ๑ ตัน/ไร่ คลุกเคล้าให้เข้ากัน ถ้าดินเป็นกรดควรใส่ปูนขาวเพื่อปรับปรุ่ดินให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม วิธีปลูกมี ๒ แบบ คือ ๑. การหว่านเมล็ดพันธุ์ให้กระจายทั่วแปลง วิธีนี้เหมาะสำหรับแปลงปลูกแบบยกร่องมีคูน้ำล้อมรอบ ซึ่งขนาดของร่องแปลงผักกว้าง ๕-๖ เมตร หลังเตรียมดินแล้วปูฟางข้าวลงบนแปลง จากนั้นหว่านเมล็ดแล้วรดน้ำตามให้ชุ่ม วิธีนี้ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๑-๒ กก./ไร่ ๒. การโรยเมล็ดแบบเป็นแถว เหมาะสำหรับแปลงที่ยกร่องแปลงธรรมดา ขนาดแปลงกว้างประมาณ ๑ เมตร ร่องน้ำทางเดิน ๐.๕ เมตร โดยโรยเมล็ดให้ห่างกันพอสมควร ระยะห่างระหว่างแถวประมาณ ๒๐ เซนติเมตร กลบดินบางๆ คลุมด้วยฟางข้าว แล้วรดน้ำให้ชุ่ม ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๘๐๐ กรัม/ไร่ เมื่อผักอายุ ๑๕-๒๐ วันให้ทำการถอนแยกครั้งแรก เลือกลำที่ไม่สมบูรณ์ออกเหลือระยะห่างระหว่างต้นประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ถอนแยกครั้งที่ ๒ เมื่อผักอายุประมาณ ๒๕ วัน ให้เหลือระยะห่างระหว่างต้น ๒๐ เซนติเมตร การถอนแยกแต่ละครั้งสามารถนำต้นคะน้ามาตัดรากออกส่งขายเป็นยอดผัก

๕.๒ การให้น้ำ ให้วันละ ๒ เวลา คือ เช้าและเย็น ในช่วงระยะเมล็ดเริ่มงอกห้ามขาดน้ำเด็ดขาด

๕.๓ การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐ กก./ไร่ และอาจเร่งการเจริญเติบโตโดยใช้ปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๐ กก./ไร่ หว่านแล้วรดน้ำตาม

๕.๔ คะน้าที่ปลูกในประเทศไทยมีอายุการเก็บเกี่ยวประมาณ ๔๕-๕๕ วัน หลังจากปลูก คะน้าอายุ ๔๕ วันเป็นระยะที่ตลาดมีความต้องการมาก แต่คะน้าที่มีอายุ ๕๐-๕๕ วันเป็นระยะที่เก็บเกี่ยวได้น้ำหนักมากกว่า

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน(บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา	
ปีที่๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		ผลผลิตผักชี ๒,๕๐๐* กก./X ราคาขาย ๑๐** บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาท
	-ค่าเมล็ดพันธุ์	๕๒๐	
	-ค่าเตรียมดิน	๑,๒๐๐	
	-ค่าปัจจัยการผลิต		
	๑)ปุ๋ยเคมี	๒,๒๐๐	
	๒)ปุ๋ยคอก	๕๐๐	
	๓)สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑,๕๐๐	
	รวม	๕,๙๒๐	* ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษา ** ราคาโดยเฉลี่ยหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิต ที่ออกสู่ตลาด

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด

๑. กุยช่าย

๒. ปริมาณการใช้น้ำ – ลูกบาศก์เมตร/ไร่/รอบการผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๑๒๐ วัน จนถึงอายุ ๓ ปี

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๑) ต้องมีตลาดรองรับ

๒) ต้องใช้แรงงานภายในครัวเรือน และเป็นพืชที่ปลูกแล้วเก็บเกี่ยวได้ระยะยาวถึง ๓ ปี อาจต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมมาทำกุยช่ายทดแทนนาในระยะยาว

๓) เป็นกิจกรรมการเกษตรที่ใช้ระยะเวลาในการผลิตและจำหน่ายยาวนานและมีช่วงเวลาเก็บเกี่ยวอย่างต่อเนื่องจึงจะคุ้มค่ากับการลงทุน

๔) ต้องมีน้ำอย่างเพียงพอตลอดฤดูกาลผลิต

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน กุยช่ายชอบดินร่วน มีการระบายน้ำดี ไถเตรียมดินแล้วตากดินประมาณ ๗-๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยคอกประมาณ ๑-๒ ตัน/ไร่ และใส่ปูนขาวเพื่อปรับสภาพดิน ถ้าดินปลูกระบายน้ำไม่ดีจะนิยมปลูกแบบยกร่องโดยการหว่านเมล็ดลงแปลงปลูกแล้วคลุมด้วยฟาง วิธีการปลูกแบบนี้เมื่อกุยช่ายเจริญเติบโตเต็มที่ที่จะทำให้ลำต้นชิดและแน่นมากควรมีการถอนแยก ถ้าดินปลูกระบายน้ำดีนิยมปลูกเป็นแปลงไม่ยกร่องจะปลูกเป็นหลุม กุยช่ายจะเจริญเติบโตแตกกอได้ดี **ต้นพันธุ์**ควรมีอายุประมาณ ๖ เดือนขึ้นไปเพื่อให้มีความสมบูรณ์สามารถแตกกอได้ดี นำต้นพันธุ์ตัดใบออกจากโคนต้นประมาณ ๘-๑๐ เซนติเมตร นำไปปลูกในแปลงที่เตรียมไว้ โดยเอาจอบขุดเป็นหลุมในดินที่เตรียมไว้ดีแล้วเอาส่วนของรากและหัวกลับในหลุมกดดินให้แน่นแต่ละกอห่างกันประมาณ ๒๐X๒๐ เซนติเมตร

แล้วนำฟางมาคลุมแปลงเพื่อรักษาความชื้นแล้วรดน้ำให้ชุ่ม เกษตรกรที่ปลูกกุยช่ายสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ทั้งกุยช่ายเขียว ดอกกุยช่ายและกุยช่ายขาว ด้วยการสลับผลิตกุยช่ายแต่ละชนิดในแปลงเดียวกัน วิธีนี้จำเป็นต่อการปลูกกุยช่ายขาว เพราะการปลูกจากเหง้าให้เป็นกอ จะสามารถใช้วัสดุทึบแสงคลุมกอได้ การปลูกแยกกอสามารถมีอายุได้นานถึง ๓ ปี

๕.๒ การปฏิบัติดูแลรักษา ช่วงแรกควรให้น้ำเข้า-เย็น เมื่อปลูกติดดีแล้วควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ หากอากาศแห้งต้องให้น้ำบ่อยขึ้นโดยเฉพาะช่วงฤดูแล้ง หลังย้ายปลูกควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๘ อัตราประมาณ ๒๕ กิโลกรัม/ไร่ ทุก ๑๕-๒๐ วัน/ครั้ง หรือปุ๋ยคอกไปด้วยก็ได้ สำหรับเพื่อการผลิตกุยช่ายเก็บดอก ควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตราประมาณ ๒๕ กิโลกรัม/ไร่ ทุก ๑๕-๒๐ วัน/ครั้ง หรือปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพรดช่วยบ้างก็ได้ จะช่วยทำให้กุยช่ายเจริญเติบโตได้ดี

๕.๓ การเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยการตัดลำต้นหลังจากที่กุยช่ายอายุประมาณ ๔-๖ เดือน สามารถเก็บขายได้และถ้าอายุมากขึ้นก็ออกดอก ถ้าเป็นการเก็บดอกจะเริ่มออกดอกการเก็บดอกควรดึงด้วยมือและสามารถเก็บได้ทุก ๓-๕ วัน/ครั้ง กุยช่ายที่ปลูกสามารถเก็บดอกและตัดลำต้นสลับกันได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตลาด และสามารถจัดการเป็นกุยช่ายเขียวสลับกับขาวได้ ขึ้นอยู่กับการจัดการที่ดีของผู้ปลูกด้วย หากมีวัชพืชขึ้นให้ถอนออก

๖ ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ปีที่	ต้นทุนการผลิต/ปัจจัยการผลิต	ราคา (บาท)	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		
๑	- ค่าพันธุ์ใช้อัตรา ๒๕๐-๓๐๐ กก./ไร่)	๒,๖๘๐	ผลผลิตเฉลี่ยทั้งปี ๓,๐๐๐ กก./ไร่ ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ ๒๐ บาท/กก. รายได้โดยประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท หมายเหตุ: รายได้ขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติดูแลรักษา ของเกษตรกร ปริมาณผลผลิตและราคาตลาดใน ขณะนั้น
	- ค่าเตรียมดิน	๘๐๐	
	- ค่าปัจจัยการผลิต		
	๑) ปุ๋ยเคมี	๗,๓๕๖	
	๒) ปุ๋ยคอก	๑,๐๐๐	
	๓) ค่าสารเคมี	๒๘๒	
รวม		๑๒,๑๑๘	

๗. การตลาด

ควรรวมกลุ่มการผลิตพืชผักให้มีคุณภาพมีความปลอดภัย และสามารถจำหน่ายตลาดในพื้นที่ได้

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

โดยการทำกุยช่ายขาวสลับเป็นการเพิ่มมูลค่า

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๒-๕๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. การเพาะต้นอ่อนทานตะวัน

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๑๐ - ๓๐ ลิตร/๘ ถาดปลูก

๓. อายุการเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๕ - ๖ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การเพาะต้นอ่อนทานตะวันต้องเตรียมอุปกรณ์ ดังนี้ เมล็ดทานตะวัน (เมล็ดดำ, เมล็ดลาย) ตะกร้าหรือภาชนะสำหรับเพาะ ดินปลูก (ดินผสมที่จำหน่ายทั่วไป) ถังพลาสติกสีดำ

๕.๒ การเตรียมเมล็ดเพาะ นำเมล็ดทานตะวัน ล้างน้ำ ๒ ครั้ง เพื่อทำความสะอาดสิ่งสกปรกที่ติดมากับเมล็ด จากนั้นแช่น้ำอุ่นทิ้งไว้ประมาณ ๘-๑๐ ชั่วโมง แล้วนำมาบ่มอีก ๑ คืน จนเมล็ดทานตะวันเริ่มมีรากงอก

๕.๓ การเตรียมดินปลูก ใส่ดินปลูกในตะกร้าสำหรับเพาะเกลี่ยดินให้ทั่วหนาประมาณ ๕ เซนติเมตร รดน้ำให้ดินมีความชุ่มชื้น

๕.๔ การเพาะต้นอ่อนทานตะวัน ๑) นำเมล็ดทานตะวันล้างน้ำสะอาดประมาณ ๒ ครั้ง เพื่อทำความสะอาดสิ่งสกปรกที่ติดมากับเมล็ด จากนั้นแช่น้ำอุ่น (น้ำร้อน ๑ ส่วน น้ำเย็น ๒ ส่วน) ทิ้งไว้ประมาณ ๘ - ๑๐ ชั่วโมง และนำมาบ่มอีก ๑ คืน จนรากเมล็ดทานตะวันปลีออก ๒) เตรียมดินปลูก ใส่ในตะกร้าหรือภาชนะเพาะเกลี่ยดินให้ทั่วหนาประมาณ ๑ - ๒ นิ้ว รดน้ำให้ดินมีความชุ่มชื้น ๓) นำเมล็ดทานตะวันที่บ่มไว้แล้ว มาเรียงในตะกร้าหรือภาชนะเพาะสำหรับเพาะ อย่าให้เมล็ดซ้อนทับกัน และอย่าให้เมล็ดแน่นเกินไป ๔) เมื่อเรียงเมล็ดทานตะวันเรียบร้อยแล้วโรยดินปลูกทับเมล็ดทานตะวัน รดน้ำอีกครั้งให้ดินชุ่ม ๕) นำถังพลาสติกสีดำคลุมตะกร้าหรือภาชนะเพาะ และนำไปวางไว้ในที่ร่ม รดน้ำเช้า-เย็น ทุกวัน เป็นเวลาติดต่อกันจำนวน ๔ วัน ๖) วันที่ ๔ ต้นอ่อนทานตะวันเริ่มโต นำถังพลาสติกสีดำที่คลุมตะกร้าหรือภาชนะเพาะออก จากนั้นนำต้นอ่อนทานตะวันออกมาล้างแสงแดดใบทานตะวันจะเริ่มมีสีเขียว

๕.๕ การเก็บเกี่ยว เก็บผลผลิตต้นอ่อนทานตะวันที่อายุประมาณ ๕-๖ วัน (ควรตัดต้นอ่อนทานตะวัน ระยะที่เหมาะสมคือระยะที่มีใบเลี้ยง ๒ ใบ)

๖. ต้นทุน/ผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ครั้งที่ ๑	ประมาณการคำนวณต้นทุน ต่อเมล็ดพันธุ์ ๑ กก. - เมล็ดทานตะวัน - ถาดเพาะ (๘ ถาด x ๔๕ บาท) - ดินปลูก (๒ ถุง x ๒๐ บาท) รวม	๑๐๐- ๑๕๐ ๓๖๐ ๕๐ <u>๕๐๐-</u> <u>๕๕๐</u>	เมล็ดทานตะวัน ๑ กก. สามารถผลิตต้น อ่อนทานตะวันได้ ๗ กก. (อัตราส่วน ๑:๗) ราคาขาย ๑๐๐-๑๓๐ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๗๐๐-๙๑๐ บาท
ครั้งต่อไป	- เมล็ดทานตะวัน - ดินปลูก (๒ ถุง x ๒๐ บาท) รวม	๑๐๐- ๑๕๐ ๕๐ <u>๑๕๐-</u> <u>๑๙๐</u>	เมล็ดทานตะวัน ๑ กก. สามารถผลิตต้น อ่อนทานตะวันได้ ๗ กก. (อัตราส่วน ๑:๗) ราคาขาย ๑๐๐-๑๓๐ บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ ๗๐๐-๙๑๐ บาท

๗. การตลาด

๗.๑ สามารถจำหน่ายในพื้นที่ ตลาดเกษตรกรในจังหวัด และตลาดอาหารเพื่อสุขภาพ

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ จำหน่ายเป็นชุดพร้อมบริโภค เช่น พร้อมน้ำสลัด

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. พักแพง

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๗๕ - ๑๒๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๒ ใช้แรงงานในครัวเรือน

๔.๓ มีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๔.๔ ไม่ควรปลูกในพื้นที่ที่มีน้ำขังและชื้นแฉะ และไม่ควรให้น้ำช่วงเย็นจะทำให้เกิดโรคทางใบได้ง่าย

๔.๕ ควรปลูกในพื้นที่กลางแจ้งได้รับแสงแดดตลอดทั้งวัน

๔.๖ ควรดูแลใกล้ชิดเนื่องจากพักแพงอ่อนแอต่อโรคและแมลงศัตรูพืชโดยเฉพาะในฤดูหนาว

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ เตรียมดินด้วยการไถดินลึกประมาณ ๒๕-๓๐ ซม. ตากดินทิ้งไว้ ๑-๒ อาทิตย์ ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักประมาณ ๒-๒.๕ ตัน/ไร่ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วไถพรวนดินให้ร่วนซุยขึ้นเป็นแปลงใหญ่ให้มีร่องระบายน้ำทั้ง

๕.๒ เตรียมแปลงปลูกและขุดหลุมปลูกตามระยะปลูก ระหว่างแถว ๑-๑.๕ เมตร ระหว่างต้น ๒-๒.๕ เมตร แล้วหยอดเมล็ด ๒-๓ เมล็ด/หลุม ลึกประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร แล้วกลบหลุมหรือคลุมด้วยฟางเพื่อรักษาความชื้นในดิน และรดน้ำสม่ำเสมอทุกวัน อายุ ๑๐-๑๔ วัน หรือมีใบจริง ๒-๔ ใบ ควรถอนแยกเหลือ ๒ ต้นต่อหลุม

๕.๓ การดูแลรักษา เมื่อต้นกล้าเจริญอายุ ๗-๑๐ วันหลังงอกใส่ปุ๋ย ๔๖-๐-๐ อัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัม/ไร่ สำหรับในช่วงออกดอก ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และช่วงติดผลใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือสูตรใกล้เคียง อัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัม/ไร่ ค่อยๆทยอยใส่ ให้น้ำสม่ำเสมอและเพียงพอไม่ควรให้ขาดน้ำโดยเฉพาะระยะออกดอกและติดผล เพราะจะทำให้ดอกร่วง และไม่ติดผลเมื่อใกล้อายุการเก็บเกี่ยวควรลดให้น้ำ ๑๕ วันก่อนเก็บผลผลิต

๕.๔ ทำค้ำหรือร้านด้วยไม้ไผ่เพื่อให้พักเลื้อยเกาะขึ้นไป ปักไม้ค้ำยาว ๒-๒.๕ เมตร แล้วเอนปลายเข้าหากัน แล้วใช้ไม้ค้ำพาดขวางประมาณ ๒-๓ ช่วงๆละ ๔๐-๕๐ เซนติเมตร หรือทำเป็นค้ำผูกเป็นร้านสูงประมาณ ๑.๕-๒ เมตร เพื่อให้เหมาะสมและสะดวกต่อการทำงาน

๕.๕ อายุเก็บเกี่ยว ๗๕-๑๒๐ วัน น้ำหนักของผลผลิตขึ้นอยู่กับสายพันธุ์และการปฏิบัติดูแลรักษา

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต(บาท)	ราคา (บาท)	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์	๗๐๐	ผลผลิตประมาณ ๔,๐๐๐ กก./ไร่
๒. ค่าปุ๋ย สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ไม้ค้ำ ฯลฯ	๑๑,๓๐๐	ราคาขาย กก.ละ ๕ บาท
รวมค่าใช้จ่าย/ไร่	๑๒,๐๐๐	รายได้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท/ไร่
		หมายเหตุ
		- ไม่มีค่าแรงงานเนื่องจากใช้แรงงานในครัวเรือน

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และโรงงานแปรรูป

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ การทำฟัก/แพงเชื่อม

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร. ๐ ๒๙๔๐๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. แดงโมแบบน้ำหยด

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๖๔๒ – ๖๕๕ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๗๐ - ๘๕ วัน ตามชนิดของแดงโมที่ผลิต

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับผลผลิต และผลตอบแทนต่อไร่จะเพิ่มขึ้น หากสามารถจำหน่ายได้ในราคาขายปลีก

๔.๒ ใช้แรงงานในครัวเรือน (ไม่น้อยกว่า ๑ คนต่อไร่) เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๔.๓ มีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๔.๔ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยชีวภาพ ใช้เองผสมกับการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ พันธุ์แดงโม ควรใช้พันธุ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาด

๕.๒ การเตรียมดินปลูก ไถพรวนดินแปลงปลูกพร้อมทั้งใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๒-๓ ตัน/ไร่ ตากดินไว้ ๑๐-๑๕ วัน แล้ว ไถยก ร่องเป็น ๒ ร่อง/แปลง (ขึ้นอยู่กับรูปแบบการปลูก) แล้วใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ตามร่องที่ไถแล้วกลบเพื่อปลูกแดงโมตามตามร่องที่กำหนดไว้ แล้ววางระบบน้ำหยดคลุมด้วยพลาสติกดำ

๕.๓ ระยะปลูกระหว่างต้น ๘๐ เซนติเมตร ระหว่างแถว ๓-๕ เมตร (ขึ้นอยู่กับรูปแบบการปลูก) ใน ๑ ไร่ จะได้ ๔๐๐-๖๐๐ หลุม หยอดเมล็ดหลุมละ ๕ เมล็ด ให้น้ำให้ชุ่มเมื่อแดงโมงอกขึ้นมา มีใบจริง ๒-๓ ใบ ถอนแยกให้เหลือหลุมละ ๒-๓ ต้น โดยคัดเลือกต้นที่แข็งแรงไว้ ทำการจัดเถาเลือกเถาที่แข็งแรง ๓-๔ เถา/ต้น โดยจัดให้เป็นทิศทางเดียวกัน

๕.๔ การดูแลรักษา ให้น้ำตามความเหมาะสมจนถึงระยะออกดอก ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๔-๑๔-๒๑ ในช่วงออกดอกเกษตรกรควรทำการตัดดอก โดยเด็ดดอกตัวผู้แล้วปลิดกลีบดอกตัวผู้ออกแล้วนำไปเคาะให้ละอองเกสรตกลงบนดอกตัวเมียเพื่อช่วยการผสมเกสร ควรทำช่วงเวลา ๐๖.๐๐-๑๐.๐๐ นาฬิกา ภายหลังจากมีการติดผลแล้ว ให้คัดเลือกผลแดงโมที่สมบูรณ์เพียงเถาละ ๑ ลูก ตัดผลที่บิดเบี้ยวออก และใส่ปุ๋ยในระยะแต่งผลโดยใส่สูตร ๐-๐-๖๐ ตลอดการผลิตจะใช้ปุ๋ย ประมาณไร่ละ ๑๐๐ กิโลกรัม

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต	ราคา	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
<u>ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่</u>		ผลผลิต จำนวน ๒,๕๐๐ กิโลกรัม (ต่อ ๑ รอบการผลิต)
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์	๕๐๐	ราคาจำหน่าย กิโลกรัมละ ๘-๑๐ บาท
๒. ค่าเตรียมพื้นที่	๘๐๐	รวมรายได้ประมาณ ๒๐,๐๐๐-๒๕,๐๐๐ บาท ต่อไร่
๓. ปุ๋ยเคมี	๑,๘๐๐	<u>หมายเหตุ</u>
๔. ค่าสารเคมีและฮอร์โมน	๑,๒๐๐	- แดงโมสามารถปลูกได้ ๓-๔ ครั้ง/ปี แต่ละพื้นที่มีช่วงฤดู
๕. พลาสติกคลุมแปลงและท่อน้ำ (ใช้งานได้ ๒ รอบการผลิต)	๖,๐๐๐	ปลูกที่เหมาะสมต่างกัน เกษตรกรต้องวางแผนการปลูกให้
		เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยง
		- พลาสติกคลุมแปลงและท่อน้ำ สามารถใช้งานได้มากกว่า
รวม	๑๐,๓๐๐	๑ รอบการผลิต ขึ้นอยู่กับชั้นคุณภาพ

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย สามารถจำหน่ายในพื้นที่และตลาดค้าส่ง

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

-

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร. ๐ ๒๕๔๐๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. แคนตาลูป/เมล่อน

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๕๕ วันหลังปลูก

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๑) ต้องมีตลาดรองรับ

๒) ควรใช้แรงงานในครัวเรือน

๓) มีแหล่งน้ำสะอาดที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๔) เป็นการปลูกแคนตาลูปและเมล่อนนอกโรงเรือน

๕) ควรดูแลอย่างใกล้ชิดเนื่องจากแคนตาลูป/เมล่อน เป็นพืชที่อ่อนแอต่อโรคและแมลงศัตรูพืช โดยเฉพาะในฤดูหนาว

๕. วิธีการผลิต

๕.๑ ไถดินลึกอย่างน้อย ๒๐ เซนติเมตร ตากดินก่อนปลูกอย่างน้อย ๑๐-๑๕ วัน (กรณีดินมีความชื้นสูง) หากดินเป็นกรใช้ปูนขาวอัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่หว่านให้ทั่ว ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ ตันต่อไร่ก่อนทำการไถพรวนอีก ๒-๓ ครั้ง ให้ดินร่วนซุย

๕.๒ เตรียมเมล็ดพันธุ์ (๘๐-๑๐๐ กรัมต่อไร่) โดยนำเมล็ดใส่ถุงพลาสติกเจาะรูหรือตาข่ายแช่น้ำนาน ๓-๔ ชั่วโมง นำเมล็ดขึ้นสลัดน้ำออก ห่อด้วยผ้าชื้น เก็บในที่มืดและอุณหภูมิต่ำ ๒๔ ชั่วโมง เมื่อรากงอกประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร นำไปเพาะในถาดเพาะหรือถุงพลาสติก ขนาด ๔x๖ นิ้ว จำนวน ๑ เมล็ด/หลุม/ถุง

๕.๓ ยกแปลงปลูก กว้าง ๘๐-๙๐ เซนติเมตร ยาวตามความเหมาะสมของพื้นที่ ระยะห่างระหว่างแปลง ๑.๒-๑.๕ เมตร คลุมด้วยพลาสติกสีเทา-เงิน กลบชายพลาสติกทุกด้านด้วยดิน เจาะพลาสติกระยะห่างระหว่างต้น ๔๐-๕๐ เซนติเมตร ทำหลุมลึก ๑๐-๑๒ เซนติเมตร ควรทำเสร็จก่อนปลูก ๑-๒ วัน

๕.๔ เมื่อดันกล้าอายุ ๑๐-๑๒ วัน หรือมีใบจริง ๒-๔ ใบ ให้รดน้ำต้นกล้า ๑-๒ วันก่อนย้ายปลูก

๕.๕ ปลูกต้นกล้าในหลุมปลูกที่เตรียมไว้ ๑ ตันต่อหลุมกลบดินหนาประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร

๕.๖ เมื่อดันพืชอายุ ๑๔-๒๑ วันหลังย้ายปลูก ทำค้างด้วยไม้ไผ่ที่ทำได้ในพื้นที่ ใช้ค้ำยาวประมาณ ๒.๓๐ เมตร ปักลึก ๓๐ เซนติเมตร ปักต้นละ ๑ อัน ใช้ลวดหรือเชือกฟางพันเป็น ๒ ระดับ ระดับที่ ๑ ที่ความสูงประมาณ ๖๐ เซนติเมตร เพื่อใช้แขวนผล และระดับที่ ๒ ที่ปลายค้ำ เมื่อดันอายุ ๑๕-๑๗ วัน เริ่มมัดต้นขึ้นค้ำ เมื่อมีผลให้แขวนผลด้วยเชือกฟางหรือที่แขวนผลสำเร็จรูปโดยแขวนติดกับแนวลวด

๕.๗ เมื่อย้ายปลูก ๗-๑๐ วันใส่ปุ๋ยยูเรียอัตราส่วน ๕ กรัมต่อน้ำ ๑๐ ลิตร รดโคนต้นห้ามไม่ให้ถูกใบ เมื่อย้ายปลูก ๒๐ วัน ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ และเมื่อย้ายปลูก ๓๕ วัน ใส่ปุ๋ย ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ และใส่ปุ๋ยโปแตสเซียมผสมปุ๋ยยูเรียอัตรา ๑ ต่อ ๑ ปริมาณ ๖ กรัมต่อต้นเมื่อย้ายปลูก ๔๐ วัน

๕.๘ ตัดกิ่งแขนงที่ต่ำกว่าข้อที่ ๙ และสูงกว่าข้อที่ ๑๓ ออกให้หมด ไว้ผลข้อที่ ๙ - ๑๓ ไว้ผลครั้งแรก ๑-๒ ผล และเลือกผลที่ดีที่สุดไว้ต้นละ ๑ ผล เด็ดยอดในข้อที่ ๓๐-๓๕ ออก

๕.๙ ให้น้ำสม่ำเสมออย่างพอเพียง ลดปริมาณน้ำลงก่อนผลสุกประมาณ ๑๔ วัน และงดน้ำก่อนเก็บผลประมาณ ๗-๑๐ วัน

๕.๑๐ เก็บผลในช่วงเช้าเมื่อผลมีความสุกประมาณ ๘๐% หรืออายุ ๓๐-๓๕ วันหลังผสมเกสร หรืออายุ ๕๕ วันหลังย้ายกล้า หรือดูจากขั้วแดงจะมีรอบปริ นำผลเก็บรักษาที่อุณหภูมิ ๓-๔ องศา ความชื้นสัมพัทธ์ ๙๐% จะเก็บรักษาได้นาน ๑๐-๑๕ วัน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน ประมาณการคำนวณต้นทุนต่อไร่ต่อรอบการผลิต

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต	ราคา	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
- ค่าเมล็ดพันธุ์	๕,๐๐๐	ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๔๐๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ค่าปุ๋ย สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และอื่นๆ	๖,๐๐๐	ราคาเฉลี่ย ๓๐ บาทต่อกิโลกรัม
- ค่าวัสดุทำค้ำง พลาสติกคลุมดิน เชือก และวัสดุอื่นๆ	๑๕,๐๐๐	ผลตอบแทนเฉลี่ย ๑๐๒,๐๐๐ บาทต่อไร่
รวมต้นทุนที่ต้องลงทุนครั้งแรกรวมทั้งสิ้น	๒๖,๐๐๐	หมายเหตุ เป็นการปลูกนอกโรงเรือนจึงไม่มีค่าวัสดุโรงเรือน และราคาผลผลิตขึ้นกับคุณภาพของผลผลิต

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ จำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว และตลาด Modern trade

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- ๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐ ๒๙๔๐๖๑๐๖
- ๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. แดงไทย

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๖๐ วัน สามารถทยอยเก็บผลผลิตที่ได้อายุและขนาดได้

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ๑) ต้องมีตลาดรองรับ
- ๒) ควรใช้แรงงานในครัวเรือน
- ๓) มีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล
- ๔) ไม่ควรปลูกในพื้นที่ที่มีน้ำขังและชื้นแฉะ และไม่ควรให้น้ำช่วงเย็นจะทำให้เกิดโรคทางใบได้ง่าย
- ๕) ควรปลูกในพื้นที่โล่งแจ้งได้รับแสงแดดตลอดทั้งวัน
- ๖) ควรดูแลอย่างใกล้ชิดเนื่องจากแดงไทยอ่อนแอต่อโรคและแมลงศัตรูพืชโดยเฉพาะในฤดูหนาว

๕. วิธีการผลิต

๕.๑ เกษตรกรควรเลือกพันธุ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาด อาจเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่ทนต่อสภาพแวดล้อม หรือพันธุ์ลูกผสมที่ให้ผลผลิตสูง มีเมล็ดพันธุ์จำหน่ายในท้องตลาด

๕.๒ ไถพรวนแล้วตากดินไว้ประมาณ ๒ สัปดาห์ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ ตันต่อไร่ก่อนทำการไถพรวนอีก ๒-๓ ครั้งให้ดินร่วนซุย ยกร่องกว้าง ๘๐-๑๐๐ เซนติเมตร ระยะห่างแปลงประมาณ ๔ เมตร หว่านปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕

๕.๓ วางระบบน้ำ เช่น ระบบน้ำหยด คลุมด้วยพลาสติกเทา-ดำ เพื่อลดการใช้น้ำและการกำจัดวัชพืช รวมทั้งเก็บรักษาความชื้นภายในดิน เเจาะรูโดยใช้ระยะปลูก ๕๐ เซนติเมตร เปิดระบบน้ำ

๕.๔ หยอดเมล็ดแดงหลุมละ ๓-๔ เมล็ด/หลุม กลบดินร่วนน้ำ ประมาณ ๒-๓ วันเมล็ดจะทยอยงอก เลือกต้นที่แข็งแรงไว้ ช่วงแดงไทยออกดอกควรเว้นการใช้สารเคมีฆ่าแมลงเนื่องจากจำเป็นต้องให้แมลง เช่น ผึ้ง มด ชันโรง เป็นต้น ในการช่วยผสมเกสร

๕.๕ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ผ่านระบบน้ำหยด เมื่อแดงไทยอายุ ๒๐ , ๓๐ และ ๔๕ วัน และให้อีกครั้งเมื่อผลแดงไทยที่ออกมามีขนาดประมาณ ๑-๒ กิโลกรัมขึ้นไป เพื่อขยายขนาดผล โดยใช้อัตราส่วนปุ๋ย ๒๐๐ กรัมต่อน้ำ ๑๐๐ ลิตร

๕.๖ ก่อนเก็บเกี่ยวควรรดน้ำ ๒-๓ วัน อายุการเก็บเกี่ยว ประมาณ ๖๐ วัน เก็บได้หลายครั้งโดยทยอยตัดผลที่ได้ อายุและขนาดก่อน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต(บาท)	ราคา (บาท)	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์	๕๐๐	ผลผลิต จำนวน ๗,๐๐๐-๘,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่
๒. ค่าเตรียมพื้นที่	๘๐๐	ราคาจำหน่าย กิโลกรัมละ ๔ บาท
๓. ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยเคมี และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฯลฯ	๓,๐๐๐	รวมรายได้ประมาณ ๒๘,๐๐๐-๓๒,๐๐๐ บาทต่อไร่
๔. พลาสติกคลุมแปลงและท่อน้ำ และอุปกรณ์ต่างๆ (ใช้งานได้ ๒ รอบการผลิต)	๖,๐๐๐	หมายเหตุ - พลาสติกคลุมแปลงและท่อน้ำ สามารถใช้งานได้มากกว่า ๑ รอบการผลิต ขึ้นอยู่กับคุณภาพ
รวม	๑๐,๓๐๐	

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐ ๒๙๔๐๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. เห็ดถูง

๒. ปริมาณการใช้น้ำ -

๓. อายุเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๓๐ วันหลังจากเพาะเชื้อ จนถึงอายุ ๙๐ วัน

๔. เงื่อนไข/ ข้อจำกัด

๔.๑ เกษตรกรควรมีพื้นที่ฐานการเพาะเห็ดเบื้องต้น หรือผ่านการอบรมมาก่อน เพื่อให้เกิดความชำนาญ และลดความเสี่ยงจากความเสียหายของการผลิตเห็ด

๔.๒ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถเพาะปลูกได้ตลอดช่วงการผลิต

๔.๓ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๔ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๕. วิธีการผลิต

วัสดุ/อุปกรณ์

๑. อาหารเพาะ

๒. หัวเชื้อเห็ด

๓. ถุงพลาสติกทนร้อน ขนาด ๗ x ๑๑ นิ้ว หรือ ๘ x ๑๒ นิ้ว

๔. คอพลาสติก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ - ๑.๕ นิ้ว

๕. ฝ้าย หรือสำลี ยางรัด

๖. หม้อนึ่งไม่อัดความดัน หรือหม้อนึ่งความดัน

๗. โรงเรือนหรือสถานที่ บ่มเส้นใย และเปิดดอก

สูตรการทำก้อนเชื้อ (อาหารเพาะ)

๑. ขี้เลื่อยแห้ง(ไม่เนื่ออ่อน เช่น ยางพารา) ๑๐๐ กิโลกรัม

๒. รำละเอียด ๓-๕ กิโลกรัม

๓. ดิบเกลือ ๐.๒ กิโลกรัม

๔. ปูนขาว (แคลเซียมคาร์บอเนต) หรือหินปูน ๑ กิโลกรัม หรือ น้ำตาลทราย ๒-๓ กิโลกรัม

ให้นำส่วนผสมทั้งหมด ผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วเติมน้ำให้มีความชื้น ๖๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์

วิธีการเพาะ

๑. บรรจุอาหารเพาะลงในถุงพลาสติกทนร้อน กดให้แน่นตึง สูงประมาณ ๒/๓ ของถุง น้ำหนักประมาณ ๘ ซีต - ๑ กก.

๒. รวบปากถุงบีบอากาศออกสวมคอพลาสติก แล้วพับปากถุงพาดลงมา รัดยางให้แน่น อุดด้วยสำลี หุ้มทับด้วยกระดาษหรือผ้าครอบพลาสติก

๓. นำไปนึ่งฆ่าเชื้อด้วยถังนึ่งไม่อัดความดัน หรือใช้หม้อนึ่งความดันอุณหภูมิ ๙๐ - ๑๐๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง โดยเริ่มจับเวลาเมื่อความร้อนอุณหภูมิประมาณ ๑๐๐ องศาเซลเซียส แล้วทิ้งถูงให้เย็น

๔. นำถูงเพาะออกมาใส่เชื้อ จากหัวเชื้อในเมล็ดข้าวฟ่าง ถูงละประมาณ ๑๐ - ๑๕ เมล็ด

๕. นำไปวางเพื่อบ่มก้อนเชื้อ ในพื้นที่ที่สามารถป้องกันแดด ฝน ที่อุณหภูมิที่เห็ดแต่ละชนิดต้องการ จนเชื้อเห็ดเจริญเติบโตเต็ม จึงนำไปเปิดถูงให้ออกดอก หรือจำหน่ายแก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป โดยโรงเรือนสำหรับเปิดดอกเห็ด ควรสามารถป้องกันแดด ลมและฝนเป็นอย่างดี สามารถเก็บรักษาความชื้น และถ่ายเทอากาศภายในโรงเรือนได้ดี มีอุณหภูมิห้อง ประมาณ ๒๘-๓๒ องศาเซลเซียส

การปฏิบัติดูแลรักษา

อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ และแสง ที่เหมาะสมต่อการเจริญของดอกเห็ดชนิดต่างๆ

	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		ระยะที่เจริญเป็นดอกเห็ด	
	ระยะเส้นใย	ระยะดอก	ความชื้นสัมพัทธ์(%)	ความต้องการแสง
เห็ดนางรมฮังการี	๒๔-๓๒	๒๐-๒๘	๗๐-๙๐	เล็กน้อย
เห็ดนางฟ้าภูฐาน	๒๔-๒๘	๒๕-๓๒	๗๐-๙๐	เล็กน้อย
เห็ดเป๋าฮื้อ	๒๔-๒๘	๒๘-๓๒	๗๐-๙๐	เล็กน้อย
เห็ดหูหนู	๒๕-๓๒	๒๕-๓๕	๘๐-๙๕	เล็กน้อย
เห็ดยานางิ	๒๔-๒๖	๒๔-๓๐	๗๕-๘๐	เล็กน้อย

เห็ดนางรม นางฟ้า ฮังการี ภูฐาน และนางนวล ใช้เวลาเจริญในระยะเส้นใยประมาณ ๑-๑ ½ เดือน หรือ **เห็ดเป๋าฮื้อ** ๑.๕ - ๒ เดือน แล้วให้ถอดสาลีและคอกขุดนำก้อนเชื้อไปวางในโรงเรือนเพื่อให้เกิดดอก

เห็ดหูหนู ใช้เวลาในระยะเส้นใยประมาณ ๑½ -๒ เดือน จากนั้นถอดสาลีและคอกขุด มัดปากถุงปิดไว้ กรีดข้างถุงเป็นระยะเพื่อให้เกิดดอก

เห็ดยานางิ ใช้เวลาเจริญในระยะเส้นใยประมาณ ๔๐-๕๐ วัน แล้วให้ถอดสาลีและคอกขุด รักษาอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ให้เหมาะสม

การเก็บเกี่ยว

ปกติควรเก็บดอกเห็ดในช่อเดียวกันให้หมด อย่าให้มีเศษเหลือติดค้างอยู่กับก้อนเชื้อ เนื่องจากจะทำให้เน่า เชื้อโรค แมลงจะเข้าทำลายได้ โดยเก็บเมื่อดอกบานเต็มที่ แต่ขอบหมวกยังไม่บานย้วย

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
รอบที่ ๑	<u>ประมาณการคำนวณต้นทุน ๑ โรงเรือน สำหรับการผลิตดอกเห็ด</u> - ค่าโรงเรือน ๑*๒ เมตร พร้อมชั้นวางก้อน - ค่าก้อนเชื้อ ๑๐๐ ก้อน - ค่าน้ำประปาและค่าไฟฟ้า รวม	๒,๕๐๐ ๑,๐๐๐ ๕๐๐ ๔,๐๐๐	ผลผลิต ๕๐ กก x ๕๐ บาทต่อกก = ๒,๕๐๐ บาท ผลตอบแทน ๒,๕๐๐ บาท รอบที่ ๒ เป็นต้นไป ไม่คิดค่าโรงเรือน (โรงเรือนมีอายุประมาณ ๒ ปี) รอบการผลิตเพื่อจำหน่ายสด ประมาณ ๓ เดือน

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และโรงงานแปรรูป

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ การทำแห้ง

๘.๒ น้ำพริกเห็ด /เห็ดหยอง/เห็ดสวรรค์

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ

๑. การเพาะเห็ดฟางในตะกร้า

๒. ปริมาณการใช้น้ำ - ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๗ - ๑๐ วัน ขึ้นกับสภาพอากาศ สามารถเก็บผลผลิตได้ ๒-๓ ครั้ง

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๑) ต้องมีตลาดรองรับ

๒) ควรใช้แรงงานในครัวเรือน

๓) มีแหล่งน้ำสะอาดที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๔) มีพื้นที่ร่มรำไรและสามารถถ่ายเทอากาศได้สำหรับวางตะกร้าและโครงเหล็กหรือชั้นวาง

๕) การเพาะเห็ดฟางในฤดูแล้งจะใช้เวลามากกว่าฤดูอื่น และให้ผลผลิตน้อยกว่าในฤดูอื่นๆ

๕. วิธีการผลิต

๕.๑ เลือกพื้นที่สำหรับวางโครงเหล็กหรือสุมไม้ ไม่ควรเป็นพื้นที่ที่ได้รับแดดจัด น้ำไม่ท่วมขัง สามารถป้องกันการรบกวนจากสุนัขและสัตว์เลี้ยงอื่นๆได้โดยเตรียมปรับพื้นที่ให้เรียบเสมอกัน

๕.๒ นำเชื้อเห็ดฟางขนาด ๑ ปอนด์ ออกจากถุง ฉีกหัวเชื้อเห็ดฟางเป็นชิ้นเล็กแล้วโรยแบ่งสาหลีหรือแบ่งข้าวเหนียว ๑ ซ้อนโต๊ะ คลุกให้เข้ากัน แบ่งเป็น ๖ ส่วนเท่าๆกัน (ทำได้ ๒ ตะกร้า)

๕.๓ นำวัสดุเพาะ ได้แก่ ก้อนเชื้อเห็ดถุงเก่าหรือฟางข้าว (แช่น้ำ ๑ คืน) หรือวัสดุอื่นๆ มารองก้นตะกร้าแล้วโรยด้วยอาหารเสริม รอบๆขอบตะกร้าหนาประมาณ ๑ นิ้ว

๕.๔ นำเชื้อเห็ดฟางที่เตรียมไว้ ๑ ส่วน วางรอบตะกร้าให้ชิดขอบตะกร้าเป็นจุดๆ (เสร็จขั้นที่ ๑)

๕.๕ ทำตามข้อที่ ๒-๔ อีก ๒ ครั้ง (เสร็จขั้นที่ ๒ และ ๓) โดยครั้งสุดท้ายให้โรยอาหารเสริมเต็มพื้นที่ด้านบนหนาประมาณ ๑ นิ้ว แล้วโรยเชื้อเห็ดฟางเป็นจุดๆ ระยะห่างเท่าๆกัน ให้เต็มพื้นที่ด้านบนบนตะกร้า

๕.๖ โรยวัสดุเพาะด้านบนอีกครั้ง หนาประมาณ ๑ นิ้ว รดน้ำให้ชุ่ม

๕.๗ นำตะกร้าที่ได้ไปวางไว้บนพื้นหรือชั้นโครงเหล็กที่เตรียมไว้ หากเป็นสุมไม้ให้วาง ๔ ตะกร้า โดยวาง ๓ ตะกร้าชิดกันแล้ววาง ๑ ตะกร้าด้านบนตรงกลางระหว่างตะกร้าทั้ง ๓ ตะกร้า ในการเพาะช่วงฤดูแล้งควรวาง

๕.๘ นำสุมไม้ครอบตะกร้าทั้งหมด โดยให้ห่างจากขอบตะกร้าอย่างน้อย ๑ คืบ นำพลาสติกคลุมโครงหรือสุมไม้จากด้านบนถึงพื้นต้องคลุมให้มิดชิดแล้วนำอิฐหรือไม้ทับขอบพลาสติกป้องกันพลาสติกเปิดออก หากพื้นที่ที่วางตะกร้ามีแสงมากควรพรางแสงให้ด้วย

๕.๙ ประมาณวันที่ ๑-๗ วันแรกหลังเพาะในช่วงฤดูหนาว ต้องควบคุมอุณหภูมิในโครงหรือสุมไม้ให้อยู่ในช่วงอุณหภูมิ ๓๓-๔๐ องศาเซลเซียส เฉลี่ยประมาณ ๓๘ องศาเซลเซียส ถ้าอุณหภูมิสูงเกินไปให้เปิดช่องลมระบายอากาศด้านบนเล็กน้อย หากเปิดมากเกินไปความชื้นลดลงจะกั้นตันจะทำให้เส้นใยเห็ดฟางเสียหายมีผลให้เห็ดไม่ออกดอกหรือดอกน้อย แต่ถ้าอุณหภูมิต่ำกว่าที่กำหนดต้องปิดช่องระบายอากาศให้มิดชิดเพราะจะทำให้ดอกเจริญเติบโตช้า นอกจากนี้ต้องควบคุมความชื้นในสุมไม้โดยสังเกตจากหยดน้ำเกาะพลาสติกที่คลุม ถ้าไม่มีน้ำเกาะให้รดน้ำที่พื้นดิน

๕.๑๐ วันที่ ๕-๘ วันหลังเพาะ ต้องควบคุมอุณหภูมิภายในโรงเรือนให้อยู่ระหว่าง ๒๘-๓๒ องศาเซลเซียส เพราะจะเป็นช่วงรวมตัวกันของเส้นใยเห็ดเกิดเป็นดอกเล็กๆจำนวนมาก ห้ามเปิดพลาสติกบ่อยเพราะจะทำให้ดอกฝ่อ

๕.๑๑ ประมาณวันที่ ๙-๑๐ ในฤดูหนาว เห็ดฟางเริ่มให้ดอกที่มีขนาดโตสามารถเก็บเกี่ยวได้ ผลผลิตสามารถเก็บได้ ๒-๓ ครั้งต่อตะกร้า ผลผลิตประมาณ ๗ ซีด - ๑ กิโลกรัม ต่อตะกร้า ขึ้นอยู่กับวัสดุที่นำมาเพาะ การดูแลรักษา และฤดูกาลที่ผลิต (ฤดูหนาวดอกเห็ดฟางจะมีจำนวนน้อยแต่น้ำหนักต่อดอกมากกว่าช่วยฤดูร้อน)

๕.๑๒ การเก็บเกี่ยวควรทำในตอนเช้ามีด โดยเก็บตอนที่ดอกเห็ดยังไม่บาน ดอกมีลักษณะตูมยังไม่แตก ถ้ามีดอกเห็ดขึ้นอยู่ติดกันหลายดอกควรเก็บขึ้นมาพร้อมกันทั้งหมดทีเดียว การเก็บให้ใช้มีดสะอาดตัดโคนดอกเห็ด แล้วจึงนำไปตัดแต่งโคนดอกเห็ดที่มีเศษวัสดุเพาะติดอยู่ออก ก่อนบรรจุในภาชนะ หรือบรรจุภัณฑ์เพื่อเตรียมจำหน่ายโดยเร็ว หากยังไม่ได้ส่งจำหน่ายควรคลุมภาชนะบรรจุ ด้วยผ้าขนหนูชุบน้ำเพื่อรักษาความชื้นและระบายความร้อนของดอกเห็ดฟาง

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน ประมาณการคำนวณต้นทุน ๒ ตะกร้า/รุ่น

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต	ราคา	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
- ค่าวัสดุเพาะ (หัวเชื้อเห็ดฟาง, ก้อนเชื้อเห็ดเก่า, ฟางข้าว, อาหารเสริม ฯลฯ)	๔๐	ผลผลิตประมาณ ๑ กก./ตะกร้า/รุ่น ราคา กก.ละ ๕๐ บาท
- ค่าตะกร้า*	๔๐	ผลตอบแทน ๑๐๐ บาท/รุ่น
รวมต้นทุนผันแปร	๔๐	
รวมต้นทุนคงที่ * (จ่ายครั้งแรกเพียงครั้งเดียว)	๔๐	หมายเหตุ
รวมต้นทุนที่ต้องลงทุนครั้งแรกรวมทั้งสิ้น	๘๐	ตะกร้าสามารถใช้ได้หลายครั้ง ดังนั้น การเพาะเห็ดฟางในรุ่นที่ ๒ จึงไม่มีค่า ตะกร้า

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

การทำเห็ดฟางอัดกระป๋อง

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐ ๒๙๔๐๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๙.๓ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดสมุทรสาคร โทร. ๐ ๒๔๒๙ ๑๒๙๘-๙

๑. การเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๓๐๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูการ

๓. อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๗ - ๙ วัน เก็บต่อเนื่องได้ ๕ วัน แล้วพักสัปดาห์ ๒-๓ วัน จากนั้นเริ่มเก็บผลผลิตรุ่นที่ ๒

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๑) ต้องมีตลาดรองรับ

๒) ควรใช้แรงงานในครัวเรือน

๓) มีแหล่งน้ำสะอาดที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูการ

๔) มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในท้องถิ่น เช่น ฟางข้าว ผักตบชวา และโครงไม้ไผ่

๕) พื้นที่สำหรับเพาะจะต้องเป็นที่ดอน น้ำท่วมไม่ถึง และต้องไม่เคยเป็นที่เพาะเห็ดฟางมาก่อน ๑-๒ เดือน ไม่มีมด

ปลวก ไม่ควรเพาะในสถานที่ที่เป็นดินเค็ม และสถานที่เพาะต้องปลอดจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชตกค้าง

๕. วิธีการผลิต

๕.๑ นำวัสดุเพาะรวมทั้งอาหารเสริมทุกชนิดไปแช่ให้โชกเสียก่อน โดยฟาง ตอซัง หรือฟางข้าวขนาด ควรแช่น้ำ ๑ คืน สำหรับนุ่น ใส่ฝ้าย ผักตบชวา ควรแช่น้ำ ๑-๒ ชั่วโมง ยกเว้นอาหารเสริมที่ได้จากมูลสัตว์ผสมดิน ไม่ต้องแช่น้ำ

๕.๒ ปรับดินให้เรียบ รดน้ำให้ชุ่ม วางแบบพิมพ์ลงบนดิน ใส่ฟางลงให้หนา ๘-๑๒ เซนติเมตร ใช้มือกดให้แน่น หรืออาจเหยียบ ๑-๒ ครั้ง ใส่อาหารเสริมบริเวณขอบโดยรอบกว้าง ๕-๗ เซนติเมตร วางแบบพิมพ์ลงบนดิน แบบพิมพ์ ทำจากไม้มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมคางหมู ด้านบนกว้าง ๓๐ ซม. ด้านล่างกว้าง ๓๕ ซม. ยาว ๘๐-๑๒๐ ซม. สูง ๓๐ ซม.

๕.๓ โรยเชื้อเห็ดโดยรอบบนอาหารเสริม เชื้อเห็ดที่ใช้ควรขยี้ให้แตกออกจากกันเสียก่อนเป็นอันเสร็จขั้นที่ ๑ เมื่อเสร็จแล้วทำขั้นต่อไปโดยทำเช่นเดียวกับการทำขั้นแรก คือใส่ฟางลงในแบบไม้อัดหนา ๘-๑๒ เซนติเมตร กดให้แน่น ใส่อาหารเสริม โรยเชื้อ เนื่องจากอากาศร้อน ควรทำ ๓ ชั้น หรือสูง ๒๘-๓๐ เซนติเมตร เมื่อทำกองเสร็จแล้ว รดน้ำบน กองให้โชกอีกครั้ง ถอดแบบพิมพ์เพื่อนำไปใช้เพาะกองอื่นต่อไป

๕.๔ การโรยเชื้อชั้นสุดท้าย ใช้เชื้อเห็ดฟางผสมกับอาหารเสริมโรยรอบกอง ทั้งนี้จะทำให้ได้ดอกเห็ดเกิดระหว่าง กอง เป็นการเพิ่มปริมาณดอกเห็ดนอกเหนือจากที่ได้จากกองเห็ดอีกด้วย

๕.๕ การเพาะเห็ดกองเตี้ยมักจะทำกองใกล้ๆ กัน ห่างกันประมาณ ๑๕-๒๐ เซนติเมตร โดยกองขนานกันไป ๑๐-๒๐ กอง

๕.๖ คลุมด้วยพลาสติก การคลุมกองให้คลุมทั้งหมดด้วยพลาสติก ๒ ผืน โดยให้ขอบข้างหนึ่งทับกันบริเวณหลัง กอง จากนั้นใช้ฟางแห้งคลุมทับพลาสติกอีกที หรืออาจทำแผงฉากปิดไม่ให้แสงส่องถึง ก่อนคลุมผ้าพลาสติกอาจทำโครง ไม้เหนือกอง เพื่อไม่ให้พลาสติกติดหลังกองแล้วปิดด้วยฟางหลวมๆ ก่อน ในฤดูแดดจัด ระยะ ๓ วันแรก ควรเปิดผ้าพลาสติก หลังกองออกกว้างประมาณ ๑๕-๒๐ เซนติเมตร เวลากลางวันจนถึงดวงอาทิตย์ตก ส่วนกลางคืนปิดไว้อย่างเดิม ใน วันที่ ๔-๕ ให้ตรวจดูความชื้น ถ้าเห็นว่าด้านข้างและหลังกองแห้งให้ใช้บัวรดน้ำ โรยน้ำเบาๆ ให้ชื้นแล้วปิดไว้อย่างเดิม

๕.๗ ระยะเวลา ประมาณ ๗-๙ วัน เก็บผลผลิตได้

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน ประมาณการคำนวณต้นทุนต่อตารางเมตร

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต	ราคา	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
- ค่าวัสดุเพาะ (หัวเชื้อเห็ดฟาง, ใส่นุ่น, อาหารเสริม ฯลฯ)	๓๐	ผลผลิตประมาณ ๑ กก./ตารางเมตร
- ค่าพลาสติกใสหรือทึบ*	๒๕	ราคา กก.ละ ๕๐ บาท
รวมต้นทุนผันแปร	๓๐	ผลตอบแทน ๑๐๐ บาท/ตารางเมตร/
รวมต้นทุนคงที่ * (จ่ายครั้งแรกเพียงครั้งเดียว)	๒๕	รุ่น
รวมต้นทุนที่ต้องลงทุนครั้งแรกรวมทั้งสิ้น	๕๕	
		<u>หมายเหตุ</u> ค่าพลาสติกใสหรือทึบสามารถใช้ได้ หลายครั้ง ดังนั้น การเพาะเห็ดฟางใน รุ่นที่ ๒ จึงไม่มีค่าพลาสติก

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

การทำเห็ดฟางอัดกระป๋อง

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐ ๒๙๔๐๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๑. มันเทศ/มันเทศญี่ปุ่น

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๗๕๐ ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาล

๓. อายุเก็บเกี่ยว เมื่ออายุประมาณ ๙๐-๑๕๐ วันหลังปลูก

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๑) ต้องมีตลาดรองรับ

๒) ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน

๓) ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน โดยไถตะตากดินไว้ ๑๐-๒๐ วัน เพื่อกำจัดเชื้อโรค แมลงและวัชพืชต่างๆ แล้วจึงไถพรวน ๑-๒ ครั้งให้ดินร่วนซุย ยกร่องปลูกมันเทศเป็นรูปสามเหลี่ยม โดยสันร่องสูงประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ระยะห่างร่องประมาณ ๘๐-๑๐๐ เซนติเมตร การปลูกมันเทศใช้ระยะปลูก ๓๐X๑๐๐ เซนติเมตร สามารถปลูกได้หลายวิธี คือ ๑. การเพาะเมล็ด โดยนำเมล็ดมาเพาะเป็นต้นกล้าแล้วจึงย้ายปลูกลงแปลง วิธีนี้เหมาะสำหรับนักปรับปรุงพันธุ์ เนื่องจากมักกลายพันธุ์ ๒. ใช้ลำต้นหรือเถา ตัดเป็นท่อนๆ แล้วนำไปปลูกบนแปลง วิธีนี้เกษตรกรนิยมมากที่สุด ๓. การเพาะชำหัว คัดเลือกหัวมันเทศที่สมบูรณ์ปราศจากโรคแมลง เพาะในกระบะทรายรดน้ำให้ชุ่มทุกวัน ประมาณ ๑๕ วัน มันเทศจะแตกหน่อ ยาวประมาณ ๒๕-๓๐ เซนติเมตร หัวละ ๑๐ ยอด ใช้มีดตัดแยกไปปลูกบนแปลงต่อไป ๔. การปักชำ คัดเลือกเถาที่อวบสมบูรณ์ปราศจากโรคและแมลง ตัดเป็นท่อนๆ ละ ๑ ข้อ นำไปปักชำในกระบะทราย ประมาณ ๗-๑๐ วัน มันเทศจะแตกยอดและรากใหม่ นำไปปลูกบนแปลง เป็นวิธีขยายพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีพันธุ์จำกัด

วิธีที่เกษตรกรนิยมมากที่สุดสำหรับมันเทศ ได้แก่ การใช้ลำต้นหรือเถา โดยนำเถามันเทศอายุประมาณ ๒ เดือนที่เลื้อยไปตามดินมาตัดเป็นท่อนๆ ยาวท่อนละ ๒๕-๔๐ เซนติเมตร แล้วนำไปปลูกบนแปลงที่เตรียมไว้ การปลูกข่ม หลังปลูกมันเทศ ๑๕ วันแล้ว หลุมโดยังไม่แตกยอดควรทำการปลูกข่มให้เต็ม

ในกรณีมันเทศญี่ปุ่น เนื่องจากท่อนพันธุ์มันเทศญี่ปุ่นมีราคาสูง จึงควรใช้วิธีขยายพันธุ์ โดยการปักชำก่อน โดยการคัดเลือกเถาที่อวบสมบูรณ์ปราศจากโรคและแมลง ตัดเป็นท่อนๆ ละ ๑ ข้อ นำไปปักชำในกระบะทราย ประมาณ ๗-๑๐ วัน มันเทศจะแตกยอดและรากใหม่ นำไปปลูกบนแปลง

๕.๒ การให้น้ำ มันเทศมีความต้องการน้ำช่วง ๓๐ วันแรกจากเริ่มปลูก จากนั้นพืชตั้งตัวได้ จะทนต่อการขาดน้ำได้ดี หลัง ๓๐ วันแรกจะให้น้ำต่ออีกเดือนละ ๒-๓ ครั้งตามสภาพอากาศ และลดปริมาณการให้น้ำลงก่อนเก็บเกี่ยว ประมาณ ๒-๓ สัปดาห์

๕.๓ การใส่ปุ๋ย ควรใส่ปุ๋ยคอกรองพื้นตอนเตรียมดินก่อนปลูก และปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๘๐-๑๐๐ กก./ไร่ โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใส่รองกันหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ ๒ ใส่หลังปลูกแล้ว ๔๕ วัน สำหรับการปลูกมันเทศในช่วงฤดูแล้ง ควรใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๖๐ กก./ไร่ การพูนโคน เมื่อมันเทศมีอายุ ๔๕ วันควรพูนโคนพร้อมกำจัดวัชพืช เพื่อให้หัวเจริญ ขยายตัวใหญ่ขึ้น และลดการเข้าทำลายของด้วงงวงมันเทศด้วย เมื่อปลูกมันเทศไปแล้ว ๑-๒ เดือน ควรตลบเถามันเทศขึ้นหลังแปลงปลูก เพื่อป้องกันการงอกของรากใหม่ตามข้อของลำต้น ส่วนในฤดูหนาวหรือฤดูร้อนที่มีความชื้นน้อย ไม่ควรตลบเถามันเทศขึ้นหลังแปลงเพราะจะทำให้มันเทศชะงักการเจริญเติบโต แปลงปลูกจะแห้งสูญเสียความชื้นเร็ว

๕.๔ การเก็บเกี่ยว มันเทศจะเริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ ๙๐-๑๕๐ วัน หลังจากปลูก ขึ้นกับพันธุ์และสภาพแวดล้อม

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน(บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา	
ปีที่๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่ -ค่าท่อนพันธุ์มันเทศ/มันเทศญี่ปุ่น -ค่าเตรียมดิน -ค่าปัจจัยการผลิต ๑)ปุ๋ยเคมี ๒)ปุ๋ยคอก ๓)สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช รวม มันเทศ/มันเทศญี่ปุ่น	๘๘๐/๑๐,๐๐๐* ๑,๘๐๐ ๙๐๐ ๕๐๐ ๑,๒๐๐ ๕,๒๘๐/๑๔,๔๐๐	ผลผลิตมันเทศ ๑,๕๐๐-๓,๕๐๐** กก.X ราคาขาย ๑๑*** บาท/กก. รวมรายได้ ประมาณ ๒๗,๕๐๐บาท ผลผลิตมันเทศญี่ปุ่น ๑,๕๐๐-๓,๕๐๐** กก. X ราคาขาย ๑๐๐-๑๒๐**** บาท/กก. รวม รายได้ประมาณ ๒๗๕,๐๐๐ บาท *ราคาท่อนพันธุ์มันเทศญี่ปุ่นฤดูแรก สามารถเก็บท่อนพันธุ์ใช้ในฤดูถัดไปได้ ** ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษา *** ราคาโดยเฉลี่ยหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณ ผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ****ราคาเกษตรกรจำหน่ายเอง(ตลาด ท้องเที่ยว)ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลง ตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด

๗. การตลาด

๑. รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย
๒. สามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง
๓. มันเทศญี่ปุ่นสามารถจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว และตลาด Modern trade

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต -

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- ๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖
- ๙.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด

กิจกรรมการสร้างรายได้จากพืชทดแทนนาปรัง

๑. อัญชัน

๒. ปริมาณการใช้น้ำ -

๓. อายุเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ ๔๕ วัน และเก็บเกี่ยวต่อเนื่องได้ ๑-๒ ปี

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๒.๑ ต้องศึกษาตลาดก่อนปลูกและมีตลาดรองรับ

๒.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือนหรือมีแรงงานจ้างเนื่องจากต้องเก็บดอกทุกวัน

๒.๓ ไม่ควรผลิติดอกมากเกินไป ต้องมีพื้นที่สำหรับการแปรรูปเบื้องต้น (ทำแห้ง)

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๓.๑ การเตรียมแปลงปลูก อัญชันเป็นพืชที่ต้องการดินที่มีอินทรีย์วัตถุสูง ความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖-๗ เติบโตได้ดีในดินร่วนปนทราย ดินมีความชุ่มชื้นสูง ระบายน้ำดี แต่เป็นพืชที่ทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดี การเตรียมดินปลูกควรไถตากหน้าดินประมาณ ๑-๒ สัปดาห์ แล้วจึงไถพรวน ถ้าเป็นที่ตื้นน้ำท่วมถึงควรยก่องเพื่อระบายน้ำในฤดูฝน

๓.๑.๑ การเตรียมค้ำ ต้องทำค้ำไว้ให้พร้อมก่อนลงมือปลูก ทำได้หลายแบบที่สะดวกที่สุดคือทำเป็นหลักและทำเป็นราว

๓.๑.๑.๑ การทำหลัก ใช้ไม้ไผ่สูงประมาณ ๑๕๐ เซนติเมตร ตัดแขนงตาไว้เล็กน้อย ขุดหลุมลึกประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างต้นและแถว ๒ เมตร ข้อดีคือ เมื่อเกิดโรคจะกำจัดได้ง่าย และติดต่อกว่า ข้อเสียคือ เก็บดอกยากต้องเดินวนต้น เก็บดอกได้ไม่ครบถ้วน และเสียเวลามากกว่า

๓.๑.๑.๒ การทำราว ใช้ไม้ไผ่สูง ๑๓๐ เซนติเมตร ขุดหลุมลึก ๓๐ เซนติเมตร ปักเป็นแถว ระยะห่าง ๓ เมตร จำนวนหลักตามความยาวของไม้ที่ใช้พาดทำราว ไม้ที่ดีที่สุดคือ ไม้ไผ่แก่ๆ ทั้งลำ นำมาพาดกับหลักผูกให้แน่นจะได้ราวอัญชันแถวยาวต่อเนื่อง ยาวเท่าไรก็ได้ ระยะห่างระหว่างแถว ๓ เมตร ข้อดีคือสะดวกในการเก็บดอก เก็บได้ครบถ้วนประหยัดเวลาเพราะเดินทางเดียว ข้อเสียคือ เมื่อเกิดโรคระบาดจะแพร่กระจายง่ายกำจัดยาก

๓.๑.๒ การขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด เมล็ดที่ดีควรได้จากฝักที่แก่ มีลักษณะสมบูรณ์ เมล็ดสีดำหรือเกือบดำ อาจมีลายบ้างเล็กน้อย ไม่มีร่องรอยถูกทำลายจากแมลง ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๑-๒,๐๐๐ เมล็ดต่อไร่

๓.๑.๓ การเพาะกล้า ต้องทำลายระยะพักตัวของเมล็ด ด้วยการแช่น้ำ ๖-๘ ชั่วโมง แล้วนำไปเพาะในถุงดำหรือถาดเพาะก็ได้ ถุงละ ๒-๓ เมล็ด แต่หากเมล็ดสมบูรณ์ดี และผู้ปลูกมีความชำนาญสามารถปลูกลงดินได้เลย แต่วิธีนี้ต้องเสียเวลาดูแลต้นอ่อนในแปลง ข้อดีคือ ต้นที่ได้จะแข็งแรงกว่าต้นที่ย้ายมาปลูก

๓.๒ การปลูก ขุดหลุมปลูกขนาดกว้างxยาวxลึก ประมาณ ๑๐x๑๐x๑๐ เซนติเมตร ระยะหลุมในแบบหลัก คือ ๓ หลุมต่อ ๑ หลัก แบบราวระยะห่างของหลุม คือ ๑ เมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกที่หมักทิ้งไว้แล้วผสมเชื้อไตรโคเดอร์มา ทิ้งไว้ ๓-๗ วัน จึงนำต้นมาปลูกและปักไม้ให้อัญชันอาศัยพันขึ้นราวในแบบราว และช่วยจับเถาพันหลักจนกว่าอัญชันจะเกาะพันได้เอง ระยะนี้ควรดูทุกวันให้อัญชันเกาะได้ดีไม่เลื้อยไปที่อื่น ถ้าเป็นแบบหยอดเมล็ดลงหลุม เมล็ดจะงอกใน ๒-๕ วัน หลังปลูกหรือหยอดเมล็ดต้องรดน้ำทันที และรดต่อเนื่องทุกวันในหน้าแล้ง จนกว่าต้นจะแข็งแรง ต่อไปก็รดตามความจำเป็น

๓.๓ การให้น้ำ ต้องมีการรดน้ำให้ดินมีความชื้นอย่างสม่ำเสมอ

๓.๔ การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยคอก ต้นละ ๑ กำมือทุกเดือนๆ ละครั้ง

๓.๕ การป้องกันกำจัดโรคและแมลงของอัญชัน

๓.๕.๑ โรคของอัญชัน ในแหล่งที่มีการปลูกอัญชันเป็นการค้า จะพบโรคที่เกิดจากเชื้อราในดิน ทั้งเชื้อไฟทอปเทอรร่า และเชื้อฟิวซาเรียม ถ้าเกิดกับอัญชันที่ปลูกในระบบอินทรีย์จะแก้ไขได้ยาก และเสียเวลา ตัดทิ้งแล้วปลูกใหม่จะง่ายกว่า การป้องกันเชื้อราก่อโรคในดินทำได้โดยการทำดินให้มีสภาพเป็นด่างประมาณ ๘ โดยการใส่ปูนขาวลงในดิน แล้วฉีดพ่นเชื้อไตรโคเดอร์มา ทุก ๗ วันในฤดูฝน และทุก ๑-๒ เดือนในฤดูแล้ง

๓.๕.๒ แมลงศัตรูอัญชัน แมลงที่เป็นปัญหาของอัญชันมากที่สุดคือ หนอนเจาะฝักข้าวโพด หนอนคืบ หนอนใยผัก หนอนกระทุ้ เต่าแตง ป้องกันได้ด้วยการฉีดพ่นเชื้อราบีเวอร์เรีย ทุก ๓-๕ วัน ในฤดูฝนถ้า มีการระบาดของหนอนน้อยให้ใช้น้ำหมักสมุนไพรไล่แมลงฉีดพ่น แต่ถ้ามีการระบาดของหนอนให้ใช้รากหางไหลสดในอัตรา ๐.๕ กิโลกรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ล้างรากหางไหลให้หมดดิน ทูบให้ชุ่มน้ำ แช่น้ำนาน ๒-๓ ชั่วโมง กรองด้วยผ้า ขาวบาง แล้วนำไปฉีดพ่นให้ทั่ว ทุก ๓ วัน ต้องทำใหม่ทุกครั้ง ถ้าหมักทิ้งไว้นานจะไม่ได้ผล ขณะฉีดต้องหยุดเก็บ ดอกอัญชันจนกว่าจะกำจัดหนอนหมด

๓.๖ การเก็บเกี่ยว อัญชันจะออกดอกเมื่ออายุ ๔๕ วัน และจะเก็บดอกได้ต่อเนื่อง ๑-๒ ปี อยู่ที่มีการดูแล การเก็บดอกต้องเก็บสดทุกเช้า ตั้งแต่เช้าตรู่ดอกเริ่มบานเล็กน้อยและควรเก็บให้เสร็จก่อนเที่ยง แล้วรีบนำไปตาก เพื่อให้ได้แดดอย่างน้อยครึ่งวัน และตากต่อในวันต่อไปอีก ๑ วัน อัญชันจะแห้งสนิทกำลังดี ทดสอบได้โดยการกำ ดอกอัญชันด้วยมือให้แน่นเมื่อปล่อยดอกอัญชันจะป่นเป็นชิ้นเล็ก อัญชัน ๑ ต้นจะเก็บดอกสดได้ ๕๐-๑๐๐ กรัม ต่อต้นต่อวัน และอัตราการทำให้แห้ง คือ ดอกสด ๑๐ กิโลกรัมเมื่อตากแห้งแล้วจะได้ดอกแห้ง เท่ากับ ๑ กิโลกรัม

๓.๖.๑ เทคนิคการทำอัญชันตากแห้งให้ได้คุณภาพ

๑. เก็บดอกบานใหม่ทุกเช้า ถ้าเก็บไม่ทันดอกที่บานวันก่อนต้องเก็บทิ้งไม่นำมาตาก รวมกัน (ถ้าไม่เก็บทิ้งจะติดฝักทำให้ผลผลิตลดลง)

๒. ต้องให้ได้แดดก่อนเที่ยง วันแรกต้องได้แดดอย่างน้อย ๓ ชั่วโมง ถ้าฟ้าหลัวหรือฝนตก ต้องอบทันที (ถ้าทิ้งดอกอัญชันสดค้างคืนไว้จะขึ้นรา)

๓. การตากอัญชันให้แห้งเร็วและได้คุณภาพดี ต้องมีแผงตาก ยกพื้นสูงประมาณ ๗๐ เซนติเมตร กว้าง ๑ เมตร ยาว ๒-๓ เมตร แล้วแต่สะดวก ทำจากเหล็กท่อประปาขึ้นสนิมอย่างหนา ขนาดเส้นผ่า ศูนย์กลาง ๖ มิลลิเมตร มีเสาสำหรับไม้พาดบนตามความยาวของแผงเพื่อคลุมผ้าพลาสติกใส พื้นของแผงตากกรุ ด้วยตาข่ายในลอนสี่เหลี่ยม ๒๐ ช่องต่อเซนติเมตร ซึ่งให้ตั้งโดยเย็บตาข่ายในลอนพนักกับขอบแผงด้วยด้ายใน ลอนจะไม่ขึ้นร่าถ้าเปียกน้ำ

๔. การตาก นำดอกสดที่เก็บมาใหม่ นำไปกระจายบนแผงตากให้ทั่วๆ ไม่หนาและไม่ บางมากไป แล้วคลุมด้วยพลาสติกใสบนไม้ที่พาดบนเสาข้างจะได้กระโจมสามเหลี่ยมบนแผงตาก วิธีนี้จะเป็นการ เพิ่มความร้อนในการตากและป้องกันฝุ่นละอองสิ่งเจือปนอื่นๆ ที่จะปลิวมาตกใส่ด้วย เมื่อดอกอัญชันได้รับความร้อน ๕๐-๗๐ องศาเซลเซียส ประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง ดอกจะเริ่มเหี่ยว ต้องนำมาผัดและคัดสิ่งเจือปนออกแล้วนำไปตาก หรืออบต่อ ถ้ารอให้แห้งสนิทแล้วนำมาคัดแยกอัญชันจะแตกเสียหายมาก เมื่อแห้งสนิทดีแล้ว เก็บในถุงพลาสติกใส ถุงละ ๕ กิโลกรัม ซ้อน ๒ ชั้น แต่ละชั้นมัดปากถุงแยกกัน ชั้นนอกให้ใส่บันทึกรายละเอียดข้อมูลว่า บรรจุเท่าไร วันที่เก็บ เสร็จแล้วเก็บในห้องที่มีอากาศถ่ายเทไม่มีแสงแดดส่องถึงและไม่มีแมลงรบกวน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ปีที่	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคาบาท)	
๑	<u>ประมาณการต้นทุนการผลิตในพื้นที่ ๑ ไร่</u> - ค่าเตรียมแปลง ๒ ครั้งๆ ละ ๓๕๐ บาท - ค่าปุ๋ยคอก ๓๐ ถุงๆ ละ ๒๐ บาท - ค่าหลักไม้ไผ่ ๑๓๐ ลำๆ ละ ๑๕ บาท - ค่าไม้ไผ่ทำราว ๔๐ ลำๆ ละ ๔๐ บาท - ค่าแรง ๒ คนๆ ละ ๓๐๐ บาทต่อวัน - ค่าเมล็ดพันธุ์ - ค่าแผงตากขนาดมาตรฐาน ๑x๓x๐.๗๐ ม. พร้อมตาข่ายในลอน พลาสติกใส - วัสดุอุปกรณ์อื่นๆ เช่น ถุงพลาสติก เชือก ถาด โต๊ะคัดแยก ฯลฯ รวมเป็นเงิน ๑๑,๔๕๐ บาท * ตั้งแต่ปลูกถึงเก็บเกี่ยว	๗๐๐ ๖๐๐ ๑,๙๕๐ ๑,๖๐๐ ๒,๔๐๐ ๒๐๐ ๓,๐๐๐ ๑,๐๐๐	เก็บผลผลิตดอกอัญชันได้เมื่ออายุ ๔๕-๖๐ วัน ต้นละ ๕๐-๑๐๐ กรัม ต่อวัน จะได้ผลผลิตสดวัน ละ ๑๐๐ กิโลกรัม ขายสดกิโลกรัมละ ๕๐-๑๐๐ บาท มีรายได้ ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท ต่อวันแต่ ต้องใช้แรงงานมาก **เกษตรกรจะไม่เก็บทั้งหมด แต่จะทยอยเก็บไปเรื่อยๆ วันละ ๕-๑๐ กิโลกรัม เนื่องจากถ้าไม่ได้ขายสด ต้องใช้พื้นที่ในการตาก แห้ง และเมื่อตากแห้งแล้วจะเก็บไว้ได้ โดยบรรจุ ถุงละ ๕ กิโลกรัม ขายได้ กิโลกรัมละ ๓๕๐- ๕๐๐ บาท (ดอกอัญชันสด ๑๐ กิโลกรัมตาก แห้งแล้วเหลือน้ำหนัก ๑ กิโลกรัม)

๗. การตลาด

๗.๑ สามารถจำหน่ายสดให้พ่อค้าในพื้นที่ ร้านค้าชุมชน กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มแปรรูปต่างๆ

๗.๒ ดอกอัญชันแห้ง จำหน่ายให้พ่อค้าในพื้นที่และโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร บริษัทจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่างๆ เช่น บริษัทชาวลอเอสส์

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๘.๑ ทำแห้ง เป็นวัตถุดิบอัญชันแห้งเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมสมุนไพร

๘.๒ แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น น้ำอัญชันบรรจุขวด ชาชง แยมพู สบู่ ฯลฯ ใช้เป็นสีผสมในอาหาร ขนมต่างๆ

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๙๕๔๗ , ๐ ๒๕๗๙ ๓๕๔๒ E-mail : Herbdoe@hotmail.com

๕.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี โทรศัพท์ ๐ ๓๖๔๑ ๔๐๓๒

๕.๓ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลพบุรี โทรศัพท์ ๐ ๓๖๔๑ ๒๓๓๘

๕.๔ นางเครือวัลย์ ก้านลำไย กลุ่มผู้ผลิตสมุนไพรตำบลโพธิ์ตรุ เลขที่๕๑/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลโพธิ์ตรุ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี โทรศัพท์ ๐๙ ๒๘๔๙ ๒๕๓๙

๑. ดาวเรืองตัดดอก

๒. ปริมาณการให้น้ำ -

๓. อายุเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ ๕๕ - ๑๐๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๔.๑ มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูกาลปลูก

๔.๒ ต้องมีตลาดรองรับ

๔.๓ ใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก

๕. วิธีการผลิต / การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน ไถพรวนดิน ในสภาพดินเป็นกรด หว่านปูนขาวหรือโดโลไมท์ อัตรา ๓๐๐ - ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ และใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๓๐๐ - ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ยกแปลงสูง ๕๐ ซม. กว้าง ๑ - ๑.๒ เมตร หว่านปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๕ - ๓๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ๐-๔๖-๐ อัตรา ๓๕ - ๕๐ กิโลกรัม/ไร่ คลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วเกลี่ยปรับหน้าแปลงให้เรียบ รดน้ำ ควรเตรียมแปลงล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ วันก่อนปลูก

๕.๒ การเตรียมต้นพันธุ์ เลือกพันธุ์ตามวัตถุประสงค์การผลิต (ตัดดอกหรือเด็ดดอก) ที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ เช่น พันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดีในฤดูร้อน หรือพันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศหนาว เพาะเมล็ดดาวเรืองในตะกร้าเพาะ หรือถาดเพาะเมล็ด วัสดุเพาะชำ เช่น พีทมอส ขุยมะพร้าวผสมทราย อัตราส่วน ๓:๑ หรือขุยมะพร้าว: ทราย:ขี้เถ้ากลบ:ปุ๋ยคอก อัตราส่วน ๑:๑:๑:๑ เมื่ออายุได้ ๑๒ - ๒๐ วัน แล้วนำต้นกล้าไปลงในแปลงปลูก

๕.๓ ระยะปลูก ๓๐ - ๔๐ ซม. X ๓๐ - ๔๐ ซม. แปลงปลูกกว้าง ๑ - ๑.๒ เมตร ปลูกได้ประมาณ ๘,๗๐๐ ต้น/ไร่

๕.๔ ก่อนย้ายต้นกล้าลงแปลงปลูก ควรให้น้ำแปลงล่วงหน้า ๑ วัน นำต้นกล้าที่เพาะไว้แล้ว อายุ ๑๒ - ๒๐ วัน หรือ มีใบจริง ๔ - ๖ ใบ ย้ายปลูกลงแปลง ควรย้ายต้นกล้าในช่วงเย็น ให้วัสดุเพาะชำติดต้นกล้ามาด้วย รดน้ำทันทีหลังปลูก เพื่อเป็นการรักษาความชื้นในดิน ใช้ฟางคลุมแปลงจะช่วยลดการระเหยของน้ำได้

๕.๕ หลังปลูก ๗ - ๑๐ วัน หรือ มีใบจริง จำนวน ๓ - ๔ คู่ ให้เด็ดยอดออกเพื่อให้แตกกิ่งข้าง

๕.๖ เมื่อดาวเรืองมีอายุ ๒๐ - ๒๕ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕

๓.๗ การให้น้ำ ช่วงย้ายปลูกประมาณ ๗ วัน ให้น้ำวันละ ๒ ครั้ง เช้า - เย็น เมื่อดันกล้าตั้งตัวได้ดี รดน้ำวันละครึ่ง ในช่วงเช้า และในช่วงที่ดอกบานไม่ควรรดน้ำให้โดนดอก เพื่อป้องกันดอกเป็นโรค ดาวเรืองเป็นพืชที่ชอบการให้น้ำในลักษณะให้น้อยๆ แต่บ่อยครั้ง หรือชอบชื้นแต่ไม่ชอบแฉะและน้ำท่วมขัง

๓.๘ ดูแลรักษา ถ้ามีแมลงกัดกิน ก็ให้ยาป้องกันแมลงฉีดพ่นในเวลาเช้าหรือเย็น

๓.๙ ข้อแนะนำ

๑) ในระยะแรกของการปลูก ควรดูแลให้น้ำต้นดาวเรืองอย่างสม่ำเสมอ อย่าให้ขาดน้ำเป็นเวลานาน ต้นอาจเหี่ยวเฉาและตายได้

๒) การปลูกดาวเรืองในช่วงฤดูหนาว ระยะห่างในการปลูกที่เหมาะสม ๔๐ เซนติเมตร ซึ่งแตกต่างจากฤดูกาลอื่น และการปลูกเป็นแถวคู่จะให้ผลดีกว่าการปลูกแถวเดี่ยว เพราะในช่วงฤดูหนาวความชื้นในดินและอากาศมีน้อย การปลูกเป็นแถวคู่จะสามารถเก็บความชื้นในดินได้ดีกว่าการปลูกแถวเดี่ยว แต่ในช่วงฤดูฝนแนะนำให้ปลูกแถวเดี่ยวเนื่องจากสามารถลดการเกิดโรคพืชได้

๓) การปลูกดาวเรืองในช่วงฤดูหนาว ควรทำการพูนโคนอย่างน้อย ๒ ครั้ง คือ ช่วงหลังเด็ดยอด และช่วงก่อนการออกดอก จะช่วยให้ต้นดาวเรืองแตกรากใหม่ได้มากขึ้น ทำให้การเจริญเติบโตของดาวเรืองเพิ่มขึ้น

๔) หากจะปลูกดาวเรืองซ้ำในที่เดิม ใน ๑ ปี ควรปลูก ๒ ครั้ง และเว้นช่วงพักดินประมาณ ๓ - ๔ เดือน โดยอาจปลูกถั่ว หรือปุ๋ยพืชสด แล้วไถกลบเพื่อบำรุงดิน และตากดินให้แห้ง เพื่อกำจัดเชื้อโรคที่สะสมอยู่ในดิน

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา	
ครั้งที่ ๑	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		
	ค่าเตรียมดิน	๒,๐๐๐	- ดาวเรือง ๑ ต้น เฉลี่ยเก็บดอกได้ต้นละ ๕ ดอก
	ค่าเมล็ดพันธุ์ (เมล็ดละ ๘,๗๐๐ x ๑ บาท)	๘,๗๐๐	๑๐ - ๑๕ ครั้ง หรือประมาณ ๔๐-๕๐ ดอกต่อต้น
	ค่าปลูก	๘๐๐	- ผลผลิต ๔๐๐,๐๐ ดอก/ไร่
	ค่าปุ๋ย/ปุ๋ยเคมี	๑,๒๐๐	เฉลี่ยราคาดอกละ ๐.๔๐ x ๔๐๐,๐๐๐ = รายได้
	ค่าสารเคมี	๒,๐๐๐	๑๖๐,๐๐๐ บาท/ไร่
	ค่าอุปกรณ์การเกษตร/ค่าวัสดุสิ้นเปลือง เช่น เชือกฟาง ถุง (ถ้ามี)	๓,๘๐๐	- สำหรับในช่วงเทศกาล หรือวันพระ หรือบางท้องที่
	ค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยว	๑,๕๐๐	ดาวเรืองตัดดอกที่มีก้านช่อจะมีราคาสูงขึ้น ได้ถึง
	รวม	๒๐,๐๐๐	ดอกละ ๑ - ๒ บาท

หมายเหตุ: ๑. ข้อมูลต้นทุนการผลิตข้างต้น เป็นต้นทุนการผลิตต่อ ๑ ฤดูปลูก ดาวเรืองมีอายุตั้งแต่ปลูกจนเก็บเกี่ยวประมาณ ๕๕ - ๗๕ วัน หลังจากเก็บดอกครั้งแรก สามารถเก็บดอกต่อไปได้อีกประมาณ ๓๕ - ๔๐ วัน

๒. ราคาดอกดาวเรืองข้างต้น เป็นราคาดาวเรืองตัดดอกที่มีก้านช่อดอกด้วย ซึ่งจะได้ดอกที่มีขนาดใหญ่ ในช่วงแรก อีกทั้งเป็นราคาซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่น และฤดูกาล โดยเฉลี่ยในตลาดส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๔๐ - ๖๐ สตางค์ต่อดอก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขนาดดอกด้วย

๓. การปลูกดาวเรืองในสภาพแวดล้อม พันธุ์ และข้อจำกัดที่แตกต่างกัน อาจทำให้มีต้นทุน การดูแลรักษา และผลตอบแทนที่แตกต่างกันในแต่ละท้องที่

๗. การตลาด

แหล่งรับซื้อดาวเรือง ตัดดอก/เด็ดดอก แหล่งใหญ่ในกรุงเทพฯ คือ ปากคลองตลาด สี่มุมเมือง ตลาดไท นอกจากนี้ ยังมีตลาดไม้ดอกไม้ประดับตามเมืองต่างๆ ตลาดในท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ที่นิยมใช้ดาวเรืองตัดดอกในการบูชาพระ

แต่ถ้าเป็นดาวเรืองที่ปลูกในกระถางหรือถุงพลาสติก ตลาดแหล่งใหญ่ เช่น ตลาดจตุจักร บางบัวทอง กรมทหารราบที่ ๑๑ ตลาดนัดชุมชนในท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถจำหน่ายให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่ใช้ในการประดับตกแต่งสถานที่หรืองานพิธีต่างๆ

๘. การเพิ่มมูลค่า

ทำเป็นพวงมาลัย หรือกำช่อดอกไม้

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมไม้ดอกและไม้ประดับ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๙๕๔๙ โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๑๕๐๑

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

๙.๓ บริษัทจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดาวเรือง

๑. อโกลนีมา

๒. ปริมาณการให้น้ำ -

๓. อายุเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ ประมาณ ๙๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ๔.๑ ต้องมีตลาดรองรับ
- ๔.๒ ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน
- ๔.๓ ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้
- ๔.๔ ต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิด
- ๔.๕ ต้องเป็นแหล่งที่มีการคมนาคมสะดวก

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมสถานที่ปลูก

มีโรงเรือนสำหรับปลูกเลี้ยงอโกลนีมา ปัจจุบันนิยมใช้ตาข่ายพรางแสง ที่เรียกว่า ซาแรน (saran) ปริมาณแสง ร้อยละ ๕๐ - ๗๐ ส่องผ่านสมำเสมอเท่ากันทุกด้าน อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการปลูกเลี้ยงอโกลนีมา อยู่ระหว่าง ๒๓-๓๐ องศาเซลเซียส

๕.๒ การเตรียมต้นพันธุ์

๓.๒.๑ ต้นพันธุ์เตรียมได้จากการแยกหน่อ ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายและได้ผลเร็ว ต้นที่จะนำมาแยกหน่อควรมีอายุประมาณ ๗ - ๘ เดือน แยกหน่อโดยตัดหน่อที่มีใบ ๒ - ๓ ใบ และโคนหน่อเกิดรากแล้ว สามารถนำหน่อที่แยกปลูกตามปกติ หรือนำเข้าตูบประมาณ ๒๐ วัน ตูบต้องโปร่ง และโล่ง แล้วจึงนำมาเลี้ยงข้างนอก

๓.๒.๒ ต้นพันธุ์มาจากการปักชำยอด นำยอดที่สมบูรณ์ ตัดให้มีใบเหลือ ๕ - ๖ ใบ ลอกใบทิ้ง ๒ - ๓ ใบ นำไปปักชำในขี้เถ้าแกลบ วางไว้ในที่ร่มและมีความชื้นสูง ประมาณ ๒๐ - ๓๐ วัน จึงจะเกิดราก และย้ายปลูกได้

๓.๒.๓ ต้นพันธุ์มาจากการชำข้อและลำต้น ตัดส่วนของข้อ หรือ ลำต้น เป็นท่อน ๆ ยาว ๕ - ๗ ซม. ให้มีส่วนข้อตาอย่างน้อย ๓ ข้อ นำไปวางตามแนวนอนบนขี้เถ้าแกลบ ฝังให้จมลงประมาณสองในสามส่วนของท่อน ควรวางให้ตาที่สมบูรณ์ที่สุดหงายอยู่ด้านบน ประมาณ ๔๕ - ๖๐ วัน จะงอกราก

๕.๓ การเตรียมวัสดุปลูก

วัสดุปลูก ถ้าเป็นดินควรเป็นดินที่มีแร่ธาตุอาหารครบถ้วน และผสมปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยอินทรีย์ในวัสดุปลูก

๕.๔ การปลูก และการให้น้ำ

เมื่อได้ต้นพันธุ์จึงนำไปปลูกลงกระถาง กลบดินให้ท่วมโคนต้น นำกระถางตั้งไว้ในโรงเรือนหรือบริเวณที่มีแสงแดดรำไร เช่น ใต้ต้นไม้ และรดน้ำให้ชุ่ม เนื่องจากอโกลนีมาเป็นพืชชอบน้ำ รดน้ำทุกวัน วันละครึ่ง ระวังไม่ควรรดน้ำให้ชุ่มมาก และในช่วงฤดูฝนให้ระวังการรดน้ำ ไม่ให้แฉะเกินไป ประมาณ ๓ เดือน จึงเริ่มจำหน่าย

๕.๕ การผสมพันธุ์โกลนินา

-การเพาะเมล็ด เป็นวิธีที่สำคัญมากสำหรับการปรับปรุงพันธุ์ เพื่อให้ได้ลักษณะสายพันธุ์ใหม่ตามต้องการ โดยการ ผสมเกสรระหว่างเกสรตัวเมีย และเกสรตัวผู้ของต้นพ่อ-แม่ ที่มีลักษณะเด่น

-ลักษณะดอกเกสรตัวเมียที่พร้อมในการผสมพันธุ์ จะเป็นดอกที่บานครั้งแรกของวันที่ ๑ และวันที่ ๒ โดยเฉพาะในช่วงเช้า สังเกตจากดอกจะมีกลิ่นหอม อาจพบเมือกที่ปลายเกสร และมีขนฟูขนาดเล็กที่เกสร

-การผสมเกสรสามารถทำได้โดยใช้แปรงขนอ่อนขนาดเล็กป้ายเชื้อบริเวณเกสรเพศผู้เพื่อให้เกสรติดที่ขนแปรง และนำมาป้ายเชื้อใส่เกสรเพศเมีย พร้อมให้หุ้มด้วยกระดาษหรือถุงพลาสติกเพื่อป้องกันการผสมเกสรที่เกิดจากแมลง หลังจากนั้นประมาณ ๓-๕ วัน จะพบการติดผลสีเขียวเล็กๆบนดอก และจะแก่พร้อมเก็บได้ประมาณ ๗-๘ เดือน ซึ่งผลแก่อาจจะมีสีแดง สีเหลืองหรือสีส้มหรือออกเป็นสีผสม

-การเพาะเมล็ดให้เลือกใช้เมล็ดที่สมบูรณ์ และจากต้นพันธุ์ที่มีลักษณะเด่น วิธีการนี้สามารถให้ต้นที่เติบโตแข็งแรง มีลักษณะเด่นตามต้องการ แต่ต้องใช้ระยะเวลานานมากกว่าวิธีอื่นๆ ทั้งนี้เกษตรกรหรือผู้ปลูกทั่วไปจะขยายพันธุ์ด้วยวิธีนี้เพื่อหาต้นพันธุ์ที่มีลักษณะเด่นเป็นของตัวเอง แล้วค่อยมาขยายจากหน่อเพาะเพื่อขยายต่ออีกที

๖. ต้นทุนการผลิต และผลตอบแทน

ปีที่ ๑	รายการ	จำนวนเงิน/ปี (บาท)	ผลตอบแทน
ต้นทุน ผันแปร	๑. ค่าวัสดุ ได้แก่ ค่าต้นพันธุ์ ค่ากระถาง ค่าวัสดุปลูก ค่ากาบมะพร้าวสับ ค่าปุ๋ย ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๑๖๐,๐๐๐	ในพื้นที่ ๑ ไร่สามารถปลูกโกลนินาได้ ๘,๐๐๐ กระถาง ราคาขาย ๔๐ บาท รายได้ ๓๒๐,๐๐๐ บาท
	๒. ค่าไฟฟ้า-น้ำ	๒๔,๐๐๐	
	๓. ค่าโทรศัพท์	๑๒,๐๐๐	
ต้นทุนคงที่	ค่าเสื่อมโรงเรือน และอุปกรณ์ (ปั้มน้ำ เครื่องพ่นสารเคมี รถยนต์ ตู้อบ โต๊ะวางต้นไม้)	๒๖,๐๐๐	ต้นทุน ๒๒๒,๐๐๐ บาท มีรายได้ ๙๘,๐๐๐ บาท
	รวมทั้งหมด	๒๒๒,๐๐๐	

หมายเหตุ ต้นทุนการผลิตเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ต้นทุนและรายได้ อาจมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ วิธีการปฏิบัติ การคิดคำนวณ ของแต่ละบุคคล

๗. การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

เกษตรกรที่ปลูกเลี้ยงโกลนินาบางราย จำหน่ายโกลนินาในลักษณะไม้ตัดใบ

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมไม้ดอกและไม้ประดับ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๙๕๔๔

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

บรรณานุกรม

ส่งเสริมการเกษตร, กรม. “โครงการสร้างรายได้จากพืชทดแทนนาปรังและความรู้ทางวิชาการ พืชที่ใช้น้ำน้อยที่เหมาะสมในการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง” (ออนไลน์). เข้าถึงจาก : <http://www.doae.go.th/img/needgroup/need-group.html>